

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης »

ΜΠΙΝΑΚΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Επιβλέπων καθηγητής: «Αναστασιάδης Παναγιώτης»

Ρέθυμνο, Ιούλιος 2022

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».
[Αριθμ. ΦΕΚ 635 τ.Β΄/9.3.2016]**

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος ΠΜΣ:

Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Μπινάκη Κωστούλα

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

© Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΠΤΔΕ,ΕΔΙΒΕΑ, 2022

Το Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α, διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής της παρούσας εργασίας για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α' Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : «Η περίπτωση της Ιθάκης»

«Μπινάκη Κωστούλα»

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

«Αναστασιάδης Παναγιώτης»

«Καθηγητής- Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

«Μαρία Ιβρίντελη»

«Επ.Καθηγήτρια ΠΤΔΕ- Πανεπιστήμιο Κρήτης»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

«Ελένη Βιταλάκη»

«ΕΔΙΠ – Πανεπιστήμιο Κρήτης»

Ρέθυμνο, Ιούλιος 2022

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά τον Υπεύθυνο Καθηγητή κ. Π. Αναστασιάδη αλλά και όλο το διδακτικό προσωπικό του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (eLearning)» του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης και του ΕΔΙΒΕΑ.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Συν-επιβλέποντα Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Κωτσίδα για την συμβολή του στη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού, αλλά και την διάθεσή του να βοηθήσει σε κάθε δυσκολία που συνάντησα.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον κ. Στρατικόπουλο για την υποστήριξή του στο μεθοδολογικό κομμάτι της έρευνας και τις καθοριστικές συμβουλές του.

Ευχαριστώ την ομάδα μου Εξ.Απ.Ομ για τη συνεχή στήριξη σε όλη την πορεία του ΠΜΣ.

Ευχαριστώ, επίσης, τις φιλόλογους – εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην αποτίμηση του Ε.Υ.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω για την υπομονή τους και τη στήριξή τους, την οικογένειά μου και ιδιαίτερα τον σύζυγό μου, Γιώργο Λαζοπουλάκη, καθώς και τα παιδιά μου Μαριάννα και Μελιτίνη, για τον χρόνο που τους στέρησα εκπονώντας τη διπλωματική μου εργασία.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να υλοποιηθεί και να αποτιμηθεί το εκπαιδευτικό υλικό που σχεδιάστηκε για συμπληρωματική σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα το θέμα του εκπαιδευτικού υλικού είναι η γνωριμία των μαθητών με τον ποιητή Κ.Καβάφη και η ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος «Ιθάκη». Προκειμένου να υλοποιηθεί το παρόν εκπαιδευτικό υλικό, εφαρμόστηκαν ενδελεχώς οι αρχές σχεδιασμού του Mayer σύμφωνα με τη Γνωστική Θεωρία της Πολυμεσικής Μάθησης. Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε με το ψηφιακό εργαλείο H5P και ενσωματώθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Chamilo. Στη συνέχεια ακολούθησε η αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού. Σε ένα πρώτο στάδιο, διεξήχθη ποιοτική έρευνα με σκόπιμη δειγματοληψία ειδικών και ερευνητικό εργαλείο το ερωτηματολόγιο, προκειμένου να απαντηθούν τα δύο πρώτα ερευνητικά ερωτήματα, αν δηλαδή το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αν έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Σε ένα δεύτερο στάδιο, διερευνήθηκαν με την ίδια μέθοδο, οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού, πάλι με τη χρήση ερωτηματολογίου. Τα δεδομένα επεξεργάστηκαν με ποιοτική ανάλυση περιεχομένου. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας έδειξαν ότι το παρόν Ε.Υ διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και είναι σύμφωνο με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Παράλληλα, θετικές ήταν οι απόψεις και των φιλόλογων – εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, επιβεβαιώθηκε η εγκυρότητα του περιεχομένου του εκπαιδευτικού υλικού καθώς και η συμβολή του στην αξιολόγηση των μαθητών.

Λέξεις – Κλειδιά

Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Σχολική Συμπληρωματική ΕξΑΕ, Διδασκαλία της Λογοτεχνίας, Αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Abstract

The purpose of this thesis was to implement and assess the educational material designed for supplementary school-based Distance Learning in Secondary Education in the subject of Literature in the first grade of high school. More specifically, the subject of the educational material is the introduction of the poet K. Cavafy to the students and the interpretive approach to the poem "Ithaca". In order to implement the present educational material, Mayer's design principles were thoroughly applied in accordance with the Cognitive Theory of Multimedia Learning. The educational material was designed with the digital tool H5P and integrated into the Chamilo e-learning platform. The assessment of the educational material followed afterward. In a first stage, qualitative research was carried out with purposive sampling of experts and the questionnaire as a research tool, in order to answer the first two research questions, that is whether the E.M. is governed by the principles and methodology of distance learning and whether it has been created in accordance with the principles of multimedia learning. In a second stage, the same method was used to analyse teachers' views on the content of the educational material, again using a questionnaire. The data were processed with qualitative content analysis. The results of this research showed that this E.M. is governed by the principles and methodology of Distance Learning and is in line with the principles of Multimedia Learning. At the same time, the opinions of philologists – educators were positive. In particular, the validity of the content of the educational material was confirmed, along with its contribution to the assessment of the students.

Keywords

Distance Learning, School - based Supplementary Distance Learning, Teaching of Literature, Assessment of educational material.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Περιεχόμενα

Περίληψη	vi
Abstract.....	vii
Περιεχόμενα	viii
Κατάλογος Εικόνων.....	x
Κατάλογος Πινάκων	xi
1. Εισαγωγή.....	1
1.1 Η προβληματική της εργασίας.....	1
1.2 Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα	2
1.2.1 Σκοπός	2
1.2.2 Στόχοι	2
1.2.3 Ερευνητικά Ερωτήματα.....	3
1.3 Η δομή της εργασίας.....	3
1.4 Η σημασία και η συμβολή της εργασίας	5
2. Η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.....	6
2.1 Η Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση – Εισαγωγή.....	6
2.1.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός της Εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης	6
2.1.2 Ιστορική αναδρομή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.....	8
2.1.3 Τα πρώτα βήματα της ΕΞΑΕ στην Ελλάδα	9
2.1.4 Θεωρητικές προσεγγίσεις ΕΞΑΕ	9
2.1.5 Παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην ΕΞΑΕ	10
2.1.6 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην ΕΞΑΕ.....	11
2.2 Σχολική εξ αποστάσεως Εκπαίδευση	12
2.2.1 Εννοιολογική προσέγγιση ΕξαΣΕ	12
2.2.2 Η ΕξαΣΕ στην Ελλάδα.....	14
2.2.3 Έρευνες στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	16
2.3 Σύνοψη	23
3. Το Εκπαιδευτικό Υλικό στην Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση.....	24
3.1 Εισαγωγή	24
3.2 Το Ε.Υ. στην ΕΞΑΕ.....	24
3.2.1 Εννοιολογική Προσέγγιση Εκπαιδευτικού Υλικού στην ΕΞΑΕ.....	24
3.2.2 Βασικές Αρχές Σχεδιασμού Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μεθοδολογία της ΕΞΑΕ.....	25
3.2.3 Τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού «εκπαιδευτικού πακέτου» κατά τον Holmberg.....	26
3.2.4 Γνωστική Θεωρία Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer	27
3.2.5 Μοντέλο Σχεδιασμού Εκπαιδευτικού Υλικού West και Λιοναράκη.....	29
3.2.6 Οι Επτά Αρχές Δημιουργίας Εκπαιδευτικού Υλικού σύμφωνα με Σπανακά και Λιοναράκη.....	31
3.3 Σύνοψη	32
4. Η Διδακτική της Λογοτεχνίας σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών	33
4.1 Εισαγωγή	33

4.2. Το πρόγραμμα σπουδών για το μάθημα «Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία» για την Α΄ Λυκείου	33
4.2.1 Σκοπός του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας	34
4.2.2 Στόχοι του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας	34
4.2.3 Οργάνωση Περιεχομένων.....	35
4.2.4 Μορφή διδασκαλίας – διδακτικά μέσα	36
4.2.5 Λογοτεχνία και ΤΠΕ	36
4.2.6. Αξιολόγηση του μαθήματος	37
4.3 Καβάφης και πρόγραμμα σπουδών	38
4.4 Σύνοψη	39
5.Περιγραφή του Εκπαιδευτικού Υλικού	40
Εισαγωγή	40
5.1 Εργαλεία δημιουργίας του πολυμεσικού Ε.Υ.....	40
5.2. Η δομή και η μορφή του Ε.Υ.....	42
5.2.1 Η είσοδος στο Chamilo – Περιγραφή μαθήματος.....	42
5.2.2 Δομή – περιεχόμενα μαθήματος.....	44
5.2.3 Μορφή παρουσίασης των διδακτικών Ενοτήτων	47
5.2.4 Εφαρμογή των αρχών της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer στο Ε.Υ.....	51
6. Μεθοδολογία έρευνας	57
Εισαγωγή	57
6.1 Σκοπός της έρευνας.....	57
6.2 Στόχοι της έρευνας.....	57
6.3 Ερευνητικά ερωτήματα	58
6.4 Χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας	58
6.5 Είδος έρευνας	58
6.6 Η μέθοδος της δειγματοληψίας – οι συμμετέχοντες στην έρευνα	58
6.7 Μέθοδοι έρευνας και μέσα συλλογής δεδομένων	59
6.8 Τρόπος επεξεργασίας των ερευνητικών δεδομένων.....	65
6.9 Περιορισμοί της έρευνας.....	68
6.10 Ζητήματα Δεοντολογίας.....	69
7. Παρουσίαση και Σχολιασμός των δεδομένων της έρευνας	69
7.1. Έρευνα Ε.Υ.	69
8.Σύνοψη –Συμπεράσματα – Συνεισφορά.....	96
8.1 Συμπεράσματα – Συσχέτιση με τη βιβλιογραφία.....	96
8.2 Εκτιμώμενη συνεισφορά εργασίας	100
8.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	100
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	102
Παράρτημα Α : Ερωτηματολόγιο 1	110
Παράρτημα Β : Ερωτηματολόγιο εκπαιδευτικών	130

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1 - Αλληλεπίδραση στην εκπαίδευση (Πηγή: Χαρτοφύλακα, 2011

Εικόνα 2 - Γνωστική Θεωρία για την Πολυμεσική Μάθηση (Mayer,2005)

Εικόνα 3 - Είσοδος στο μάθημα

Εικόνα 4α - Περιγραφή μαθήματος

Εικόνα 4β - Περιγραφή μαθήματος

Εικόνα 4γ - Περιγραφή μαθήματος

Εικόνα 5 - Περιεχόμενα / Διδακτικές Ενότητες

Εικόνα 6 - Εισαγωγικά στοιχεία

Εικόνα 7 - Παρουσίαση ενότητας (Αρχική σελίδα από την 1η Δ.Ε.)

Εικόνα 8 - Παράδειγμα ανάθεσης εργασίας από την 1^η Δ.Ε.

Εικόνα 9 - Παράδειγμα εξωφύλλου από 1^η Δ.Ε

Εικόνα 10 - Παράδειγμα από εισαγωγικές πληροφορίες (1^η Δ.Ε και 3^η Δ.Ε.)

Εικόνα 11 - Επεξήγηση συμβόλων

Εικόνα 12 - Περιεχόμενα (παράδειγμα 1^{ης} Δ.Ε)

Εικόνα 13 - Παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου/ Δραστηριότητες

Εικόνα 14 - Παράδειγμα ερώτησης αυτοαξιολόγησης από 3^η Δ.Ε

Εικόνα 15 - Παράδειγμα Σύνοψης από την 3^η Δ.Ε.

Εικόνα 16 - Παράδειγμα Βιβλιογραφίας από την 3^η Δ.Ε.

Εικόνα 17 - Αρχή Σηματοδότησης - Παραδείγματα από 3^η και 4^η Δ.Ε.

Εικόνα 18 - Αρχή Πλεονασμού - Παράδειγμα από 4^η Δ.Ε.

Εικόνα 19 - Αρχή της Χωρικής Γειτνίασης ή Συνάφειας – Παράδειγμα 1^{ης} Δ.Ε.

Εικόνα 20 - Αρχή της Κατάτμησης – Παράδειγμα από 2^η Δ.Ε.

Εικόνα 21 - Αρχή της Τροπικότητας ή Προσαρμοστικότητας – Παράδειγμα 3^{ης} Δ.Ε.

Εικόνα 22 - Αρχή της Πρωσοποποίησης – Παράδειγμα από 2^η Δ.Ε.

Εικόνα 23 - Αρχή της Εικόνας – Παράδειγμα από 1^η Δ.Ε

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Κατάλογος Πινάκων

- Πίνακας 1 – Ερευνητικοί Άξονες (1^ο -2^ο Ερ. ερώτημα)
- Πίνακας 2 – Ερευνητικοί Άξονες (3^ο Ερ.ερώτημα)
- Πίνακας 3 – Κατηγορίες (α΄ στάδιο)
- Πίνακας 4 - κατηγορίες (β΄στάδιο)
- Πίνακας 5 - Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
- Πίνακας 6 - Αναφορά σε διαφορετικές πηγές
- Πίνακας 7 - Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών
- Πίνακας 8 - Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών
- Πίνακας 9- Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές
- Πίνακας 10 – Φιλικό ύφος
- Πίνακας 11 – Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών
- Πίνακας 12 – Χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας
- Πίνακας 13 – Ευανάγνωστη γραφή
- Πίνακας 14 – Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών
- Πίνακας 15 – Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης
- Πίνακας 16 – Μόνο κείμενο
- Πίνακας 17 – Κείμενο και εικόνες
- Πίνακας 18 – Κείμενο, εικόνες και βίντεο
- Πίνακας 19 – Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση
- Πίνακας 20 - «Κατανοητά και αναγνωρίσιμα κουμπιά
- Πίνακας 21 – Κατανοητά και αναγνωρίσιμα εικονίδια
- Πίνακας 22 – Εύκολη πλοήγηση
- Πίνακας 23-Ενεργοί υπερσύνδεσμοι σε σωστό περιεχόμενο
- Πίνακας 24 – Συμβουλές μελέτης
- Πίνακας 25 – Έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία
- Πίνακας 26 – Επεξηγηματικά σχόλια
- Πίνακας 27 – Δραστηριότητες για έκφραση κρίσεων
- Πίνακας 28 – Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων
- Πίνακας 29– Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη συναισθηματική εμπλοκή

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

- Πίνακας 30 – Δραστηριότητες ανταλλαγής απόψεων
- Πίνακας 31 – Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος μιας κοινωνικής ομάδας
- Πίνακας 32 – Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο για ενσωμάτωση/εμπλουτισμό των απόψεών του
- Πίνακας 33 – Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης
- Πίνακας 34– Δραστηριότητες ανάπτυξης αυτόνομης κριτικής σκέψης
- Πίνακας 35 – Δραστηριότητες ανάπτυξης διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση διαύλων επικοινωνίας
- Πίνακας 36 – Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με την πραγματικότητά του
- Πίνακας 37– Δραστηριότητες εφαρμογής γνώσης στην πραγματικότητά του
- Πίνακας 38 – Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού
- Πίνακας 39 – Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε Διδακτικής Ενότητας.
- Πίνακας 40 – Παρακίνηση σε επίπεδο γνώσεων
- Πίνακας 41 – Παρακίνηση σε επίπεδο δεξιοτήτων
- Πίνακας 42 – Παρακίνηση σε επίπεδο στάσεων
- Πίνακας 43 – Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα
- Πίνακας 44 – Συνδυασμός κειμένου εικόνας
- Πίνακας 45 – Χρήση εικόνων
- Πίνακας 46 – Στοιχεία αφήγησης
- Πίνακας 47 – Μη σχετικές πληροφορίες
- Πίνακας 48 – Φιλική γλώσσα
- Πίνακας 49 – Χρήση β΄ προσώπου
- Πίνακας 50 – Ηχητική παρουσίαση
- Πίνακας 51 – Φιλικό ύφος αφήγησης
- Πίνακας 52 – Εμφάνιση φιλικού avatar
- Πίνακας 53 – Τμηματική παρουσίαση
- Πίνακας 54 – Ανατροφοδότηση
- Πίνακας 55 – Μακροσκελή κείμενα
- Πίνακας 56 – Σαφείς οδηγίες

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

- Πίνακας 57 – Στοιχεία επισήμανσης
- Πίνακας 58 – Εισαγωγικές δραστηριότητες
- Πίνακας 59 – Δυνατά σημεία
- Πίνακας 60 – Αλλαγές για βελτίωση
- Πίνακας 61- Εξοικείωση με ΤΠΕ
- Πίνακας 62- Εξοικείωση με ΤΠΕ
- Πίνακας 63- Βιβλιογραφική Τεκμηρίωση
- Πίνακας 64- Εγκυρότητα
- Πίνακας 65- Μαθησιακοί στόχοι
- Πίνακας 66- Αξιολόγηση
- Πίνακας 67 – Πρόγραμμα Σπουδών
- Πίνακας 68- Δυνατά στοιχεία
- Πίνακας 69- Προτεινόμενες αλλαγές

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Συνομογραφίες & Ακρωνύμια

ΑΕΞΑΕ	Ανοιχτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
ΔΕ	Διδακτική Ενότητα
ΕΔΙΒΕΑ	Εργαστήριο Προηγμένων Μαθησιακών Τεχνολογιών στη Δια Βίου Μάθηση και Εξ Αποστάσεως
ΕΞΑΕ	Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
ΕΞΑΣΕ	Εξ αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση
ΕΠ	Επαυξημένη Πραγματικότητα
ΕΥ	Εκπαιδευτικό Υλικό
ΠΤΔΕ	Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας
ΥΠΘ	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΔΕ	Διπλωματική Εργασία
ΠΤΔΕ	Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΙΕΠ	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

1. Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η προβληματική της εργασίας σχετικά με το θέμα και την επιλογή του. Σε ένα δεύτερο μέρος αναφέρονται ο σκοπός, οι στόχοι και τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας. Έπειτα, αποτυπώνεται η δομή της εργασίας, καθώς αναλύεται το περιεχόμενο του κάθε κεφαλαίου και τέλος γίνεται αναφορά στη σημασία και τη συμβολή της εργασίας.

1.1 Η προβληματική της εργασίας

Το θέμα της εργασίας είναι ο σχεδιασμός η υλοποίηση και η αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα το θέμα του εκπαιδευτικού υλικού είναι η γνωριμία των μαθητών με τον ποιητή Κ.Καβάφη και η ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος «Ιθάκη». Η εργασία αυτή εκπονήθηκε στα πλαίσια του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος οφείλεται σε δύο παράγοντες. Αρχικά, οι περισσότεροι μαθητές εκδηλώνουν μια έντονη αποστροφή και ανία για το μάθημα της Λογοτεχνίας (Πολατίδου, 2010 οπ.αναφ. στην Αγγελιδάκη, 2018). Αυτό έκδηλα αποτυπώνεται από φράσεις όπως «υπάρχει κανένα αισιόδοξο κείμενο;», «γιατί απουσιάζει ο έρωτας από τα σχολικά βιβλία;» (Βλαχοδήμος, 2010 οπ.αναφ. στην Αγγελιδάκη, 2018). Ο καθηγητής Τριανταφυλλόπουλος το 2007 δεν έγραψε τυχαία το άρθρο «Το χαμένο δίδαγμα-Αποχαιρετώντας τα Νέα Ελληνικά που φεύγουν» (Αγγελιδάκη, 2018). Είναι λυπηρό λοιπόν, ένα μάθημα τόσο ωραίο και απολαυστικό, που μπορεί να σε ταξιδέψει σε χώρους ανεξερεύνητους, να δημιουργεί τόσα αρνητικά συναισθήματα στους μαθητές/τριες.

Οι λόγοι για τους οποίους οι μαθητές/τριες βιώνουν τέτοιο αρνητισμό είναι σύμφωνα με τους Μιχαηλίδη (2019) και Αγγελιδάκη (2018) το περιεχόμενο – η θεματολογία των σχολικών εγχειριδίων που δεν ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα των μαθητών, η μέθοδος με την οποία τα κείμενα διδάσκονται καθώς και η αναντιστοιχία του Προγράμματος Σπουδών (Π.Σ) του 2011 που θεωρείται «καινοτόμο και ανανεωτικό», με το πώς εφαρμόζεται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Η γνώση ΤΠΕ που αποκτήθηκε από τη συμμετοχή στο ΠΜΣ, ήρθε ως πολύτιμο εργαλείο και αρωγός στην προσπάθεια εξάλειψης κάθε αρνητισμού. Η ΕξΑΕ με τη μεθοδολογία της και τη δημιουργική αξιοποίηση των ΤΠΕ βοηθούν στο να καλλιεργηθεί η κριτική σκέψη αλλά και να σχεδιαστούν συνεργατικά και αλληλεπιδραστικά περιβάλλοντα μάθησης που έχουν την ικανότητα να οδηγήσουν στην αποτελεσματική μάθηση (Φιλιπούσης, 2015). Ιδιαίτερα η συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές/τριες να αποκτήσουν μια θετική στάση απέναντι στο μάθημα της Λογοτεχνίας.

Ο δεύτερος λόγος για την επιλογή του θέματος ήταν καθαρά η αγάπη για το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, αλλά και πιο συγκεκριμένα για τον ποιητή Κ. Καβάφη. Δίκαια η ποίησή του έχει λάβει παγκόσμιες διαστάσεις. Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην έχει υιοθετήσει - χρησιμοποιήσει κάποιο απόφθεγμα του. Είναι κρίμα λοιπόν οι μαθητές/τριες να μην έρθουν σε επαφή με τον σπουδαίο αυτόν ποιητή με έναν πιο διαδραστικό τρόπο.

Συμπερασματικά, το παρόν Ε.Υ. μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς, στα πλαίσια του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, να βιώσουν μια νέα εμπειρία και να ενταχθούν οι μαθητές στο σύγχρονο πολιτισμό ενισχύοντας την κριτική τους σκέψη, όπως τονίζει το Π.Σ. (2021). Επίσης, η εκπαιδευτική διαδικασία να εμπλουτιστεί με διάφορα γνωστικά αντικείμενα για τις ολοένα και αυξανόμενες ανάγκες της ΕξΑΕ.

1.2 Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα

1.2.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να υλοποιηθεί και να αποτιμηθεί το εκπαιδευτικό υλικό που σχεδιάστηκε για συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα το θέμα του εκπαιδευτικού υλικού είναι η γνωριμία των μαθητών με τον ποιητή Κ.Καβάφη και η ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος «Ιθάκη».

1.2.2 Στόχοι

Οι στόχοι της συγκεκριμένης έρευνας, όπως προκύπτουν από τον παραπάνω σκοπό, είναι:

- να διερευνηθεί αν το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

- να διερευνηθεί αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.
- να διερευνηθούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού.

1.2.3 Ερευνητικά Ερωτήματα

Οι παραπάνω στόχοι διαμορφώνονται στα εξής κύρια ερευνητικά ερωτήματα, καθώς το κάθε ερευνητικό ερώτημα αντιστοιχεί σε έναν στόχο:

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Ποιες οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού;

1.3 Η δομή της εργασίας

Η δομή της παρούσας εργασίας έχει ως εξής:

Στην αρχή υπάρχει η Εισαγωγή, όπου παρουσιάζονται το θέμα της διπλωματικής εργασίας, ο προβληματισμός που δημιουργήθηκε σχετικά με την επιλογή αυτού του θέματος, ο σκοπός, οι στόχοι και η παρουσίαση της δομής της εργασίας.

Το δεύτερο κεφάλαιο χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο αποσαφηνίζεται η έννοια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα αφού γίνει μια σύντομη εισαγωγή στο θέμα, ακολουθεί ο εννοιολογικός προσδιορισμός της ΕξΑΕ, καθώς επίσης γίνεται και μία σύντομη ιστορική αναδρομή της και παρουσιάζονται οι βασικές θεωρίες που έχουν διατυπωθεί από θεωρητικούς του πεδίου. Έπειτα εξετάζεται το πώς αξιοποιούνται παιδαγωγικά οι ΤΠΕ στην ΕξΑΕ καθώς και ο σημαίνων ρόλος του εκπαιδευτικού στη μορφή αυτής της εκπαίδευσης. Σε ένα δεύτερο μέρος, γίνεται αναφορά στην Εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση. Πρώτα όρίζεται και αποσαφηνίζεται ο όρος και στη συνέχεια παρουσιάζεται η μορφή αυτής της Εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Το κεφάλαιο

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

ολοκληρώνεται με ένα μεγάλο τμήμα του να αφιερώνεται στην παρουσίαση των ερευνών που έχουν διεξαχθεί στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Σε ένα τρίτο κεφάλαιο αναλύεται το Εκπαιδευτικό Υλικό στην ΕξΑΕ. Αρχικά, αποσαφηνίζεται εννοιολογικά ο όρος. Έπειτα παρουσιάζονται οι βασικές αρχές σχεδιασμού του Ε.Υ. με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ. Στη συνέχεια, γίνεται μια παρουσίαση των χαρακτηριστικών του Ε.Υ. κατά τον Holmberg αλλά και της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης κατά τον Mayer. Ακολουθεί μία σύντομη αναφορά στο Μοντέλο Σχεδιασμού Ε.Υ. West και Λιοναράκη. Το κεφάλαιο κλείνει με τις επτά αρχές δημιουργίας Ε.Υ. σύμφωνα με Σπανακά και Λιοναράκη.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η διδακτική της Λογοτεχνίας όπως αυτή προτείνεται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στον σκοπό και τους στόχους του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και στην οργάνωση των περιεχομένων. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη μορφή διδασκαλίας και τα διδακτικά μέσα που προτείνει το Υπουργείο Παιδείας καθώς και στη συμβολή των ΤΠΕ στη διδακτική του μαθήματος. Τέλος γίνεται αναφορά στον τρόπο αξιολόγησης του μαθήματος.

Στο πέμπτο κεφάλαιο που ακολουθεί, γίνεται η περιγραφή του Ε.Υ. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά γίνεται λόγος στα εργαλεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία του. Στη συνέχεια ακολουθεί η αναλυτική περιγραφή του, τόσο ως προς τη δομή και τη μορφή του, όσο και στο κατά πόσο εφαρμόστηκαν οι αρχές της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer.

Το έκτο κεφάλαιο αποτελεί τη μεθοδολογία της έρευνας για την αποτίμηση του Ε.Υ.

Στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα της έρευνας και γίνεται ο σχολιασμός τους ανα ερευνητικό ερώτημα.

Το όγδοο κεφάλαιο αποτελείται από τα συμπεράσματα καθώς επίσης και από τη συνεισφορά της παρούσας εργασίας.

Έπειτα ακολουθεί η παρουσίαση των βιβλιογραφικών πηγών που χρησιμοποιήθηκαν στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Στο τέλος (Παραρτήματα Α και Β) περιλαμβάνονται τα ερωτηματολόγια της έρευνας, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να συλλεχθούν τα δεδομένα της έρευνας.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

1.4 Η σημασία και η συμβολή της εργασίας

Η συνεισφορά της εργασίας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί διπλή. Μέσα από αυτήν δημιουργήθηκε συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ για το μάθημα της Λογοτεχνίας, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί στην Α΄ Λυκείου αλλά και σε όλες τις τάξεις της Δευτεροβάθμιας, προκειμένου να καλλιεργηθεί η φιλιαναγνωσία στους μαθητές. Έτσι θα ενισχυθεί η παραδοσιακή διδασκαλία της Λογοτεχνίας με εναλλακτικές μεθόδους μάθησης. Σε επίπεδο ερευνητικό η συνεισφορά επίσης θα είναι σημαντική, αφού θα εμπλουτιστεί η βιβλιογραφία στο πεδίο της ΕξΑΕ με περισσότερα ερευνητικά δεδομένα, ειδικά σε επίπεδο δευτεροβάθμιας.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

2.Η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

2.1Η Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση – Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει μία προσπάθεια να προσδιοριστεί εννοιολογικά ο όρος της Εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) και να δοθεί μία σύντομη ιστορική αναδρομή. Στη συνέχεια αποτυπώνονται οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, σχολιάζεται η παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση καθώς και γίνεται μια σύντομη αναφορά στον ρόλο του διδάσκοντα στην ΕξΑΕ. Στην επόμενη ενότητα του κεφαλαίου προσεγγίζεται η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση (ΕξΑΣΕ), καθώς παρουσιάζονται τα βασικά της χαρακτηριστικά όπως έχουν αποδοθεί σε αυτήν από τους ειδικούς στο πεδίο και δίνεται έμφαση στη συμπληρωματική σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Έπειτα αποτυπώνεται και παρουσιάζεται το πώς και πού εφαρμόζεται στην Ελλάδα η σχολική ΕξΑΕ. Τέλος επιχειρείται μια βιβλιογραφική επισκόπηση των ερευνών που έχουν διεξαχθεί στην Ελλάδα για τη συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια.

2.1.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός της Εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης

Ο όρος Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (ΕξΑΕ) έχει απασχολήσει ποικιλοτρόπως και πολλάκις τα ερευνητικά δεδομένα και τους επιστήμονες. Το γεγονός ότι έχουν διατυπωθεί αρκετοί ορισμοί για την έννοια της ΕξΑΕ φανερώνει και την πολυπλοκότητα του φαινομένου (Λιοναράκης, 2006). Σαν πρώτη και απλή επαφή με τον όρο αυτό, θα μπορούσαμε να αναφερθούμε σε αυτήν ως κάτι διαφορετικό της τυπικής εκπαίδευσης, η οποία σε γενικές γραμμές πραγματοποιείται δια ζώσης. Όπως τονίζει ο Λιοναράκης (2001), η ΕξΑΕ είναι μια διαδικασία που χαρακτηρίζεται από προσβασιμότητα, συνέχεια και ανοικτότητα, καθώς ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των πολιτών (Αναστασιάδης, 2014).

Οι ορισμοί που έχουν δοθεί τα τελευταία χρόνια μεταβάλλονται ανάλογα με τις ανάγκες των εμπλεκομένων, τις αλλαγές μέσα στον χρόνο των μέσων διακίνησης της πληροφορίας καθώς και τους προβληματισμούς των εκπαιδευτικών (Λιοναράκης, 2006). Στη διεθνή βιβλιογραφία συναντώνται ποικίλοι ορισμοί για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση που

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

διαφοροποιούνται μεταξύ τους με βάση τα εκάστοτε κριτήρια και τις προϋποθέσεις που λαμβάνει υπόψη του ο κάθε ερευνητής (Μουζάκης, 2006).

Συγκεκριμένα η Hillary Perraton (1988) προσδιορίζει την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ως *«τη διδασκαλία από κάποιον εκπαιδευτή που βρίσκεται μακριά από τον εκπαιδευόμενο τόσο σε φυσική απόσταση όσο και σε χρόνο»*. (Μουζάκης, 2006:4).

Ο Holmberg (1977) υποστηρίζει ότι *«η εξ αποστάσεως εκπαίδευση περιλαμβάνει διάφορες μορφές σπουδών, σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, οι οποίες διεξάγονται χωρίς την άμεση και συνεχή επίβλεψη εκπαιδευτών και στηρίζονται στην οργάνωση, καθοδήγηση και διδασκαλία που παρέχεται από κάποιο εκπαιδευτικό οργανισμό»*.(Μουζάκης, 2006:5)

Στο σημείο αυτό θα γίνει μία προσπάθεια συγκριτικής παράθεσης των ορισμών της ΕξΑΕ όπως αυτοί έχουν διατυπωθεί από ειδικούς του πεδίου. Οι Keegan, (2001), Peters (2003), Moore (1993), Holmberg (1977) συμφωνούν σε δύο σημεία, τα οποία τονίζουν την ιδιομορφία της ΕξΑΕ και τη διαφοροποιούν από τη διά ζώσης. Αρχικά τονίζουν την απόσταση διδάσκοντος-διδασκόμενου και δεύτερον δίνουν έμφαση στη δόμηση του διδακτικού υλικού (Αλιβίζος, Απόστολος & Παράσχου, 2015). Μεταγενέστεροι ορισμοί, όπως αυτοί των Garisson & Shale (1987), Barker (1989), όπως αναφέρεται στο Keegan, (2001), Moore (1993), δίνουν περισσότερη έμφαση στα προνόμια που προσφέρει η τεχνολογία σε επίπεδο αλληλεπίδρασης και διαδραστικότητας (Αλιβίζος, Απόστολος & Παράσχου, 2015).

Ο Keegan έπειτα από έρευνα 62 εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που εφαρμόζαν εξ αποστάσεως εκπαίδευση, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί μια μορφή εκπαίδευσης που διέπεται από τα εξής χαρακτηριστικά (Αλιβίζος, Απόστολος & Παράσχου, 2015) :

- Η φυσική απόσταση του σπουδαστή από τον εκπαιδευτή.
- Η σημασία του εκπαιδευτικού οργανισμού στο να σχεδιάσει το εκπαιδευτικό υλικό και να υποστηρίξει τους διδασκόμενους.
- Η χρήση τεχνικών μέσων ως μέσο μεταφοράς του εκπαιδευτικού περιεχόμενου, αλλά και ως τρόπος επικοινωνίας μεταξύ διδάσκοντα και σπουδαστή, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο την αμφίδρομη επικοινωνία.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

- Η απουσία της μαθησιακής ομάδας, και η χρήση εξατομικευμένων μορφών διδασκαλίας οι οποίες, όμως, δεν αποκλείουν τη δυνατότητα ομαδικών συναντήσεων, είτε πρόσωπο με πρόσωπο, είτε με τη χρήση της τεχνολογίας

Αν επιπλέον ορίσουμε, όπως αναφέρει ο Λιοναράκης, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ως *«την εκπαίδευση που διδάσκει και ενεργοποιεί τον μαθητή, πώς να μαθαίνει μόνος του και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μια ευρετική πορεία αυτομάθησης»*, τότε οι ερευνητές μελετούν ιδιαίτερα την παιδαγωγική διάσταση της αξιοποίησης των ΤΠΕ στην ΕξΑΕ (Λιοναράκης, 2001α:6; 2001β:185).

2.1.2 Ιστορική αναδρομή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η αρχή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρονολογείται τουλάχιστον 160 έτη και διακρίνεται σε τρεις ιστορικές φάσεις. Αρχικά η εξ αποστάσεως μάθηση ξεκίνησε με την αλληλογραφία μέσω ταχυδρομείου. Στη συνέχεια η επικοινωνία γίνεται με ηλεκτρονικά μέσα όπως το ραδιόφωνο, η τηλεόραση και το τηλέφωνο ενώ σταθμό στην εξέλιξη της ΕξΑΕ αποτελεί η ίδρυση του πρώτου Ανοικτού Πανεπιστημίου, όπου αρχίζει να χρησιμοποιείται η σύγχρονη τεχνολογία (Γκελαμέρης, 2015). Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι τα πρώτα χρόνια η εκπαίδευση από απόσταση δεν υπήρχε ούτε ως ορολογία αφού χρησιμοποιούνταν ο όρος εκπαίδευση με αλληλογραφία. Ο όρος «distance education» υιοθετήθηκε αργότερα στην αγγλική γλώσσα από τη γερμανική από τον Γερμανό Καθηγητή του Πανεπιστημίου FernUniversitat, Borje Holmberg που χρησιμοποιούσε τον όρο μελέτη από απόσταση (Distance Study/Fern Studium) (Γκιάσος, 2009,οπ.αναφ. στο Μαυροειδής, Γκιάσος & Κουτσούμπα 2014) .

Μάλιστα σύμφωνα με τον Γκελαμέρη (2015), ανάλογα με τις μεθόδους που υιοθετήθηκαν την εκάστοτε περίοδο η ΑεξΑΕ διακρίνεται σε τέσσερις γενιές:

1. Το Μοντέλο αλληλογραφίας (Correspondence Model) που στηρίζεται στο έντυπο υλικό.
2. Το Πολυμεσικό Μοντέλο (Multimedia Model) που στηρίζεται στο έντυπο υλικό σε συνδυασμό με κασέτες ήχου, βιντεοκασέτες και διαδραστικά βίντεο.
3. Το Τηλεματικό μοντέλο (Telelearning Model) που στηρίζεται στις εφαρμογές των τεχνολογιών τηλεπικοινωνιών.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

4. Το Ευέλικτο Μαθησιακό μοντέλο (Flexible Learning Model) που στηρίζεται στο Διαδίκτυο και στη χρήση των ΤΠΕ.

Τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται και

5. το Έξυπνο ευέλικτο μαθησιακό μοντέλο (Intelligent Flexible Learning Model) βασισμένο στην περαιτέρω εκμετάλλευση των νέων τεχνολογιών.

2.1.3 Τα πρώτα βήματα της ΕΞΑΕ στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, ουσιαστικά η πρώτη προσπάθεια για σπουδές με το σύστημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης γίνεται με την ίδρυση και λειτουργία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) (Παπακωνσταντίνου, Καραλής, 2015). Μάλιστα αυτό αποδεικνύει μια προσπάθεια της χώρας μας να προσαρμοστεί στις διεθνείς εξελίξεις και να ξεπεράσει τις ασυμβατότητες που προέκυψαν σε οικονομικό, εκπαιδευτικό και κοινωνικό επίπεδο από όταν εντάχθηκε η Ελλάδα στην Ε.Ο.Κ (Κουστουράκης, Παναγιωτακόπουλος, 2000).

Πριν από την ίδρυση του ΕΑΠ, έχουν εντοπιστεί δύο ακόμη προσπάθειες εφαρμογής σπουδών με τη μορφή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης . Στην πρώτη περίπτωση πρόκειται για την Πάντειο Ανώτατη Σχολή Πολιτικών Επιστημών το 1931 και στη δεύτερη περίπτωση έχουμε το εκπαιδευτικό σύστημα «AI-System» που από τα τέλη της δεκαετίας του 1960 προσφέρει μαθήματα με αλληλογραφία σε μαθητές κυρίως της επαρχίας, αλλά και των αστικών κέντρων, για την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο. Το σύστημα αυτό ιδρύθηκε από τον καθηγητή Φυσικής Γ. Ν. Παπαδόπουλο και λειτούργησε για πάνω από μια δεκαετία (Παπακωνσταντίνου, Καραλής, 2015).

2.1.4 Θεωρητικές προσεγγίσεις ΕΞΑΕ

Σε τρεις βασικές κατηγορίες κατέταξε ο Desmond Keegan (1986) τις κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης : α) τη θεωρία της ανεξαρτησίας και της αυτονομίας, β) τη θεωρία της βιομηχανοποιημένης μάθησης και γ) τη θεωρία της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας (Σοφός, 2015; Μουζάκης, 2006).

- Η θεωρία της αυτόνομης μάθησης (Moore, 1993). Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή η μαθησιακή διαδικασία στηρίζεται στη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού στο χώρο και στο χρόνο που επιλέγει ο ίδιος ο εκπαιδευόμενος. Ο εκπαιδευόμενος σε όλη τη διαδικασία

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

υποστηρίζεται μέσα από ένα ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό υλικό και μέσα από την αλληλεπίδρασή του με τον διδάσκοντά του.

- Η θεωρία της βιομηχανοποιημένης μάθησης (Peters, 2010,οπ.αναφ στο Μουζάκης 2006). Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή η εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από τη μέγιστη και αποδοτικότερη χρήση της τεχνολογίας αλλά και την εφαρμογή μεθόδων παραγωγής και διανομής κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού.
- Τη θεωρία της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας (Holmberg, 1995 οπ.αναφ. στο Μουζάκης,2006). Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή το συναίσθημα, η συνεργασία και η κοινωνική αλληλεπίδραση έχει σημαντική επίδραση στο να είναι αποτελεσματική η εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία. Οι εκπαιδευόμενοι θέλουν κίνητρα στην αρχή της μελέτης τους γι' αυτό η επικοινωνία με τους εκπαιδευτές είναι πολύ σημαντική (Αλιβίζος, Απόστολος & Παράσχου, 2015).

2.1.5 Παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην ΕξΑΕ

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) ήρθαν στη ζωή μας με όλο και μεγαλύτερη την ανάγκη για ψηφιακή εγγραμματοσύνη. Τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες δημιουργίας συνεργατικών περιβαλλόντων μάθησης που στοχεύουν στη διάδραση, αυτονομία και κριτική σκέψη των συμμετεχόντων (Brusilovsky, 1999). Τα ψηφιακά εργαλεία έχουν ως μέσο επικοινωνίας και διάδρασης την εικόνα και τον ήχο για να μεταδώσει λειτουργίες που χρησιμοποιούνται στο οπτικό κείμενο. Αυτές οι λειτουργίες σύμφωνα με τον γλωσσολόγο M. Halliday (1994), λέγονται «μεταλειτουργίες» και είναι βασικές στη μετάδοση πληροφορίας και την ανάπτυξη μηχανισμών μάθησης εκ μέρους του ατόμου (όπ. αναφ. στο Μπονίδης, 2004).

Όπως τονίζει ο McNeil η σημαντικότερη συνεισφορά της τεχνολογίας αφορά στη *«διδακτική αποτελεσματικότητα, τη διάταξη των διδακτικών παρεμβάσεων και τον έλεγχο της προόδου των μαθητών»* (McNeil, 1990: 67, όπως αναφ. στο Μπονίδης, 2004). Σήμερα, η χρήση των ΤΠΕ εδραιώνεται όλο και περισσότερο δίνοντας στους μαθητές την ευκαιρία να δρουν και να μαθαίνουν διαδραστικά και αυτόνομα σε συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης. Σύμφωνα με συστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EC, 2013) *«Η τεχνολογία ιδίως το Διαδίκτυο, πρέπει να αξιοποιηθεί πλήρως. Τα σχολεία, τα πανεπιστήμια και τα ιδρύματα*

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να αυξήσουν την πρόσβαση στην εκπαίδευση μέσω *Ανοιχτών Εκπαιδευτικών Πόρων*» (Παπαδημητρίου & Σοφός, 2019).

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη πρέπει να γίνεται με τρόπο που μετατρέπει την παραδοσιακή μορφή διδασκαλίας προωθώντας τη συνεργασία των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της μαθησιακής δραστηριότητας (Μουζάκης, Μπινιάρη & Παπαδημητρίου, 2019). Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να επιτελέσουν πολλαπλούς ρόλους και να καλλιεργήσουν δεξιότητες όπως δημιουργικότητα και αφαιρετική σκέψη, εξίσου σημαντικές για την εκπαιδευτική τους πορεία. Δεξιότητες προς βελτίωση παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση όλο και περισσότερο στους εκπαιδευτικούς μέσα από επιμορφωτικά προγράμματα όπως το «Ψηφιακό Σχολείο Ι και Ψηφιακό Σχολείο ΙΙ» (Μουζάκης, Μπινιάρη & Παπαδημητρίου, 2019).

2.1.6 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην ΕξΑΕ

Σημαντικό στοιχείο στην ΕξΑΕ αποτελεί η παροχή υποστήριξης του εκπαιδευτή προς τον εκπαιδευόμενο (Μουζάκης, 2006). Ο ρόλος του είναι *«επικοινωνιακός, συμβουλευτικός και εμπνευστικός»* (Παπαλαμπρακόπουλος, 2019: 223). Η αλληλεπίδραση με τον διδάσκοντα είναι σημαντική, διότι για την κατάκτηση της γνώσης έχουν ανάγκη από ένα πρόσωπο που θα καταλαβαίνει τις ανάγκες του. Παράλληλα, πρέπει να καλλιεργηθεί η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση (Σαρακατσάνου & Βασάλα, 2016).

Η υποστήριξη γίνεται τόσο με τη χρήση της τεχνολογίας, όσο και με κάποια άτυπα προσόντα που θα πρέπει να διαθέτει όπως ενσυναίσθηση, διάθεση για επικοινωνία και φιλική διάθεση (Παπαλαμπρακόπουλος, 2019). Σημαντικό ρόλο παίζει και η εμπύχωση του διδασκόμενου από τον εκπαιδευτή, καθώς η απουσία άμεσης επαφής μεταξύ τους δημιουργεί κλίμα απομόνωσης και αποτελεί πιθανή αιτία για μειωμένο ενδιαφέρον των διδασκόμενων.

Συμπερασματικά, ο ρόλος του διδάσκοντα είναι πολλαπλός, καθώς θα πρέπει να βρει τρόπο να γεφυρώσει το χάσμα που δημιουργείται ανάμεσα σε αυτόν και τον εκπαιδευόμενο (Παπαλαμπρακόπουλος, 2019: 228). Η τεχνολογία προσφέρει αυτή τη δυνατότητα. Επομένως, είναι αναγκαίο οι σημερινοί εκπαιδευτικοί να καταρτιστούν και να αποκτήσουν *«ψηφιακό γραμματισμό»* και να είναι αποτελεσματική η ΕξΑΕ.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

2.2 Σχολική εξ αποστάσεως Εκπαίδευση

2.2.1 Εννοιολογική προσέγγιση ΕξαΣΕ

Τα τελευταία χρόνια έχουν προκύψει νέες κοινωνικές, οικονομικές και εκπαιδευτικές ανάγκες που κρίνουν τη συμβατική σχολική εκπαίδευση αναποτελεσματική. Το πρόβλημα αυτό έρχεται να επιλύσει η σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Μίμινου & Σπανακά, 2013). Σύμφωνα με τη Βασάλα (2005, όπ. αναφ. στο Αναστασιάδης, 2014), «η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση αναφέρεται σε οργανωμένες εκπαιδευτικές δομές που παρέχονται από απόσταση τόσο σε παιδιά σχολικής ηλικίας όσο και σε ενήλικες με την χρήση πολυμορφικού εκπαιδευτικού υλικού». Στη διεθνή βιβλιογραφία ο όρος αυτός συναντάται με τις εξής μορφές: «*Distance learning, Electronic learning, On line learning, Mobile learning, Hybrid learning, Virtual learning, Virtual schools, Cyber schools, Homeschooling*» (Μίμινου & Σπανακά, 2013), γεγονός που αποδεικνύει πόσο σημαντική είναι η επιρροή της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση απευθύνεται είτε σε παιδιά απομακρυσμένων περιοχών, παιδιά με γονείς που περιπλανώνται συνεχώς, άτομα με ειδικές ανάγκες, παιδιά μεταναστών, χαρισματικά παιδιά, παιδιά από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες αλλά και ενήλικες (Βασάλα, 2005). Ωστόσο απευθύνεται και σε παιδιά με περισσότερες αναζητήσεις από αυτές που προσφέρει το συμβατικό σχολείο, για παράδειγμα επαφή με περισσότερα γνωστικά αντικείμενα (Καραμεσούτη, 2021).

Το εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να είναι κατάλληλα σχεδιασμένο για εξ αποστάσεως εκπαίδευση προκειμένου να είναι αποτελεσματικό. Συγκεκριμένα να διαθέτει σαφήνεια, να είναι επεξηγηματικό και ταυτόχρονα ενδιαφέρον αλλά παράλληλα να είναι υποστηρικτικό στην μαθησιακή διαδικασία των εκπαιδευομένων (Μανούσου, Χαρτοφύλακα κ.α., 2020). Η παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ κρίνεται σκόπιμη με την διατύπωση ξεκάθαρων μαθησιακών στόχων. Τέλος, σύμφωνα με την Μανούσου κ.α. (2020), κρίσιμο παράγοντα αποτελεί η επικοινωνία με όλους εκείνους που εμπλέκονται στη μαθησιακή διαδικασία,

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

όπως επίσης και η αξιολόγηση του συστήματος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που εφαρμόζεται προκειμένου να βελτιώνεται συνεχώς.

Η σχολική ΕξΑΕ διακρίνεται σε τρεις μορφές (Βασάλα 2005; Μίμινου & Σπανακά, 2013; Μανούσου κ.α., 2020) :

- Αυτοδύναμη σχολική ΕξΑΕ: Πρόκειται για μία εκπαιδευτική μέθοδο που συντελείται αυτόνομα από τη συμβατική. Δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί παρέχουν ολοκληρωμένα προγράμματα σπουδών, πλήρως αναγνωρισμένα. Διαφέρει μονάχα το είδος του εκπαιδευτικού υλικού που παρέχεται στον εκπαιδευόμενο όσο και η μορφή επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου. Μάλιστα όταν αυτή παρέχεται μέσω διαδικτύου, τότε γίνεται αναφορά στα «εικονικά σχολεία», όπως αυτά της Αμερικής και της Αυστραλίας.
- Συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ: Αυτή η εκπαιδευτική διαδικασία λειτουργεί βοηθητικά και «συμπληρώνει» την εκπαίδευση που παρέχει το συμβατικό σχολείο. Κάποιοι μαθητές επικουρικά εφαρμόζουν τη συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ είτε επειδή παρουσιάζουν δυσκολίες κατανόησης, είτε επειδή θέλουν περισσότερες γνώσεις από αυτές που το συμβατικό σχολείο τους προσφέρει. Μάλιστα τους παρέχεται η ευκαιρία να παρακολουθούν και μαθήματα που ανταποκρίνονται στις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους που η συμβατική εκπαίδευση δεν το κάνει (Βασάλα, 2005). Τέλος, τους δίνεται η δυνατότητα να συμμετέχουν σε σχολικά δίκτυα με σκοπό να ολοκληρώσουν εργασίες.
- Μεικτή/ Πολυμορφική/ Συνδυαστική εκπαίδευση: Η εκπαίδευση αυτή αποτελεί έναν συνδυασμό παραδοσιακών τρόπων μάθησης και εξ αποστάσεως μεθόδων με στόχο την αλληλεπίδραση εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων.

Φυσικά η σχολική ΕξΑΕ στην εφαρμογή της συναντά τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα. Τα πλεονεκτήματα εντοπίζονται στον οικονομικό τομέα, στην προσπάθεια καλλιέργειας της κριτικής σκέψης μέσα από τη συνεργασία, στον οργανωτικό τομέα σε σχέση με το διδακτικό προσωπικό και το εκπαιδευτικό υλικό. Επιπλέον σημαντικά είναι τα οφέλη από την ευελιξία που προσφέρουν τέτοια προγράμματα στην οργάνωση του χώρου, του χρόνου και της πειθαρχίας όπως επίσης και τονίζεται η σημασία της «αλληλεπίδρασης» μεταξύ εκπαιδευτή, εκπαιδευόμενου και εκπαιδευτικού υλικού (Μίμινου & Σπανακά, 2013). Μάλιστα η Βασάλα (2005) είχε τονίσει τη σημασία της σχολικής ΕξΑΕ στην

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

επίτευξη της ισοτιμίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Κάθε εκπαιδευόμενος μπορεί με τη βοήθεια των ΤΠΕ να εκπαιδευτεί παρά τις «ιδιαιτερότητες» που ενδέχεται να έχει.

Όσον αφορά τα μειονεκτήματα της εκπαιδευτικής αυτής διαδικασίας, αυτά κυρίως αφορούν τον οικονομικό τομέα, αφού απαιτούν τεχνολογικές υποδομές και προγράμματα που συχνά κοστίζουν. Επίσης, μπορεί να υπάρξουν δυσκολίες σε θέματα οργάνωσης του χρόνου αλλά και στον τρόπο σχεδίασης των μαθημάτων. Συζητήσεις επίσης γίνονται για τα μειονεκτήματα στη ψυχολογία των παιδιών όπως επίσης και στην επίτευξη των επιδιωκόμενων και τελικών μαθησιακών αποτελεσμάτων (Μίμινου & Σπανακά, 2013).

Παρόλα αυτά η συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση πλέον κερδίζει έδαφος λόγω των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται. Οι μαθητές δεν είναι υποχρεωτικό να βρίσκονται σε μία σχολική αίθουσα. Η συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ έρχεται να εμπλουτίσει τις γνώσεις των μαθητών και να υποστηρίξει - ενισχύσει το συμβατικό σύστημα εκπαίδευσης (Καμπύλης, 2017). Χρέος λοιπόν των εκπαιδευτικών είναι να προετοιμάσουν τους εκπαιδευόμενους, με τη συμμετοχή τους σε εξ αποστάσεως εκπαιδευτικά προγράμματα, προκειμένου να καλλιεργήσουν ποικίλες δεξιότητες «ζωής» (Καμπύλης, 2017).

2.2.2 Η ΕξαΣΕ στην Ελλάδα

Είναι γεγονός πως τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον για την εφαρμογή σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ολοένα και αυξάνεται. Αρκετές είναι οι προσπάθειες που έχουν γίνει στην Ελλάδα προκειμένου να εφαρμοστούν εξ αποστάσεως προγράμματα σε σχολεία της χώρας (Κελενίδου, Αντωνίου & Παπαδάκης, 2017).

Το «*e-omogeneia*» είναι ένα εξ αποστάσεως σχολικό πρόγραμμα, μέσω του οποίου Έλληνες του εξωτερικού επικοινωνούν με Έλληνες της ελληνικής επικράτειας με στόχο τη βελτίωση της ελληνικής εκπαίδευσης (Μίμινου & Σπανάκα, 2013). Τέτοιου είδους προγράμματα είναι το «*ΟΙΚΑΔΕ*» της Κύπρου, ο «*ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ*» (με περιβαλλοντική διάσταση), ο «*ΣΩΚΡΑΤΗΣ*» και το «*e-Hermes*». Όλα αυτά τα προγράμματα υποβοηθούν τη συνεργασία των σχολείων (Μίμινου & Σπανάκα, 2013). Επίσης άλλα παραδείγματα είναι τα «*Τηλέμαχος Ι*» και «*Τηλέμαχος ΙΙ*», «*ΟΔΥΣΣΕΑΣ*», «*TRENDS*». Αυτά είχαν ως βασικό στόχο να παρέχουν στα ελληνικά σχολικά ιδρύματα, υπολογιστές και πρόσβαση στο

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

διαδίκτυο ώστε να επικοινωνούν τα απομακρυσμένα σχολεία μεταξύ τους και να επιμορφώνονται οι εκπαιδευτικοί (Καραμεσούτη, 2021).

Το πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» ξεκίνησε το 2000, στην Κύπρο και αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη αλλά και συστηματική προσπάθεια σχεδιασμού και πραγματοποίησης ενός περιβάλλοντος συμπληρωματικής σχολικής ΕξΑΕ με την χρήση των ΤΠΕ στην Ελλάδα (Αναστασιάδης, 2017). Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος αναπτύσσονται και υλοποιούνται διαθεματικές δραστηριότητες συνεργατικής μάθησης από απόσταση μεταξύ Δημοτικών Σχολείων με έμφαση στην καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης.

Άλλες προσπάθειες αποτελούν το πρόγραμμα «ΠΠΟΔΑΜΟΣ» που υλοποιήθηκε από το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το πρόγραμμα «ΣΧΕΔΙΑ» του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Το τηλεγυμνάσιο στην Ψέριμο αποτέλεσε το μοναδικό αυτόνομο εξ αποστάσεως σύστημα Τηλεκπαίδευσης (Μίμινου & Σπανάκα, 2013).

Επίσης το πρόγραμμα «eTwinning» αποτελεί εξίσου σημαντική προσπάθεια συμπληρωματικής σχολικής ΕξΑΕ. *«Το eTwinning είναι η κοινότητα των σχολείων της Ευρώπης. Το eTwinning προσφέρει μία ασφαλή πλατφόρμα για το προσωπικό (εκπαιδευτικούς, διευθυντές, βιβλιοθηκάρους κλπ.) που εργάζεται σε σχολεία των συμμετεχουσών Ευρωπαϊκών χωρών, προκειμένου να επικοινωνήσουν, να συνεργαστούν, Σελίδα 11 να αναπτύξουν σχέδια, να μοιραστούν και εν ολίγοις να νιώσουν ότι αποτελούν μέρος της πιο συναρπαστικής μαθησιακής κοινότητας στην Ευρώπη. Το eTwinning συγχρηματοδοτείται από το Erasmus+, το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την Εκπαίδευση, την Κατάρτιση, τη Νεολαία και τον Αθλητισμό»* (Μανούσου, Χαρτοφύλακα κ.α., 2020:10-11).

Μάλιστα, λειτουργούν και πολλές φροντιστηριακές μονάδες, από ιδιωτικούς φορείς, που παρέχουν *«διαδραστικά βιντεομαθήματα μέσω διαδικτύου, εκπαιδευτικό φροντιστηριακό υλικό και ασύγχρονες τηλεδιασκέψεις σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης»* (Μίμινου & Σπανάκα, 2013: 82).

Από το 2019 και μετά λόγω της πανδημίας του Covid-19, το Υπουργείο Παιδείας προχώρησε στην ανάπτυξη της σχολικής ΕξΑΕ με τη δημιουργία του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου και τη δημιουργία των e-class, e-me και Webex (Καραμεσούτη, 2021). Τέλος αξίζει να γίνει και μία αναφορά στο πρόγραμμα «Αθηνά» όπου θα συνεργαστεί το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) με σχολεία της Πρωτοβάθμιας και

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

της Δευτεροβάθμιας έπεται από πρωτοβουλία του Υπουργείου Παιδείας. Βασικός στόχος του προγράμματος αυτού είναι «η παροχή συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε παιδιά Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, στοχεύει στο να προσφέρει υψηλής ποιότητας εκπαίδευση σε όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο σχολείο ως μια μορφή ενισχυτικής διδασκαλίας» (Καραμεσούτη, 2021:86).

2.2.3 Έρευνες στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Στην υποενότητα αυτή θα γίνει μια προσπάθεια να παρουσιαστούν τα ευρήματα των ερευνών της δευτεροβάθμιας σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, που έχουν εκπονηθεί τα τελευταία χρόνια.

1) Οι Σκουλαρίδου και Μαυροειδής (2016) μελέτησαν μια ερευνητική απόπειρα διάρκειας εννέα εβδομάδων (11/3/2015 - 8/5/2015). Συνολικά 90 μαθητές από τέσσερα τμήματα της Α΄ Γυμνασίου παρακολουθούσαν το μάθημα της Φυσικής στο σχολείο όμως παράλληλα διέθεταν διαδικτυακό ΕΥ με οδηγίες για τη μελέτη τους εκτός σχολείου. Παράλληλα, έγινε χρήση εργαλείων ασύγχρονης επικοινωνίας όπως padlet, ενώ ταυτόχρονα υπήρχε αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών όπως επίσης και με τη διδάσκουσα και το εκπαιδευτικό υλικό. Διερευνήθηκε αν μέσα από την εφαρμογή συμπληρωματικής εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης, με τη χρήση εκπαιδευτικού υλικού με μαθησιακά αντικείμενα από το Φωτόδεντρο, βελτιώνεται η επίδοση των μαθητών ή τουλάχιστον αν βελτιώνεται περισσότερο από τη συμβατική εκπαίδευση που χρησιμοποιεί ίδια μαθησιακά αντικείμενα από το Φωτόδεντρο και τέλος αν οι μαθητές είναι ικανοποιημένοι.

Ως ερευνητική μέθοδος χρησιμοποιήθηκε η «πειραματική μέθοδος έρευνας». Συγκεκριμένα έγινε χρήση ανεξάρτητων και εξαρτημένων μεταβλητών, προέλεγχου και μετα-έλεγχου καθώς και πειραματικών ομάδων και ομάδων ελέγχου. Χρησιμοποιήθηκαν τεστ αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών καθώς και ερωτηματολόγιο.

Η έρευνα αυτή ανέδειξε τη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών όταν γίνεται συνδυασμός της συμβατικής διδασκαλίας με την εξ αποστάσεως. Επιπλέον η χρήση εκπαιδευτικών εργαλείων ενισχύει τα γνωστικά μαθησιακά αντικείμενα. Παράλληλα αναδείχτηκε η σημασία χρήσης των μαθησιακών αντικειμένων του Φωτόδεντρου μέσα από την ΕξΑΕ αφού έτσι γίνονται πιο κατανοητά. Τέλος ήταν μεγάλη η ικανοποίηση που έλαβαν οι συμμετέχοντες μέσα από το πρόγραμμα αυτό.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

2) Οι Παπαφιλίππου κ.α. (2016) διερευνήσαν μία παρέμβαση σχολικής συμπληρωματικής ΕξΑΕ στα πλαίσια της ενισχυτικής διδασκαλίας των Μαθηματικών σε ένα Γυμνάσιο του νομού Χαλκιδικής, σε δείγμα 114 μαθητών. Δύο ήταν τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα. Πρώτον διερευνήθηκε αν άλλαξε η στάση των μαθητών στο μάθημα των Μαθηματικών μετά την παρέμβαση και δεύτερον με ποιο τρόπο τα εργαλεία της ηλεκτρονικής τάξης και του παιχνιδιού Volcanic Riddles βοηθούν στη βέλτιστη αποτύπωση των μαθηματικών εννοιών στα πλαίσια της συμπληρωματικής σχολικής ΕξΑΕ.

Επρόκειτο για μία μελέτη περίπτωσης με ποσοτική προσέγγιση. Χρησιμοποιήθηκαν τα εργαλεία της ηλεκτρονικής τάξης του ΠΣΔ και το Volcanic Riddles, ένα εκπαιδευτικό παιχνίδι μαθηματικών. Από το δείγμα των 114 μαθητών, μονάχα οι 35 συμμετείχαν στην ηλεκτρονική τάξη και οι 37 στο παιχνίδι. 42 απείχαν εντελώς. Προκειμένου να συλλεχθούν και να αναλυθούν τα δεδομένα χρησιμοποιήθηκε η τριγωνοποίηση με ερωτηματολόγια, παρατήρηση και πρόσωπο με πρόσωπο συζητήσεις. Τα αποτελέσματα επεξεργάστηκαν με τη μέθοδο ανάλυσης ANOVA, t-test, το Levene τεστ καθώς και τη μέθοδο LSD.

Τα αποτελέσματα της έρευνας ήταν εντυπωσιακά. Παρατηρήθηκε αλλαγή της στάσης των μαθητών που μετείχαν στην παρέμβαση, αφού πλέον ήταν πιο θετικοί απέναντι στα Μαθηματικά. Τους δημιουργήθηκε μεγαλύτερη απόλαυση και είχαν μεγαλύτερο κίνητρο για εμπλοκή και περισσότερη αλληλεπίδραση τόσο με το περιεχόμενο όσο και με τον καθηγητή. Επιπλέον η παρέμβαση βοήθησε τους μαθητές να κατανοήσουν την ύλη. Συμπερασματικά αναδείχτηκε η σημασία και ο σημαντικός ρόλος της συμπληρωματικής σχολικής ΕξΑΕ.

3) Το 2017, ο Καμπύλης σχεδίασε και εφάρμοσε ένα πρόγραμμα ασύγχρονης συμπληρωματικής εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης στο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Πάτρας με τίτλο ο «*Μαθαίνω πως να μαθαίνω να αθλούμαι*», το σχολικό έτος 2013-2014. Δημιουργήθηκε εκπαιδευτικό υλικό στη διαδικτυακή πλατφόρμα Moodle. Διεξήχθη έρευνα με δείγμα 20 συμμετέχοντες της Γ΄ τάξης του Π.Π.Γ.Π. Διερευνήθηκε το εκπαιδευτικό Υλικό, οι γραπτές εργασίες, οι Ο.Σ.Σ, το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της διαδικασίας όπως επίσης και τα στοιχεία της επικοινωνίας. Έτσι διαμορφώθηκαν τα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

«Λειτουργήσε το εκπαιδευτικό υλικό στην κατεύθυνση της εξυπηρέτησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ποια η άποψη των μαθητών για αυτό;

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Λειτουργήσαν οι γραπτές εργασίες ως καταλύτης διευκόλυνσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, πως διορθώνονταν και σχολιάζονταν από τον καθηγητή και ποιες οι προτάσεις των μαθητών αλλαγής της πραγματοποίησης της όλης διαδικασίας των γραπτών εργασιών;

Τα ποιοτικά αλλά και τα ποσοτικά χαρακτηριστικά των Ο.Σ.Σ. αποτέλεσαν παράγοντα εξυπηρέτησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ποιες βελτιωτικές προτάσεις θα μπορούσαν να γίνουν σχετικά με αυτές;

Η εξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε οργανωτικό επίπεδο ήταν σύμφωνη με τα χρονοδιαγράμματα, ποια ήταν η διάσταση της επικοινωνίας μεταξύ μαθητών – καθηγητή και ποιες είναι οι προτάσεις των μαθητών για τη βελτίωση της οργάνωσης του προγράμματος και της επικοινωνίας;» (Καμπύλης, 2017:7-8)

Όσον αφορά τη μεθοδολογία έρευνας υπήρξε συνδυασμός ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας. Εργαλεία για τη συλλογή των δεδομένων αποτέλεσαν το ερωτηματολόγιο και ένας οδηγός ημιδομημένων συνεντεύξεων. Για την εξαγωγή των συμπερασμάτων χρησιμοποιήθηκε το SPSS 22 καθώς και η μέθοδος της ομαδοποίησης.

Όσον αφορά τα συμπεράσματα, αυτά ήταν θετικά. Συγκεκριμένα το Εκπαιδευτικό Υλικό κρίθηκε θετικά από τους μαθητές αφού ήταν κατανοητό το περιεχόμενό του και παρείχε πολλές γνώσεις για την υγεία και τη φυσική τους κατάσταση. Ωστόσο διατυπώθηκε ότι πρέπει να γίνονται περισσότερα θετικά σχόλια και περισσότερες αναφορές σε προϋπάρχουσες γνώσεις. Θετικά ήταν και τα σχόλια για τις γραπτές εργασίες αφού υπήρχαν γενικά σχόλια και ανατροφοδότηση απλά οι περισσότεροι μαθητές επιθυμούν σε περίπτωση επανάληψης του μαθήματος να είναι ομαδικές. Οι Ο.Σ.Σ. κρίθηκαν σημαντικές αφού η επικοινωνία ανέπτυξε κλίμα εμπιστοσύνης και αλληλεπίδρασης μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων. Τέλος η πλατφόρμα Moodle παρείχε ευκολία στην πρόσβαση όμως άφησε ανικανοποίητους τους μαθητές σε επίπεδο επικοινωνίας.

4) Οι Σταυγιανουδάκης και Καλογιαννάκης (2019) στα πλαίσια της έρευνάς τους δημιούργησαν εκπαιδευτικό υλικό με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ για το μάθημα της Φυσικής Α΄ Λυκείου. Η εξ αποστάσεως συμπληρωματική σχολική εκπαίδευση που εφαρμόστηκε έγινε στα πλαίσια της επαναληπτικής διαδικασίας της ενότητας των κινήσεων. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 40 μαθητές του Γενικού Λυκείου Αλικιανού που βρίσκεται στο νομό Χανίων. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα προέρχονταν από δώδεκα ορεινά και ημιορεινά χωριά του νομού. Η έρευνα διεξήχθη τον Μάιο του 2019.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Σκοπό της έρευνας αποτέλεσε η διερεύνηση του κατά πόσο ικανοποιήθηκαν οι συμμετέχοντες, καθώς και βασικοί στόχοι ήταν να αποτυπωθούν εκείνοι οι παράγοντες που άσκησαν επιρροή στο βαθμό ικανοποίησής τους, καθώς και να αξιολογηθεί το υλικό που δημιουργήθηκε. Προκειμένου να συλλεχθούν τα δεδομένα διαμορφώθηκε ένα ερωτηματολόγιο βασισμένο σε ερωτηματολόγιο διερεύνησης της εμπειρίας των φοιτητών του Ανοικτού Πανεπιστημίου της Μ.Βρετανίας αλλά και σε ερωτηματολόγιο του ΕΑΠ. Αρχικά το ερωτηματολόγιο δόθηκε σε λίγους μαθητές καθώς και σε εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να υπάρξει έλεγχος της εγκυρότητας του υλικού και να διορθωθούν δυσνόητα σημεία. Στη συνέχεια επανασχεδιάστηκε και είχε 39 ερωτήσεις κλειστού και 5 ανοικτού τύπου, βασισμένο σε εννέα άξονες (κίνητρο συμμετοχής, φόρτος εργασίας, περιβάλλον μελέτης και διαχείριση των μαθημάτων, εκπαιδευτικό υλικό, επικοινωνία μαθητών, αξιολόγηση, υποστήριξη στη μελέτη, πρόγραμμα μαθημάτων συνολικά και προηγούμενη εμπειρία στην εξΑΕ). Έγινε ποσοτική ανάλυση των δεδομένων. Όσον αφορά τα συμπεράσματα, αυτά προέκυψαν ανά άξονα. Σχετικά με τον πρώτο άξονα ως κίνητρο οι περισσότεροι μαθητές είχαν το « όφελος στη μαθητική τους σταδιοδρομία». Επίσης ο φόρτος εργασίας δεν ήταν μεγάλος, ούτε αυξήθηκε. Σχετικά με το περιβάλλον μελέτης και τη διαχείριση των μαθημάτων οι μισοί δήλωσαν ότι το χρονοδιάγραμμα τους βοηθάει πολύ. Το υλικό δεν το θεώρησαν γενικά ούτε πολύ δύσκολο ούτε πολύ εύκολο και τους βοήθησε να μάθουν καλύτερα και ήταν αρκετά εύχρηστο καθώς και ποιοτικό. Σχετικά με την επικοινωνία των μαθητών του εξ αποστάσεως μαθήματος δήλωσαν ικανοποιημένοι. Αναφορικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης το ποσοστό που εκφράζεται αρνητικά για τη διαδικασία παραμένει χαμηλό. Επιπλέον οι περισσότεροι μαθητές δήλωσαν ικανοποιημένοι από την υποστήριξη που τους παρείχε ο καθηγητής. Τέλος ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών θα συνιστούσε το μάθημα αυτό να το παρακολουθήσουν και άλλοι. Συμπερασματικά και τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας αποδεικνύουν την αναγκαιότητα της εφαρμογής εξ αποστάσεως εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

5) Οι Κατσιάπη Χ. και Βαλασίδου Α. (2021) αναφέρονται σε έρευνα που εκπονήθηκε στο μάθημα της Ιστορίας Γ΄ Λυκείου και διερευνά τις απόψεις 14 μαθητών, Γενικού Λυκείου περιοχής της Δυτικής Μακεδονίας πάνω σε ένα πρόγραμμα σχολικής ΕξΑΕ τη σχολική χρονιά 2019-2020. Αρχικά, το πρόγραμμα ξεκίνησε «πειραματικά και συμπληρωματικά» από τις αρχές του 2019-2020 όμως τελείωσε κάτω από την πίεση της πανδημίας του Covid-

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

19 και την αναστολή της λειτουργίας των σχολείων και την εφαρμογή προγραμμάτων ΕξΑΕ.

Σκοπός της έρευνας ήταν να μελετηθούν οι απόψεις των μαθητών σχετικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος συμπληρωματικής σχολικής ΕξΑΕ για το μάθημα της *«Ιστορίας της Ομάδας Προσανατολισμού των Ανθρωπιστικών σπουδών της Γ΄ Λυκείου»* (αρχή σχολικής χρονιάς έως 11/3/2020) , όμως στη συνέχεια λόγω της πανδημίας εφαρμόστηκε αποκλειστικά μέσα από πρόγραμμα τηλεδιασκέψεων και ασύγχρονης εκπαίδευσης (11/3/2020 έως 11/5/2020) , οπότε και αξιολογήθηκε αυτό. Διερευνήθηκαν τρία ερευνητικά ερωτήματα. Το πρώτο αφορούσε τις απόψεις των μαθητών σχετικά με το περιεχόμενο και τη μορφή της γνώσης που παρέχεται, το δεύτερο σχετίζεται με το κατά πόσο η μέθοδος ΕξΑΕ τους βοήθησε στα αποτελέσματα της μάθησης και τέλος διερευνήθηκαν και οι προτάσεις των μαθητών προκειμένου να βελτιωθούν τα προγράμματα σχολικής ΕξΑΕ. Για τη συλλογή των δεδομένων η ερευνήτρια χρησιμοποίησε τριγωνοποίηση των αποτελεσμάτων αφού στηρίχτηκε στην ημιδομημένη συνέντευξη, στις ομαδικές συζητήσεις που διεξάγονταν στη σχολική τάξη και έπειτα στην ηλεκτρονική καθώς και κρατούσε ημερολόγιο στο οποίο κατέγραφε παρατηρήσεις που προέκυπταν από τη συμμετοχή των μαθητών στο πρόγραμμα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας, όσον αφορά το πρώτο διάστημα (συμπληρωματική ΕξΑΕ), ήταν εντυπωσιακά. Η πλειονότητα των μαθητών αναζητούν ανάλογες μεθόδους διδασκαλίας καθώς θεωρούν πολύ θετικό να είναι σε θέση να αξιοποιούν το διαδίκτυο. Παράλληλα, σημαντικά ήταν τα ευρήματα που αφορούσαν την ευελιξία των προγραμμάτων ΕξΑΕ. Επίσης διαπιστώθηκε, ότι τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης της συμπληρωματικής ΕξΑΕ εμπλούτισαν το γνωστικό υπόβαθρο των μαθητών, ειδικά για το μάθημα της Ιστορίας, που το πολυμορφικό ΕΥ αυξάνει τις μαθησιακές ευκαιρίες. Όλοι οι μαθητές συμφώνησαν ότι πρέπει να υιοθετούνται τέτοιες πρακτικές από το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα. Όσον αφορά το δεύτερο διάστημα, πολλοί μαθητές αναγνώρισαν τη συμβολή της ΕξΑΕ στην ψυχολογική ενδυνάμωσή τους, ειδικά στην περίοδο της καραντίνας. Ωστόσο υπήρχαν και κάποιοι λίγοι που απέρριψαν αυτή τη μορφή εκπαίδευσης λόγω του κινδύνου παθητικοποίησης των μαθητών στα ηλεκτρονικά μέσα.

6) Τον Δεκέμβριο του 2020 διεξήχθη άλλη μία έρευνα σύμφωνα με τους Παπαϊωάννου , Κουτρομάνος κ.α. (2022), που εστίασε στο *«σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση*

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για το μάθημα «Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία» της Α΄ Λυκείου». Μέσα από αυτήν την έρευνα εξετάστηκε αν :

«• Τα εργαλεία των ΤΠΕ μπορούν να υποστηρίξουν τη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος της Γ΄ Λυκείου στο πλαίσιο της μικτής μάθησης, μεταβάλλοντας παράλληλα τις παγιωμένες διδακτικές πρακτικές;

• Ο διδάσκων μπορεί να πείσει τους μαθητές/τριες και γονείς ότι η χρήση των νέων τεχνολογιών δε θα τους αποπροσανατολίσει από την επιτυχία στις πανελλαδικές εξετάσεις;

• Μπορούν να εμπλουτίσουν οι ΤΠΕ με ερεθίσματα και νέες συζητήσεις τη διδασκαλία, διδάσκοντας παράλληλα στους μαθητές «πώς να μαθαίνουν» τόσο ατομικά όσο και συνεργατικά;

• Η δόμηση και η σχεδίαση του περιεχομένου της πλατφόρμας διδασκαλίας μπορούν να λειτουργήσουν ενισχυτικά ως προς τη μάθηση;

• Τα τεχνολογικά χαρακτηριστικά της πλατφόρμας υποστηρίζουν την εξ αποστάσεως διδασκαλία» (Παπαϊωάννου , Κουτρομάνος κ.α. ,2022 : 90).

Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν συνολικά 10 μαθητές της Γ΄ Λυκείου από έξι διαφορετικά σχολεία των Αθηνών. Χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο προκειμένου να συλλεχθούν τα δεδομένα. Έγινε 3ωρη ηλεκτρονική διδασκαλία στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Chamilo και έπειτα στην τάξη επιλύθηκαν απορίες και διατυπώθηκαν προτάσεις.

Τα συμπεράσματα ως προς το πρώτο ερευνητικό ερώτημα ήταν ότι το εκπαιδευτικό υλικό έτσι όπως σχεδιάστηκε ενίσχυσε το συμβατικό έντυπο υλικό. Επιπλέον δόθηκε κίνητρο για μάθηση αφού το εκπαιδευτικό υλικό ενίσχυσε τον στοχαστικό διάλογο και το μάθημα έγινε πιο ενδιαφέρον. Μάλιστα το περιβάλλον μάθησης έδινε ευελιξία ως προς τον χρόνο στους εκπαιδευόμενους. Παράλληλα καλλιεργήθηκε ο διάλογος και η κριτική σκέψη. Όσον αφορά την ευχρηστία του ψηφιακού περιβάλλοντος διατυπώθηκαν θετικές απόψεις. Τέλος τα τεχνολογικά εργαλεία διευκόλυναν την κατανόηση δυσνόητων σημείων των ενοτήτων του σχολικού βιβλίου.

7) Άλλη μία έρευνα σχολικής ΕξΑΕ διεξήχθη από την Κοντογεωργάκου (2021), η οποία εστίασε στον σχεδιασμό και την οργάνωση «ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της Ιστορίας της Α΄ τάξης του Γενικού Λυκείου με τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, την εποχή της πανδημίας την άνοιξη του 2020» (:140). Η ανάρτηση του υλικού έγινε στην ψηφιακή τάξη και εφαρμόστηκε σε 125 μαθητές της Α΄τάξης Γενικού Λυκείου

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

στη Β΄ Αθηνών, από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2021. Το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών σε δραστηριότητες άγγιξε το 80%.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η εξ αποστάσεως μεθοδολογία, εφαρμόστηκε ποσοτική προσέγγιση με τη χρήση ερωτηματολογίου, διαρθρωμένο σε δύο ενότητες. Η πρώτη ήλεγχε το κατά πόσο οι μαθητές είναι ικανοί να ανακαλούν και να αναπαράγουν τις πληροφορίες δύο κεφαλαίων (το ένα είχε διδαχτεί στη συμβατική τάξη ενώ το άλλο με τη μέθοδο της ΕξΑΕ). Η δεύτερη ενότητα αφορούσε το βαθμό ικανοποίησης των μαθητών από την εξ αποστάσεως μεθοδολογία, ώστε μετά την επεξεργασία των απαντήσεων να βελτιωθεί η διαδικασία. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από ένα δείγμα 55 μαθητών.

Τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής ανέδειξαν για ακόμη μία φορά τη σημασία της σχολικής ΕξΑΕ. Το γνωστικό αντικείμενο είχε καλυφθεί ικανοποιητικά αφού οι μαθητές ανακαλούσαν πληροφορίες τόσο από το κεφάλαιο που είχαν διδαχτεί στη συμβατική τάξη όσο και από αυτό που είχαν διδαχτεί με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ. Όσον αφορά το εκπαιδευτικό υλικό αυτό είχε θετική αξιολόγηση ως προς την ποικιλία των μέσων που χρησιμοποιήθηκε, την ευελιξία στο χρόνο και τόπο μελέτης. Ωστόσο οι περισσότεροι μαθητές αξιολόγησαν αρνητικά το αίσθημα της απομόνωσης που τους δημιουργείται με την εξ αποστάσεως διδασκαλία. Επιπλέον μικρότερο ποσοστό μαθητών τόνισαν τη δυσκολία στο να μαθαίνουν και να εκφράζουν απορίες καθώς και τα τεχνικά προβλήματα που προέκυψαν. Για τους λόγους αυτούς προτείνονται από την ερευνήτρια μερικές βελτιώσεις. Συμπερασματικά, οι περισσότεροι ερευνητές που μελέτησαν τη συμπληρωματική σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση διαπίστωσαν, ότι στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση το εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι σε θέση να καλύψει πλήρως ούτε τις μαθησιακές ανάγκες ούτε και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Επομένως, η ΕξΑΕ μπορεί να δράσει επικουρικά και να στηρίζει τους μαθητές (Αναστασιάδης, 2014).

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα αυτή που αφορά τη βιβλιογραφική επισκόπηση ερευνών που έχουν εκπονηθεί σχετικά με τη συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, προκύπτει το συμπέρασμα ότι υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για τη συμπληρωματική ΕξΑΕ. Ενδιαφέρον μάλιστα που ολοένα και αυξάνεται, τόσο λόγω της κυριαρχίας των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, όσο και ειδικών κοινωνικών συνθηκών (Covid-19). Είναι σημαντικό που ολοένα και περισσότεροι μαθητές εκφράζουν την ικανοποίησή τους σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό, εφόσον αυτό τους βοηθάει να ενισχύσουν τις γνώσεις τους και

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

να γίνει το μάθημα πιο ενδιαφέρον. Τονίζεται επίσης, η ευελιξία στο χώρο και στο χρόνο, που προσφέρεται στους μαθητές, λόγω του ειδικού περιβάλλοντος μάθησης. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετά περιθώρια βελτιώσεως του συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού, ώστε να γίνει πιο αποτελεσματική η εκπαιδευτική διαδικασία. Τα παραπάνω φανερώνουν την αναγκαιότητα εφαρμογής συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

2.3 Σύνοψη

Συνοψίζοντας , στο κεφάλαιο αυτό έγινε μια απόπειρα διασαφήνισης του όρου της ΕξΑΕ καθώς και μιας θεωρητικής προσέγγισης αυτής, καθώς έγινε αναφορά στη θεωρία της ανεξαρτησίας και της αυτονομίας, β) στη θεωρία της βιομηχανοποιημένης μάθησης και γ) στη θεωρία της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας. Επιπλέον, τονίστηκε ο ρόλος των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς οι ΤΠΕ μπορούν να προσφέρουν τα εργαλεία στον εκπαιδευόμενο με σκοπό τη διερεύνηση και την ανακάλυψη της γνώσης. Παράλληλα ο ρόλος του εκπαιδευτικού κρίθηκε ως πολύ σημαντικός, καθώς κρίνεται ως «επικοινωνιακός, συμβουλευτικός και εμπυχωτικός». Σε μία δεύτερη ενότητα προσεγγίστηκε η έννοια της σχολικής ΕξΑΕ και ιδιαίτερα της συμπληρωματικής σχολικής ΕξΑΕ και πόσο έδαφος έχει κερδίσει τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα. Μάλιστα η συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ έρχεται να εμπλουτίσει τις γνώσεις των μαθητών και να υποστηρίξει - ενισχύσει το συμβατικό σύστημα εκπαίδευσης. Παράλληλα μέσα από τη βιβλιογραφική επισκόπηση ερευνών που έχουν εκπονηθεί σχετικά με τη συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, προκύπτει το συμπέρασμα ότι υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον καθώς και αναγκαιότητα για τη συμπληρωματική ΕξΑΕ. Ιδιαίτερα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, η ΕξΑΕ μπορεί να δράσει επικουρικά και να στηρίξει τους μαθητές. Για τη στήριξη αυτή σπουδαίο ρόλο έχει το εκπαιδευτικό υλικό, καθώς αποτελεί την καρδιά της ΕξΑΕ. Στο επόμενο κεφάλαιο θα γίνει εκτενής αναφορά σε αυτό.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

3. Το Εκπαιδευτικό Υλικό στην Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση

3.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύεται η έννοια του εκπαιδευτικού υλικού στην ΕξΑΕ. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι βασικές αρχές σχεδιασμού του Ε.Υ. με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ. Στη συνέχεια αναλύονται τα χαρακτηριστικά του «εκπαιδευτικού πακέτου» κατά τον Holmberg. Έπειτα, γίνεται λόγος για την Γνωστική Θεωρία της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer. Ακολουθεί η περιγραφή του μοντέλου σχεδιασμού του Ε.Υ. West και Λιοναράκη και το κεφάλαιο κλείνει με τις Επτά Αρχές δημιουργίας Ε.Υ. σύμφωνα με Σπανακά και Λιοναράκη.

3.2 Το Ε.Υ. στην ΕξΑΕ

3.2.1 Εννοιολογική Προσέγγιση Εκπαιδευτικού Υλικού στην ΕξΑΕ

Στη διδακτική διαδικασία σημαντικό ρόλο παίζει το εκπαιδευτικό υλικό. Μάλιστα ο Rowntree επισημαίνει ότι το εκπαιδευτικό υλικό «*περιέχει έναν δάσκαλο σε ετοιμότητα, ο οποίος ενεργοποιείται μόλις αυτό ανοιχτεί και είναι έτοιμος να βοηθήσει το διδασκόμενο να μάθει*» (Συντιχάκη, Φούντζουλας, Μανούσου & Κουτσούμπα 2019: 216). Η Mena (1992) επικεντρώνεται στον καθοδηγητικό ρόλο του εκπαιδευτικού υλικού όπως επίσης και στο γεγονός ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να μελετά αυτόνομα. Από την άλλη ο Holmberg (2003) δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αλληλεπίδραση των κειμένων με τον διδασκόμενο.

Η Εξ αποστάσεως εκπαίδευση στηρίζεται στην αλληλεπίδραση εκπαιδευτή, εκπαιδευόμενου και εκπαιδευτικού υλικού (Λιοναράκης, 2001). Το εκπαιδευτικό υλικό είναι αυτό που κάνει τον εκπαιδευόμενο να αλληλεπιδρά και να έρχεται σε επαφή με το διδακτικό αντικείμενο. Ο ρόλος του εκπαιδευτή είναι να στηρίζει, να συμβουλεύει και να καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο (Μουζάκης, 2006). Η αλληλεπίδραση αυτή φαίνεται σχηματικά στην εικόνα που ακολουθεί.

Εικόνα 1: Αλληλεπίδραση στην εκπαίδευση (Πηγή: Χαρτοφύλακα, 2011, σ. 258)

Ο Rowntree (1994), όπως αναφέρει ο Μουζάκης (2006) διακρίνει το εκπαιδευτικό υλικό σε τρεις κατηγορίες: α) κείμενα, β)οπτικοακουστικά μέσα και γ) σύγχρονα μέσα της τεχνολογίας της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών. Το κείμενο ωστόσο αποτελεί το βασικό στοιχείο του εκπαιδευτικού υλικού και πρέπει να δίνεται σε μικρές ενότητες και να περιέχει πολλές πηγές μάθησης (Μουζάκης, 2006). Βασικός στόχος του εκπαιδευτικού υλικού δεν είναι μόνο να μεταδίδει γνώσεις, αλλά πρέπει να περιέχει δραστηριότητες οι οποίες θα λειτουργούν επικουρικά προς τον εκπαιδευόμενο και θα καλύπτουν το κενό της απουσίας του εκπαιδευτή.

Τα τελευταία χρόνια άλλωστε, λόγω της εξέλιξης των ΤΠΕ, νέες δυνατότητες έχουν προκύψει μέσα από την αξιοποίηση του Διαδικτύου που επιτρέπουν την άμεση διανομή εκπαιδευτικού υλικού καθώς και τον σχεδιασμό του με πλήθος δημιουργικών και αλληλεπιδραστικών δραστηριοτήτων (Μουζάκης, 2006). Ωστόσο για να είναι αποτελεσματικό το εκπαιδευτικό υλικό καλό θα ήταν να τηρούνται οι βασικές αρχές σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ.

3.2.2 Βασικές Αρχές Σχεδιασμού Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ

Σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2001) όπως αναφέρεται στο Χουλιάρα, Λιοναράκης & Σπανακά (2016:400) «ο σχεδιασμός και η δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι από τα πιο σημαντικά ζητήματα, καθώς αποτελεί τον κύριο άξονα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, γι' αυτό θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά οι διαμορφωτικοί παράγοντες πολυμορφικότητα, ευελιξία, μετρησιμότητα, διευκόλυνση και μαθητοκεντρισμό και τα οποία είναι: ο μαθητής, ο δάσκαλος, η μάθηση, η διδασκαλία, η

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

επικοινωνία, το διδακτικό υλικό, ο τόπος, ο χρόνος, ο εκπαιδευτικός φορέας και η αξιολόγηση».

Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να σχεδιαστεί και να αναπτυχθεί κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό που να εξυπηρετεί τις απαιτήσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης πρέπει να ακολουθηθούν ορισμένα βήματα (Χουλιάρα, Λιοναράκης, & Σπανακά, 2016). Αρχικά να μελετηθούν τα χαρακτηριστικά των διδασκομένων στους οποίους απευθύνεται το υλικό. Στη συνέχεια να καθοριστούν οι διδακτικοί στόχοι, να οριστούν τα περιεχόμενα και να επιλεγεί η μορφή του υλικού και να αναπτυχθεί αυτό. Έπειτα μπορεί να αξιολογηθεί αυτό και να αναπτυχθεί εκ νέου πιο βελτιωμένο. Όπως αναφέρεται στους Χουλιάρα, Λιοναράκης & Σπανακά (2016:401) τα παραπάνω ταξινομούνται ως εξής: *«στο πρώτο στάδιο σχεδιασμού: το διερευνητικό, στο δεύτερο στάδιο: το στάδιο σχεδιασμού, κατόπιν στο στο στάδιο συγγραφής και παραγωγής του υλικού και τελικά στο στάδιο της αξιολόγησής του».*

Στη συνέχεια θα εξεταστούν διάφορες προσεγγίσεις, οι οποίες έχουν διατυπωθεί και συμβάλλουν τα μέγιστα στη βελτίωση του εκπαιδευτικού υλικού για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

3.2.3 Τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού «εκπαιδευτικού πακέτου» κατά τον Holmberg

Ο Holmberg είναι ο πρώτος ερευνητής που επεσήμανε κάποιες διατυπώσεις σχετικά με το πώς, δηλαδή σύμφωνα με ποιες αρχές σχεδιάζεται το εκπαιδευτικό πακέτο, το οποίο στηρίζεται στην έννοια της «Καθοδηγούμενης Διδακτικής Συνδιάλεξης» (Guided Didactic Conversation) (Γκιόσος & Κουτσούμπα, 2005).

Τα χαρακτηριστικά αυτά σύμφωνα με τους Γκιόσος και Κουτσούμπα (2005) παρατίθενται παρακάτω :

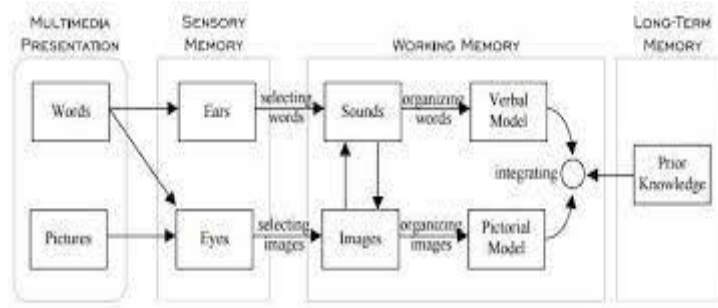
- Το γνωστικό αντικείμενο θα πρέπει να παρουσιάζεται απλά με τη χρήση της καθημερινής γλώσσας, ευανάγνωστο τρόπο γραφής και οι πληροφορίες να παρατίθενται με μέτρο.
- Σαφείς οδηγίες προς τον εκπαιδευόμενο σχετικά με το τι πρέπει να προσέξει, να κάνει ή και να αποφύγει.

- «Πρόσκληση» για το πώς θα ανταλλάζουν απόψεις, ερωτήσεις και διαπιστώσεις σχετικά με το παραπάνω (2^ο χαρακτηριστικό).
- Προσπάθειες ώστε ο εκπαιδευόμενος προκειμένου να ενδιαφερθεί για το θέμα, να εμπλακεί συναισθηματικά.
- Φιλικό και προσωπικό ύφος στον τρόπο παρουσίασης του υλικού, χρησιμοποιώντας προσωπικές και κτητικές αντωνυμίες.
- όταν αλλάζει το θέμα να δίνονται σαφείς αναφορές είτε μέσα από τυπογραφικά μέσα είτε με αλλαγή ομιλητών στον προφορικό λόγο.

Συμπερασματικά, ο Holmberg δε μένει σε αυτό που είχε πει ο Rowntree ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι «ο δάσκαλος σε ετοιμότητα» (Γκίοςος & Κουτσούμπα, 2005 οπ.αναφ. στο Ματράλης, 1998). Ωστόσο ο Holmberg δεν διατύπωσε κάποιες προτάσεις σχετικά με το περιεχόμενο και τη δομή του εκπαιδευτικού υλικού. Γι' αυτό η έρευνα στο πεδίο συνεχίστηκε και διατυπώθηκαν περισσότερες θεωρίες.

3.2.4 Γνωστική Θεωρία Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer

Ο Richard Mayer το 2001 διατύπωσε τη «Γνωστική Θεωρία για την Πολυμεσική Μάθηση» (*Cognitive Theory of Multimedia Learning*) (Mayer 2001, οπ.αναφ. στο Κωνσταντινίδη & Αθανασούλα-Ρέππα, 2022). Προκειμένου να διατυπώσει τη θεωρία του στηρίχθηκε και αποκόμισε στοιχεία από τη Θεωρία της Διπλής Κωδικοποίησης (Dual Coding) του Ραϊβίο. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με αυτή τη θεωρία ο άνθρωπος διαθέτει δύο «κανάλια», ένα για να επεξεργάζεται τις λεκτικές και ένα για τις ακουστικές πληροφορίες. Επιπρόσθετα, κάθε κανάλι επεξεργάζεται συγκεκριμένο αριθμό πληροφοριών και η μάθηση επιτυγχάνεται μέσα από μια ενεργή διαδικασία φιλτραρίσματος, επιλογής και οργάνωσης νέων πληροφοριών που ενσωματώνονται στην προϋπάρχουσα γνώση (Clark & Paivio, 1991 οπ.αναφ. στο Κωνσταντινίδη & Αθανασούλα-Ρέππα, 2022). Αυτά αποδίδονται σχηματικά παρακάτω:

Εικόνα 2: Γνωστική Θεωρία για την Πολυμεσική Μάθηση (Mayer,2005)

Επομένως η Θεωρία της Πολυμεσικής Μάθησης εστιάζει, τόσο στην επεξεργασία των οπτικοακουστικών ερεθισμάτων από τον εγκέφαλο, κατά τη διαδικασία της μάθησης, όμως δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ενεργή μάθηση και στην εμπλοκή των εκπαιδευόμενων, με τέτοιο τρόπο, ώστε να γίνεται ταυτόχρονη επεξεργασία οπτικοακουστικών και λεκτικών ερεθισμάτων (Moreno & Mayer, 2000 ,οπ.αναφ. στους Κανελλόπουλος κ.α., 2020). Μάλιστα σύμφωνα με τους Spencer & Victor (2017) η γνωστική Θεωρία της Πολυμεσικής Μάθησης δίνει έμφαση στο γεγονός ότι η μάθηση γίνεται πιο αποτελεσματική όταν συνδυάζονται τα λεκτικά μηνύματα και οι εικόνες, παρά με την ύπαρξη μονολεκτικών μηνυμάτων (Κανελλόπουλος κ.α., 2020). Στόχος της συγκεκριμένης θεωρίας σύμφωνα με τον Ibrahim (2012) είναι να ενισχυθεί η γνωστική διεργασία χωρίς να γίνει υπερβολική φόρτωση του οπτικού ή του ακουστικού καναλιού, μέσω των οποίων επεξεργάζονται τα ερεθίσματα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω ο Richard Mayer το 2001 διατύπωσε δώδεκα βασικές αρχές σχεδιασμού ενός εκπαιδευτικού υλικού.

1. **Αρχή της Συνοχής (Coherence):** Οι άνθρωποι μαθαίνουν καλύτερα όταν δεν υπάρχουν περιττές πληροφορίες.
2. **Αρχή της Σηματοδότησης (Signaling):** Οι άνθρωποι μαθαίνουν καλύτερα όταν δίνεται έμφαση με διάφορα σύμβολα στη λεκτική πληροφορία.
3. **Αρχή Πλεονασμού (Redundancy):** Τα πολλαπλά μέσα επιβαρύνουν το εκπαιδευτικό υλικό. Οπότε καλό θα είναι να αποφεύγεται ο συνδυασμός εικόνας, ήχου και κειμένου ταυτόχρονα. Καλό θα είναι να συνδυάζονται δύο εξ αυτών.

4. **Αρχή της Χωρικής Γειτνίασης ή Συνάφειας (Spatial Contiguity)**: Το συναφές σε μια εικόνα κείμενο θα πρέπει να εμφανίζεται κοντά της. Έτσι οι άνθρωποι μαθαίνουν καλύτερα.
5. **Αρχή της Χρονικής Γειτνίασης ή Συνάφειας (Temporal Contiguity)**: Οι άνθρωποι μαθαίνουν καλύτερα όταν το κείμενο και η εικόνα παρουσιάζονται ταυτόχρονα.
6. **Αρχή της Κατάτμησης (Segmenting)**. Η μεγάλη πληροφορία πρέπει να διασπάται σε μικρότερες για να γίνεται πιο κατανοητό το κείμενο.
7. **Αρχή της Προπαίδευσης (Pre-training)**. Η εξήγηση των βασικών εννοιών στην εισαγωγή του μαθήματος οδηγεί σε άμεση και βαθύτερη κατάκτηση της νέας πληροφορίας.
8. **Πολυμεσική Αρχή (Multimedia)**. Οι άνθρωποι κατανοούν καλύτερα όταν έχουν συνδυασμό λέξεων και εικόνων παρά μόνο μέσα από λέξεις.
9. **Αρχή της Τροπικότητας ή Προσαρμοστικότητας (Modality)**. Έχει θετικότερο αποτέλεσμα αν το πολυμέσο συνδυάζεται και με την αφήγηση της πληροφορίας
10. **Αρχή της Προσωποποίησης (Personalization)**. Είναι σημαντικό το εκπαιδευτικό υλικό να έχει φιλικό τόνο. Είναι λοιπόν επιθυμητή η χρήση μια φιλικής γλώσσας, δεύτερου προσώπου και μια διάθεση αφήγησης προκειμένου το εκπαιδευτικό υλικό να καλύψει τις ανάγκες των εκπαιδευόμενων.
11. **Αρχής της Φωνής (Voice)**. Οι αφηγήσεις πρέπει να φέρουν ευγενική και φιλική φωνή.
12. **Αρχής της Εικόνας (Image)**. Η ύπαρξη της φωτογραφίας του αφηγητή δεν προσθέτει κάτι στην κατάκτηση της γνώσης.

3.2.5 Μοντέλο Σχεδιασμού Εκπαιδευτικού Υλικού West και Λιοναράκη

Το 1996 ο West και αργότερα το 2001 ο Λιοναράκης δημιούργησαν με τη σειρά τους μια τυπολογία για τη μορφή του εκπαιδευτικού υλικού (Γκιόσος & Κουτσούμπα, 2005). Σύμφωνα με αυτή το εκπαιδευτικό υλικό διακρίνεται σε τρεις δέσμες (Λιοναράκης, 2001):

2. Στην πρώτη δέσμη περιέχονται το κείμενο, τα προκείμενα και τα μετακείμενα. Το **κείμενο** είναι το βασικό στοιχείο του εκπαιδευτικού υλικού και διακρίνεται από επιστημονική συνοχή. Τα **προκείμενα** περιλαμβάνουν τα περιεχόμενα, τους

ερμηνευτικούς τίτλους, τα κεφάλαια, τις ενότητες, το σκοπό, τους στόχους (είτε αυτοί είναι γενικοί είτε επιμέρους), τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, τις λέξεις και έννοιες κλειδιά, τα διαγνωστικά τεστ και τις δραστηριότητες. Τέλος τα **μετακείμενα** είναι εκείνα τα στοιχεία που βοηθούν τον μαθητή να ελέγξει όλα τα δεδομένα και προάγει την αλληλεπίδραση.

3. Στη δεύτερη δέσμη περιέχονται τα διακείμενα, τα επικείμενα, τα παρακείμενα και τα περικείμενα. Τα **διακείμενα** «εναρμονίζουν την προϋπάρχουσα γνώση του σπουδαστή με αυτή που αποκτά στη πορεία της μάθησής του. Αναφέρονται στις προϋπάρχουσες γνώσεις του, στην εμπειρία που μεταφέρει και τα γεφυρώνουν με τα στοιχεία των κειμένων, αλλά και με μία σειρά από δραστηριότητες που θα τον οδηγήσουν ευρετικά στην απόκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων που έχουν οριστεί από τα αρχικά προσδοκώμενα αποτελέσματα» (West & Λιοναράκης, 2001). Τα **επικείμενα** έχουν ως στόχο να εξηγήσουν διάφορα σημεία και να υποστηρίξουν τον εκπαιδευόμενο γι' αυτό περιέχει «διασαφηνίσεις, γλωσσάρια, ορισμούς και κείμενα – συνδέσεις και κρίκους». Τα **παρακείμενα** είναι «μη – γλωσσικά ή ημι – γλωσσικά μέρη της ανάπτυξης των κειμένων και αποτελούνται από φωτογραφίες, γραφήματα, εικόνες, σχήματα και τυπογραφικές ιδιαιτερότητες και βοηθούν στην κατανόηση του λόγου». Τέλος τα **περικείμενα** είναι εκείνα τα στοιχεία που πετυχαίνουν τη σύνδεση και ενισχύουν το κείμενο. Αποτελούνται από «φωτογραφίες, γραφήματα, εικόνες, σχήματα και τυπογραφικές ιδιαιτερότητες»
4. Στην τρίτη δέσμη περιέχονται τα πολυκείμενα και τα πολυαντικείμενα. Τα **πολυκείμενα** συνιστούν «έναν μηχανισμό επιμόρφωσης, επικοινωνίας και πληροφόρησης» και περιέχουν «στοιχεία που δίνουν κατευθύνσεις ως προς την εκπόνηση εργασιών και αναλυτικών δραστηριοτήτων, τις δεξιότητες που απαιτούνται, τα αναλυτικά σχόλια και την αξιολόγηση που θα λάβει ο σπουδαστής από τον διδάσκοντα και γενικότερα τις έντυπες μορφές επικοινωνίας και πληροφόρησης των δύο πλευρών». Τέλος τα **πολυαντικείμενα** είναι όλα εκείνα τα ηλεκτρονικά μέσα που υποστηρίζουν τη διδακτική πράξη.

Έτσι μέσα από αυτή την κατηγοριοποίηση εισάγεται από τον Λιοναράκη (2001) η έννοια της πολυμορφικότητας. Αυτό αποδεικνύει ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιβάλλεται να χρησιμοποιεί ποικιλία μορφών εκπαιδευτικού υλικού και όχι να κάνει χρήση μεμονωμένων

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

μορφών εκπαιδευτικού υλικού γιατί αυτό δεν αποτελεί εξ αποστάσεως εκπαίδευση. (Γκιόσος & Κουτσούμπα,2005).

3.2.6 Οι Επτά Αρχές Δημιουργίας Εκπαιδευτικού Υλικού σύμφωνα με Σπανακά και Λιοναράκη

Το 2017 οι Καθηγητές Αδαμαντία Σπανακά και Αντώνης Λιοναράκης, μέσα από την εμπειρία τους διατύπωσαν επτά αρχές για τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού , προκειμένου να διευκολύνουν όσους θέλουν να παράγουν εκπαιδευτικό υλικό για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Σπανακά & Λιοναράκης, 2017). Αυτές είναι οι εξής:

1η Αρχή: Διδακτικοί Στόχοι και Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκόπιμο είναι ο εκπαιδευτής να ορίζει εξ αρχής τους διδακτικούς στόχους γιατί αυτοί συνδέονται με τα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι στόχοι ορίζουν τι θα μάθουν οι εκπαιδευόμενοι, τι δεξιότητες θα αναπτύξουν και τι στάσεις θα υιοθετήσουν.

2η Αρχή: Ο προφορικός λόγος

Σύμφωνα με αυτή την αρχή ο γραπτός λόγος θα πρέπει να έχει τα χαρακτηριστικά του προφορικού. Για παράδειγμα όλες οι οδηγίες, τα σχόλια, οι ερμηνείες θα πρέπει να έχουν τη μορφή του προφορικού λόγου. Ωστόσο πάντα στόχος του δημιουργού πρέπει να είναι η σαφήνεια στη διατύπωση.

3η Αρχή: Ανακαλυπτική Μάθηση

Ένα εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να είναι δομημένο με τέτοιο τρόπο ώστε ο εκπαιδευόμενος «να ανακαλύπτει τη γνώση βήμα βήμα με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού υλικού και του Καθηγητή- Συμβούλου».

4η Αρχή: Τι είμαι ικανός να κάνω με αυτά που έμαθα;

Κάθε εκπαιδευόμενος πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζει τι γνώσεις θα αποκτήσει με κάθε του ενέργεια, αλλά και τι δεξιότητες.

5η Αρχή: Τα Αυτονόητα

Πολλά στοιχεία σε ένα εκπαιδευτικό υλικό, ακόμα κι αν θεωρούνται αυτονόητα, θα πρέπει να ορίζονται. Τίποτα δε θεωρείται αυτονόητο σε ένα εκπαιδευτικό υλικό.

6η Αρχή: Γιατί αυτό και όχι το άλλο;

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Σε ένα εκπαιδευτικό υλικό είναι αναγκαίο να αποσαφηνίζεται το γιατί επιλέχθηκαν κάποιες συγκεκριμένες πηγές, πώς γίνεται η σύνδεση με τα προηγούμενα στοιχεία καθώς και τα επόμενα.

7η Αρχή: Οι Εικόνες στις Έννοιες

Οι εικόνες στο εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό να υπάρχουν, γιατί επεξηγούν τις αφηρημένες έννοιες.

3.3 Σύνοψη

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκε ο σημαντικός ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού. Βασικός στόχος του Ε.Υ. δεν είναι μόνο να μεταδίδει γνώσεις, αλλά πρέπει να περιέχει δραστηριότητες οι οποίες θα λειτουργούν επικουρικά προς τον εκπαιδευόμενο και θα καλύπτουν το κενό της απουσίας του εκπαιδευτή. Στο πέρασμα των χρόνων έχουν διατυπωθεί ποικίλλες προσεγγίσεις, οι οποίες συμβάλλουν στη βελτίωση του Ε.Υ. Ο Holmberg αρχικά έδωσε έμφαση στην παρουσίασή του, η οποία πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμη. Επίσης τόνισε τις σαφείς οδηγίες προς τον εκπαιδευόμενο, τη συναισθηματική εμπλοκή του μαθητή και στο προσωπικό ύφος. Έπειτα ο Mayer διατύπωσε τη Γνωστική Θεωρία της Πολυμεσικής Μάθησης, σύμφωνα με την οποία οι άνθρωποι μαθαίνουν καλύτερα όταν οι λέξεις συνδυάζονται με εικόνες και βασίζεται σε δώδεκα αρχές: Αρχή της Συνοχής, Αρχή της Σηματοδότησης, Αρχή Πλεονασμού, Αρχή της Χωρικής Γειτνίασης ή Συνάφειας, Αρχή της Χρονικής Γειτνίασης ή Συνάφειας, Αρχή της Κατάτμησης, Αρχή της Προπαίδευσης, Πολυμεσική Αρχή, Αρχή της Τροπικότητας, Αρχή της Προσωποποίησης, Αρχή της (ανθρώπινης) Φωνής, Αρχής της (αποφυγής της) Εικόνας. Ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται και το μοντέλο σχεδιασμού του πολυμορφικού Ε.Υ. της ΕξΑΕ κατά West-Λιοναράκη που αφορά κυρίως το έντυπο υλικό. Τέλος, το 2017 οι Σπανακά και Λιοναράκης θα προτείνουν τις επτά αρχές που αφορούν τους διδακτικούς στόχους και τα μαθησιακά αποτελέσματα, τον προφορικό λόγο, την ανακαλυπτική μάθηση, το τι είναι ικανός να κάνει κάποιος με αυτά που έμαθε, τα αυτονόητα, γιατί αυτό και όχι το άλλο και οι εικόνες στις έννοιες. Το Ε.Υ. που σχεδιάστηκε στα πλαίσια της παρούσας έρευνας βασίστηκε σε αυτές τις προσεγγίσεις όπως θα διαπιστωθεί στη συνέχεια.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

4.Η Διδακτική της Λογοτεχνίας σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών

4.1 Εισαγωγή

Μεγάλος προβληματισμός υπάρχει σχετικά με τη μέθοδο διδασκαλίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αναφορικά με το κατά πόσο μια μορφή τέχνης μπορεί να ενταχθεί στο Πρόγραμμα Σπουδών (Μιχαηλίδης, 2019). Η Αθανασοπούλου (2008) είχε αναρωτηθεί κατά πόσο η Λογοτεχνία είναι διδακτή. Ωστόσο, το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα, ενέταξε τη Νεοελληνική Λογοτεχνία στα βασικά διδασκόμενα μαθήματα αναγνωρίζοντας την αξία της «ως τέχνη λόγου για τη διαμόρφωση και ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας» (Μιχαηλίδης, 2019:1).

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει μια προσπάθεια παρουσίασης του Προγράμματος Σπουδών για το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα θα γίνει αναφορά στον σκοπό και τους στόχους του μαθήματος όπως αυτοί περιγράφονται αναλυτικά στο Π.Σ. Επίσης θα σχολιαστεί η οργάνωση των περιεχομένων του μαθήματος καθώς και η μορφή διδασκαλίας, τα διδακτικά μέσα και ο τρόπος αξιολόγησης που προτείνονται μέσα από το Π.Σ. Τέλος θα παρουσιαστεί η συμβολή των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Λογοτεχνίας.

4.2. Το πρόγραμμα σπουδών για το μάθημα «Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία» για την Α΄ Λυκείου

Από το 2011 έχει υιοθετηθεί μια νέα φιλοσοφία στη διδασκαλία της λογοτεχνίας, καθώς στόχος της είναι «η κριτική αγωγή στον σύγχρονο πολιτισμό» (Αγγελιδάκη, 2018). Τα νέα προγράμματα σπουδών έφεραν αλλαγές στη διδακτική της Λογοτεχνίας προωθώντας τη διαθεματική προσέγγιση (Αθανασοπούλου, 2008). Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Σ.) (2021) για το μάθημα «Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία», προβλέπεται η γλωσσική και λογοτεχνική εκπαίδευση των μαθητών της Α΄Λυκείου. Έτσι λοιπόν, η Γλώσσα και η Λογοτεχνία συνεξετάζονται. Μάλιστα, ως προς το περιεχόμενο, αυτό είναι «ανοιχτό», καθώς οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν το κειμενικό τους υλικό. Επομένως οι

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

εκπαιδευτικοί μαζί με τους μαθητές, μπορούν να σχεδιάσουν ελεύθερα τις μεθόδους που θα ακολουθήσουν ανάλογα με το σχολικό περιβάλλον, τη σχολική τάξη και την τοπική κοινωνία στην οποία απευθύνονται. Το μάθημα αυτό προσφέρεται τέσσερις ώρες εβδομαδιαίως οι δύο εκ των οποίων αφιερώνονται στη λογοτεχνία.

Παράλληλα μέσα από το Π.Σ. τονίζεται ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως καθοριστικός, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί από κοινού. Μάλιστα, δίνεται έμφαση στον σχεδιασμό, ο οποίος μπορεί να οδηγήσει στον ανασχεδιασμό μέσα από την ανατροφοδότηση και την αξιολόγηση.

4.2.1 Σκοπός του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Σύμφωνα με το Π.Σ. (2021) η λογοτεχνία *«αποτελεί τη σημαίνουσα εκείνη κοινωνική πρακτική που με τους σύνθετους γλωσσικούς της μηχανισμούς εγγράφει, συναιρεί και αντιπαραθέτει συνειδητές και λανθάνουσες οπτικές για τον κόσμο και τον ανθρώπινο πολιτισμό. Παράλληλα, μορφοποιεί λεκτικά την ανθρώπινη έκφραση, εμπειρία, μαρτυρία και φαντασία, συγκροτώντας έτσι ένα νέο σύμπαν. Μέσω της αισθητικής εμπειρίας ενεργοποιεί την ανταπόκριση των αναγνωστών και των αναγνωστριών με τα ιδιαίτερα πολιτισμικά τους χαρακτηριστικά και τον δικό τους ιστορικό και κοινωνικό ορίζοντα, μετασχηματίζοντας ή θέτοντας υπό ερώτηση τις υπάρχουσες αντιλήψεις, σχέσεις και ταυτότητές τους. Είναι, επομένως, όχι μόνο παράγωγο αλλά και δυνάμει παράγοντας διαμόρφωσης των κοινωνικών συνθηκών και του πολιτισμού»* (ΙΕΠ:4).

Σκοπό λοιπόν του μαθήματος, αποτελεί το να επικοινωνήσουν οι μαθητές/τριες με τα λογοτεχνικά κείμενα. Η επικοινωνία αυτή νοείται ως κατανόηση, διάλογος και αισθητική απόλαυση. Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές να βιώνουν τη λογοτεχνία ως πηγή εμπειριών, μέσο συγκρότησης της υποκειμενικότητάς τους και κατάκτησης αναγνωστικών δεξιοτήτων καθώς επίσης και να θέτουν ερωτήματα που τους απασχολούν ώστε να υπάρξει αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών /τριών.

4.2.2 Στόχοι του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Σύμφωνα πάλι με το Π.Σ. (2021), οι μαθητές/τριες μέσω του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας θα είναι σε θέση «να:

- *οικειώνονται τα λογοτεχνικά κείμενα ως πολυφωνικά και πολύσημα δημιουργήματα που προωθούν τον στοχασμό, τη διαλογικότητα και τις βιωματικές εμπειρίες.*

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

- βελτιώνουν, διευρύνουν, εμβαθύνουν εμπλουτίζουν τις αναγνωστικές και ερμηνευτικές στάσεις και δεξιότητές τους.
- κατανοούν την «ανοίκεια» γλώσσα της Λογοτεχνίας, ώστε να απολαμβάνουν τη λογοτεχνική ανάγνωση.
- εμπλουτίζουν τη γλωσσική τους επικοινωνία διερευνώντας τις πραγματώσεις της λογοτεχνικής γλώσσας.
- διαλέγονται με τα κείμενα και τους/τις συναναγνώστες/στριες και να λειτουργούν ως ανοικτοί/ές συνομιλητές/τριες στο πλαίσιο της σχολικής τάξης που εξελίσσεται σε κοινότητα αναγνωστών.
- ανιχνεύουν τη σχέση των λογοτεχνικών κειμένων με την κοινωνία της εποχής τους, με τις φιλοσοφικές – ηθικές αναζητήσεις και με το ψυχολογικό υπόβαθρο των δρώντων προσώπων στην κειμενική τους λειτουργία.
- αναγνωρίζουν τα λογοτεχνικά είδη κατανοώντας τη διαχρονική πορεία του λογοτεχνικού φαινομένου και να συναρτούν, όπου αυτό είναι απαραίτητο, τα λογοτεχνικά κείμενα με το ιστορικό πλαίσιο αναφοράς τους.
- συνομιλούν με τα λογοτεχνικά έργα διερευνώντας και αξιοποιώντας τη διακειμενική διάσταση.
- μετέχουν με ουσιαστικό τρόπο σε μια διαδικασία αλλαγής παραδείγματος που διαφοροποιεί την προσέγγιση της λογοτεχνικής ύλης από γνωστική υπόθεση σε πραγματικότητα παιδευτική, ψυχαγωγική και δημιουργική.» (:7)

4.2.3 Οργάνωση Περιεχομένων

Στην Α΄ τάξη Λυκείου η οργάνωση των περιεχομένων γίνεται σε δύο θεματικές ενότητες. Η πρώτη είναι τα «Τα φύλα στη Λογοτεχνία» και η δεύτερη «Παράδοση και Μοντερνισμός στη νεοελληνική ποίηση». Προτείνεται μάλιστα ο σχεδιασμός μιας «ευέλικτης διδασκαλίας και μάθησης» όπου ο εκπαιδευτικός λαμβάνει υπόψη του την ταυτότητα του κειμένου, τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών, το σχολικό περιβάλλον, τη σύνδεση με τα μη λογοτεχνικά κείμενα καθώς και τις δυνατότητες που προσφέρουν τα ψηφιακά μέσα που είναι ικανά «να εμπλουτίζουν την αναγνωστική εμπειρία με διαθεματικές και διακειμενικές προτάσεις»(Εφημερίδα της Κυβερνήσεως : 58469). Το Ε.Υ που σχεδιάστηκε στα πλαίσια

της παρούσας εργασίας, είναι σύμφωνο με τη δεύτερη θεματική ενότητα και αξιοποιεί δημιουργικά τα ψηφιακά μέσα. Βέβαια, το κατά πόσο το παρόν Ε.Υ. ανταποκρίνεται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών διερευνάται και απαντάται σε επόμενο κεφάλαιο.

4.2.4 Μορφή διδασκαλίας – διδακτικά μέσα

Το νέο Π.Σ. (2021) θέτει στο επίκεντρο τη δημιουργία μιας «κοινότητας αναγνωστών». Προκειμένου όμως να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, προτείνονται «συνεργατικές πρακτικές». Σε αυτές τις «κοινότητες αναγνωστών» τα μέλη συμμετέχουν ισότιμα στον ερμηνευτικό λόγο, προκειμένου να καλλιεργηθεί η εμπιστοσύνη και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα. Έτσι, γίνεται μια προσπάθεια να καλλιεργηθεί ο διάλογος με ερωτήσεις που επιτρέπουν στους μαθητές/τριες να αναπτύξουν την προσωπική τους έκφραση. Κάθε μαθητής/τρια αποτυπώνει τη δική του πρόσληψη του κειμένου και ο εκπαιδευτικός φροντίζει να διατυπωθούν όλες οι αντιτιθέμενες απόψεις και να ενισχύει την ελεύθερη αυτή έκφραση. Σύμφωνα με την Αθανασοπούλου (2008), η διδασκαλία της λογοτεχνίας οφείλει να προωθεί μια «προσωπική ανάγνωση» αλλά και να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα των μαθητών. Ο Κεχαγιόγλου (2012), επισημαίνει ότι η λογοτεχνία πρέπει να αντιμετωπίζεται ως τέχνη. Τέλος, η Σταυρακοπούλου (2015), ενώ βλέπει μια αναλογία με τις άλλες τέχνες, η λογοτεχνία διαφοροποιείται ως προς το μέσο, δηλαδή τη γλώσσα.

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2021) προτείνει διάφορα διδακτικά μέσα για τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας όπως διαδραστικό πίνακα, βιβλία αναφοράς, συσκευές ανάγνωσης ψηφιακών μέσων και ιδιαίτερα δίνει έμφαση στην δημιουργική αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Συγκεκριμένα, αναφέρει «Τα σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα, οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης, οι μορφές ηλεκτρονικού Τύπου (π.χ. ιστολόγια) και τα εικονικά περιβάλλοντα με τις ποικίλες δυνατότητες που προσφέρουν δημιουργούν νέα δεδομένα για τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας και τη συγκρότηση κοινότητας αναγνωστών στη σχολική τάξη» (ΙΕΠ,2021: 13-14).

4.2.5 Λογοτεχνία και ΤΠΕ

Συχνό είναι το ερώτημα «Ποια η σχέση της Λογοτεχνίας με τις ΤΠΕ;». Κάποιοι θεωρούν ότι η Λογοτεχνία, επειδή είναι μια υψηλή μορφή τέχνης, δεν μπορεί να σχετίζεται με τον κόσμο της τεχνολογίας. Ωστόσο πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι η Λογοτεχνία και οι ΤΠΕ

είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους. Σύμφωνα με την Αποστολίδου η Λογοτεχνία έχει στενή σχέση με τον Κινηματογράφο, έχει δώσει έμπνευση στα νεότερα οπτικά αφηγηματικά μέσα και γενικά από αυτήν προκύπτουν όλες οι νεότερες αφηγηματικές μορφές. Μάλιστα, όπως προαναφέρθηκε το νέο Π.Σ. (2021) τονίζει τον πολυδιάστατο ρόλο των ΤΠΕ στο μάθημα της Λογοτεχνίας.

Συγκεκριμένα μέσα από τη δημιουργική αξιοποίησή τους στοχεύει στο :

- να αυξήσει τους μαθησιακούς πόρους του μαθητή (e-books, Youtube κ.α.)
- να του παρέχει γνώσεις και γενικά εμπειρίες που θα τον βοηθήσουν να διατυπώσει το ερμηνευτικό του σχόλιο
- να τον φέρει σε επαφή με περισσότερα λογοτεχνικά κείμενα
- να εξασκήσει τη δημιουργική γραφή
- να ενισχύσει τη συνεργασία των μαθητών μέσα από τα blog, forum κλπ.
- να καλλιεργήσει τις κριτικές ικανότητες μέσα από διαθεματικές εργασίες πολυμεσικά παρουσιασμένες (powerpoint, storytelling κ.α.).

4.2.6. Αξιολόγηση του μαθήματος

Όσον αφορά την αξιολόγηση, σύμφωνα πάλι με το Π.Σ. (2021), ο μαθητής κρίνεται τόσο από τον προφορικό του λόγο και τη συμμετοχή του στην τάξη, όσο και από τις γραπτές (ατομικές ή ομαδικές) δραστηριότητες. Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών είναι δηλαδή «δυναμική/διαμορφωτική», δηλαδή υπάρχει σε όλα τα στάδια της διδασκαλίας ως «διαγνωστική, ενδιάμεση και τελική αξιολόγηση» (ΙΕΠ,2021: 14). Η διαγνωστική αξιολόγηση γίνεται στην αρχή του σχολικού έτους όπου ο/η εκπαιδευτικός κρίνει το επίπεδο των μαθητών/τριών για να μπορέσει στη συνέχεια να σχεδιάσει τη διδακτική του πρακτική. Ωστόσο τονίζεται, ότι μέσα από αυτή τη διαδικασία, κρίνονται και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί για την αποτελεσματικότητα της διδακτικής τους παρέμβασης.

Πιο συγκεκριμένα οι γνωστικοί στόχοι του μαθήματος ελέγχονται με ερωτήσεις είτε κλειστού είτε ανοικτού τύπου, όπου αποτιμάται το κατά πόσο έχουν κατανοήσει το κείμενο οι μαθητές/τριες. Οι συναισθηματικοί στόχοι ελέγχονται με ποικίλες δραστηριότητες όπως δημιουργικές εργασίες αλλά και μέσα από δραστηριότητες δραματοποίησης. Δεν πρέπει να

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

απουσιάζουν και οι ερωτήσεις φιλοσοφικού περιεχομένου ή ακόμα και ομαδικές εργασίες. (ΙΕΠ, 2021).

Όσον αφορά την ανατροφοδότηση από τον/την εκπαιδευτικό αυτή γίνεται είτε με τη μορφή προφορικού σχολίου, είτε γραπτά. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη δημιουργική – παιδαγωγική αξιοποίηση του λάθους, αφού αυτό αποτελεί ένα εργαλείο μάθησης. Επομένως ως προς αυτό ο εκπαιδευτικός οφείλει να μετατρέπει το λάθος σε δημιουργικό – δυναμικό παράγοντα ενίσχυσης της διδακτικής διαδικασίας.

4.3 Καβάφης και πρόγραμμα σπουδών

Βασικό ζητούμενο της συγκεκριμένης διδακτικής πρότασης ήταν η απόπειρα εισόδου των μαθητών στο καβαφικό ποιητικό σύμπαν μέσα από ένα ευχάριστο και παιγνιώδες κατόφλι. Στόχος ήταν να βρεθεί ένα πλαίσιο που θα εμπλέξει τους μαθητές σε δραστηριότητες αναζήτησης χαρακτηριστικών της καβαφικής ποιητικής και εξοικείωσης με στίχους και θέματα των ποιημάτων του, αποφεύγοντας την κατά μέτωπο διδασκαλία αυτών των χαρακτηριστικών και την ανάλυση-ερμηνεία επιλεγμένων ποιημάτων.

Τα ποιήματά του Καβάφη αποτελούν σταθερό αντικείμενο διδασκαλίας στις περισσότερες τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου, ενώ είναι ένας από τους ελάχιστους ποιητές που τα παιδιά αναγνωρίζουν το όνομά του και, πιθανώς, τους τίτλους κάποιων ποιημάτων του. Ο ορισμός του 2013 ως έτους Καβάφη φέρνει ακόμα περισσότερο στο προσκήνιο την, ούτως ή άλλως, αποδεδειγμένη ακτινοβολία του έργου του, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Αφορμή του σεναρίου αποτέλεσε η αναζήτηση ενός ευχάριστου και διαφορετικού τρόπου εισαγωγής των μαθητών στην ποίηση του Καβάφη, με την ελπίδα ότι αυτή η «παιγνιώδης» γνωριμία θα διευκολύνει την επικοινωνία τους με το καβαφικό ποιητικό σύμπαν. Ο Κ. Καβάφης είναι ένας ποιητής εξαιρετικά αγαπητός στους μαθητές και η διδασκαλία των ποιημάτων του στην τάξη συγκεντρώνει το ενδιαφέρον τους.

Σχέση με το πρόγραμμα σπουδών: Το προτεινόμενο σχέδιο διδασκαλίας ανταποκρίνεται στο πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος της Νεοελληνικής λογοτεχνίας. Συγκεκριμένα το ποίημα «Ιθάκη» περιέχεται στο Σχολικό εγχειρίδιο της Α΄τάξης Λυκείου. Επιδιώκεται μια προσέγγιση της ποίησης με τρόπο διαφορετικό από την παραδοσιακή μέθοδο στην τάξη, ώστε να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον των μαθητών, για να αυτενεργήσουν και να

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

αναγνωρίσουν μόνοι τους από το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό τη φυσιογνωμία της ποίησης του Καβάφη.

4.4 Σύνοψη

Είναι ολοφάνερο πλέον ότι το ελληνικό σχολείο εκσυγχρονίζεται. Διορθώνει λάθη του παρελθόντος και υιοθετεί νέους στόχους και μεθοδολογία. Η αναβάθμιση της Λογοτεχνίας ως γνωστικό αντικείμενο με βάση τα νέα Π.Σ. γίνεται απτή πραγματικότητα. Ο σκοπός και οι στόχοι του μαθήματος καλλιεργούν ποικίλες δεξιότητες στους μαθητές/τριες, νοητικές, δημιουργικές και συναισθηματικές, ενώ πλέον οι δραστηριότητες τους ενεργοποιούν να ανακαλύψουν την αξία των λογοτεχνικών κειμένων (Μιχαηλίδης, 2019). Σημαντική κρίνεται και η συνεισφορά των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Λογοτεχνίας όπου ο ρόλος τους είναι πολυδιάστατος. Δε θεωρείται ένα απλό εργαλείο μάθησης, αλλά το παράθυρο για την είσοδο στον ψηφιακό κόσμο της εποχής μας.

5.Περιγραφή του Εκπαιδευτικού Υλικού

Εισαγωγή

Στην ενότητα αυτή θα γίνει μια προσπάθεια παρουσίασης του Ε.Υ. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν τα εργαλεία ΤΠΕ που αξιοποιήθηκαν προκειμένου να δημιουργηθεί το ψηφιακό Ε.Υ. του μαθήματος της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου, «Γνωριμία με τον ποιητή Κ.Καβάφη – Η περίπτωση της Ιθάκης». Στη συνέχεια θα αναλυθεί η δομή καθώς και η μορφή του Ε.Υ.

5.1 Εργαλεία δημιουργίας του πολυμεσικού Ε.Υ

Στην Ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν τα εργαλεία ΤΠΕ που αξιοποιήθηκαν προκειμένου να δημιουργηθεί το ψηφιακό Ε.Υ. του μαθήματος της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου, «Γνωριμία με τον ποιητή Κ.Καβάφη – Η περίπτωση της Ιθάκης». Τα εργαλεία αυτά είναι τα εξής:

1. H5P: Προκειμένου να σχεδιαστεί το Ε.Υ. αξιοποιήθηκε το λογισμικό H5P, το οποίο είναι «ένα ελεύθερο λογισμικό (ανοιχτού κώδικα), το οποίο δίνει στο χρήστη τα κατάλληλα εργαλεία προκειμένου να δημιουργήσει διαδραστικό HTML5 υλικό-απευθείας στο διαδίκτυο- χωρίς να απαιτούνται εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις ή αντίστοιχη προηγούμενη εμπειρία» (Παπαϊωάννου, κ.α., 2021:87). Το σημαντικό του πλεονέκτημα είναι ότι διαθέτει πολλές δυνατότητες δημιουργίας διαδραστικού Ε.Υ., το οποίο στη συνέχεια μπορεί να ενσωματωθεί σε LMS περιβάλλον, όπως αυτό του Chamilo.
2. Chamilo: Όπως προαναφέρθηκε, στο Chamilo ενσωματώθηκε το περιεχόμενο του μαθήματος. Πρόκειται για μια ειδικά διαμορφωμένη πλατφόρμα – σελίδα του Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α του Πανεπιστημίου Κρήτης που δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτή να περιγράψει με κάθε λεπτομέρεια το μάθημά του και καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του. Επιπλέον, δίνει δυνατότητα για περεταίρω αναθέσεις εργασιών και forum για ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των εκπαιδευόμενων. Μάλιστα μέσω του chat που παρέχει, διευκολύνει τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση του εκπαιδευτή με τους εκπαιδευόμενους.

3. Blippar: Πρόκειται για μία εφαρμογή επαυξημένης πραγματικότητας. Μία εικόνα καλής ποιότητας ενισχύεται με επαυξημένο υλικό. Στη συνέχεια οποιοσδήποτε που έχει κατεβάσει την εφαρμογή στο κινητό του, μπορεί να την σκανάρει και να δει το επαυξημένο αυτό υλικό (<https://www.blippar.com/>)
4. Doodly: Το ψηφιακό λογισμικό Doodly δίνει τη δυνατότητα στον καθένα (ακόμα και κάποιον με μειωμένες σχεδιαστικές δεξιότητες) να δημιουργήσει βίντεο. Πρόκειται για ένα εύχρηστο εργαλείο που επιτρέπει στο χρήστη τη δημιουργία απεριόριστων βίντεο (<https://www.doodly.com/>).
5. Plotagon: Πρόκειται για μία εφαρμογή δημιουργίας κινουμένων σχεδίων. Επιτρέπει στον χρήστη να δημιουργήσει τον εαυτό του ή μια προσωπικότητα (avatar) για να δράσουν στην ταινία. Επίσης, περιέχει σύστημα καταγραφής φωνής καθώς και δυνατότητα προσθήκης ηχητικών εφέ (<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.plotagon.plotagon&hl=el&gl=US>).
6. Movie Maker: Μέσα από αυτή την εφαρμογή, μπορεί ο χρήστης να συνθέσει ή ακόμα και να επεξεργαστεί βίντεο. Για το παρόν Ε.Υ. χρησιμοποιήθηκε το Movie Maker προκειμένου να ενωθούν βιντεάκια που δημιουργήθηκαν από διαφορετικές εφαρμογές (doodly και plotagon) και να δημιουργηθούν τα βίντεο των εισαγωγικών στοιχείων καθώς και άλλα που περιέχει το Ε.Υ.
7. Padlet: Η εφαρμογή αυτή επιτρέπει στον χρήστη να δημιουργήσει έναν «τοίχο» για να αποτυπωθούν κάποιες απόψεις. Στον παρόν Ε.Υ. δημιουργήθηκε ένας τέτοιος τοίχος στα πλαίσια της 4^{ης} διδακτικής ενότητας για να γράψουν οι μαθητές την άποψή τους για το τι είναι «Ιθάκη» για εκείνους.
8. PowerPoint: Το εργαλείο αυτό χρησιμοποιήθηκε πάρα πολύ, προκειμένου να σχεδιαστούν οι διαφάνειες, που στη συνέχεια ενσωματώθηκαν στο Η5Ρ.
9. Εργαλεία ηχογράφησης φωνής από smartphone Samsung καθώς και εργαλεία επεξεργασίας φωτογραφιών και ζωγραφικής των Windows χρησιμοποιήθηκαν για να δημιουργηθεί πρόσθετο πολυμεσικό υλικό που αξιοποιήθηκε στο Ε.Υ.

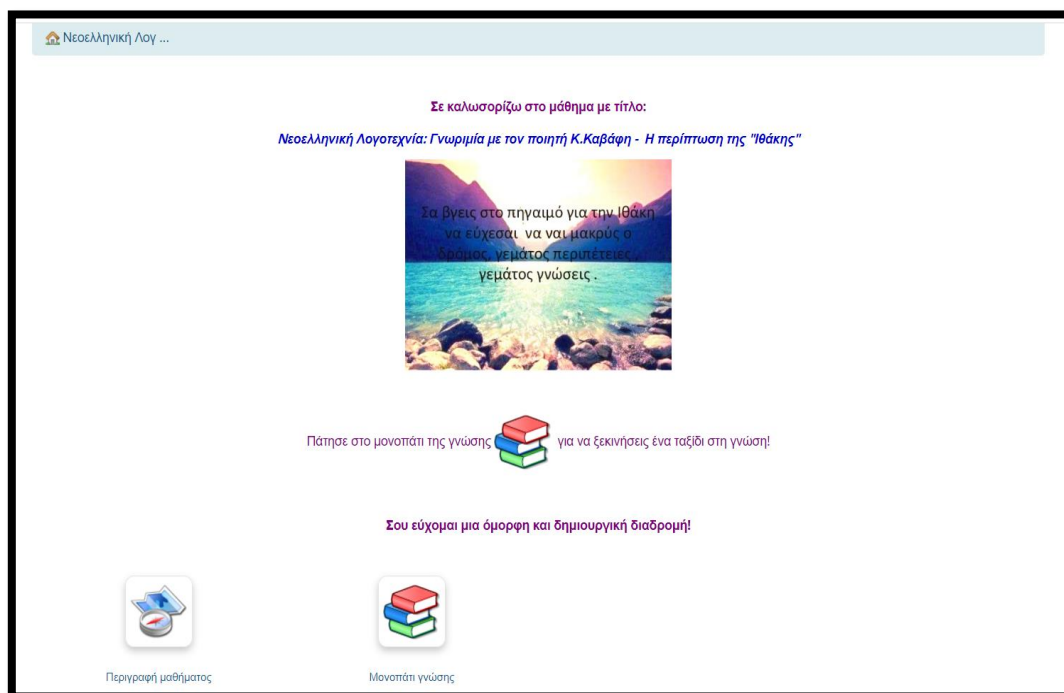
5.2. Η δομή και η μορφή του Ε.Υ

Στην Ενότητα αυτή θα γίνει μια προσπάθεια περιγραφής των στοιχείων που συνθέτουν τη δομή και τη μορφή του Ε.Υ. Να σημειωθεί ότι το Ε.Υ. στο μεγαλύτερο μέρος του αποτελεί σύνθεση νέου υλικού, αφού προηγουμένως αξιοποιήθηκαν τα ήδη διαθέσιμα στοιχεία από πρωτογενείς πηγές (έντυπης και ηλεκτρονικής μορφής), όπως προέκυψαν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση. Στη συνέχεια όμως έγιναν οι απαραίτητες αλλαγές για να δημιουργηθεί κατάλληλο Ε.Υ. που να υπακούει στις αρχές της ΕξΑΕ.

Έτσι λοιπόν, πρώτα θα γίνει αναφορά στην αρχική είσοδο του εκπαιδευόμενου στο περιβάλλον του Chamilo. Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί η δομή και τα περιεχόμενα του μαθήματος και τέλος θα γίνει αναφορά και στη δομή - παρουσίαση των διδακτικών ενοτήτων.

5.2.1 Η είσοδος στο Chamilo – Περιγραφή μαθήματος

Κατά την είσοδο του εκπαιδευόμενου στην αρχική σελίδα του μαθήματος “Νεοελληνική Λογοτεχνία: Γνωριμία με τον ποιητή Κ.Καβάφη - Η περίπτωση της "Ιθάκης"”, εκείνος αντικρύζει μία εικόνα με κάποιους στίχους από το ποίημα «Ιθάκη» ώστε να επιτευχθεί η αφορμή του εκπαιδευόμενου (Εικόνα 3).

Νεοελληνική Λογ ...

Σε καλωσορίζω στο μάθημα με τίτλο:
Νεοελληνική Λογοτεχνία: Γνωριμία με τον ποιητή Κ.Καβάφη - Η περίπτωση της "Ιθάκης"

Σε βρεις στο πηγαϊό για την Ιθάκη
να εύχεται να ναι μακρύς ο
δρόμος γεμάτος περιπέτειες
γεμάτος γνώσεις .

Πάτησε στο μονοπάτι της γνώσης για να ξεκινήσεις ένα ταξίδι στη γνώση!

Σου εύχομαι μια όμορφη και δημιουργική διαδρομή!

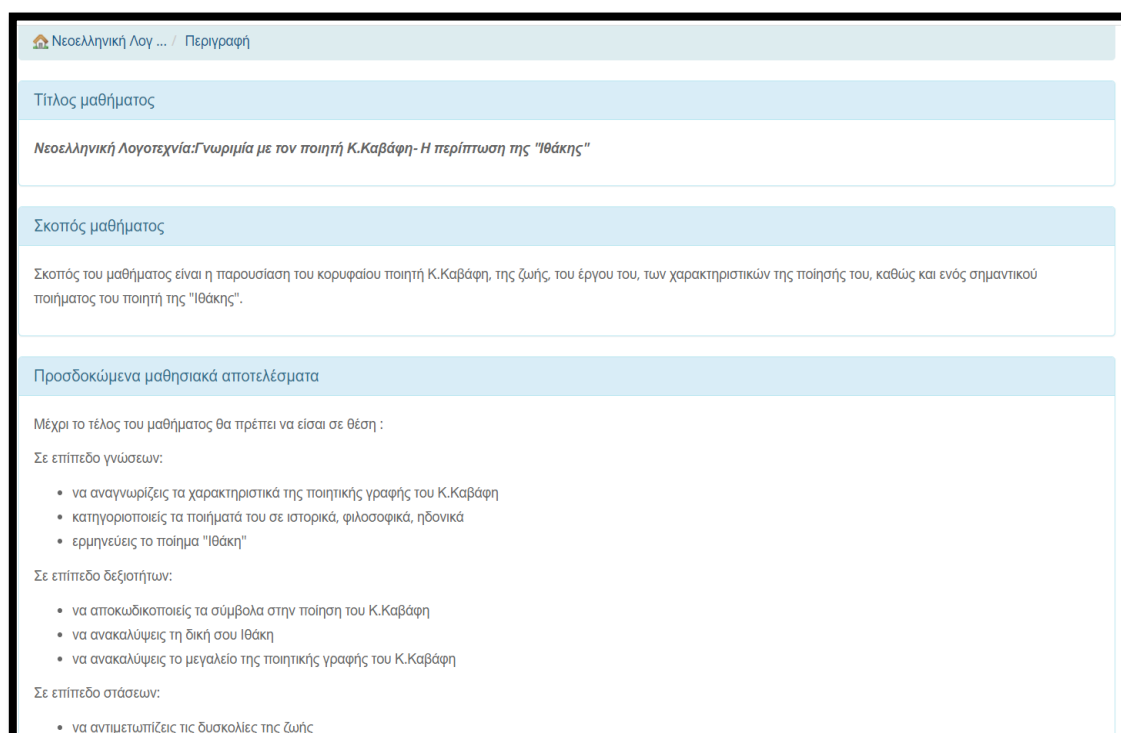
Περιγραφή μαθήματος

Μονοπάτι γνώσης

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Εικόνα 3- Είσοδος στο μάθημα

Ταυτόχρονα, γίνεται και ένα φιλικό καλωσόρισμα και δίνονται οι πρώτες οδηγίες για την πρόσβαση του εκπαιδευόμενου στο Ε.Υ. Πιο συγκεκριμένα εκείνος πρέπει να επιλέξει το εικονίδιο «Μονοπάτι γνώσης» προκειμένου να οδηγηθεί στο Ε.Υ.. Στην αρχική αυτή σελίδα είναι ενεργό και το εικονίδιο της «Περιγραφής του μαθήματος», μέσα στο οποίο πατώντας ο εκπαιδευόμενος πληροφορείται τον σκοπό και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος (σε επίπεδο γνώσεων, στάσεων, δεξιοτήτων), τη δομή, τον τρόπο αξιολόγησης, τη βιβλιογραφία και τέλος τον τρόπο επικοινωνίας με τον δημιουργό του Ε.Υ. (Εικόνα 4).

Νεοελληνική Λογ ... / Περιγραφή

Τίτλος μαθήματος

Νεοελληνική Λογοτεχνία: Γνωριμία με τον ποιητή Κ.Καβάφη- Η περίπτωση της "Ιθάκης"

Σκοπός μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση του κορυφαίου ποιητή Κ.Καβάφη, της ζωής, του έργου του, των χαρακτηριστικών της ποίησής του, καθώς και ενός σημαντικού ποιήματος του ποιητή της "Ιθάκης".

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Μέχρι το τέλος του μαθήματος θα πρέπει να είσαι σε θέση :

Σε επίπεδο γνώσεων:

- να αναγνωρίζεις τα χαρακτηριστικά της ποιητικής γραφής του Κ.Καβάφη
- κατηγοριοποιείς τα ποιήματά του σε ιστορικά, φιλοσοφικά, ηθονικά
- ερμηνεύεις το ποίημα "Ιθάκη"

Σε επίπεδο δεξιοτήτων:

- να αποκωδικοποιείς τα σύμβολα στην ποίηση του Κ.Καβάφη
- να ανακαλύψεις τη δική σου Ιθάκη
- να ανακαλύψεις το μεγαλείο της ποιητικής γραφής του Κ.Καβάφη

Σε επίπεδο στάσεων:

- να αντιμετωπίζεις τις δυσκολίες της ζωής

Εικόνα 4α – Περιγραφή μαθήματος

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

- να συνειδητοποιήσεις την αξία των εμπειριών
- να παροτρύνεις κι άλλους να διαβάσουν Κ.Καβάφη

Δομή μαθήματος

Η δομή του μαθήματος χωρίζεται σε 4 Ενότητες ως εξής:

- 1η Διδακτική Ενότητα: Η Ζωή του ποιητή Κ.Καβάφη
- 2η Διδακτική Ενότητα: Το έργο του ποιητή Κ.Καβάφη
- 3η Διδακτική Ενότητα: Τα χαρακτηριστικά της ποίησης του Κ.Καβάφη
- 4η Διδακτική Ενότητα: Το ποίημα "Ιθάκη"

Αξιολόγηση μαθήματος

Στην αξιολόγηση του μαθήματος συμπεριλαμβάνονται δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης καθώς και αναθέσεις εργασιών (ατομικές και ομαδικές) στο τέλος της κάθε ενότητας.

Βιβλιογραφία μαθήματος

Βιβλιογραφικές πηγές:
 Δημητράκοπουλος Γ. Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Εκδόσεις Σαββαλας, Αθήνα 1997.
 Εταιρεία Κρητικών Σπουδών, Ίδρυμα Καψωμένου
 Η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα
 Ίδρυμα Onnasis: Ψηφιακό αρχείο Καβάφη
 Ιστορία Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Εικόνα 4β – Περιγραφή μαθήματος

Επικοινωνία

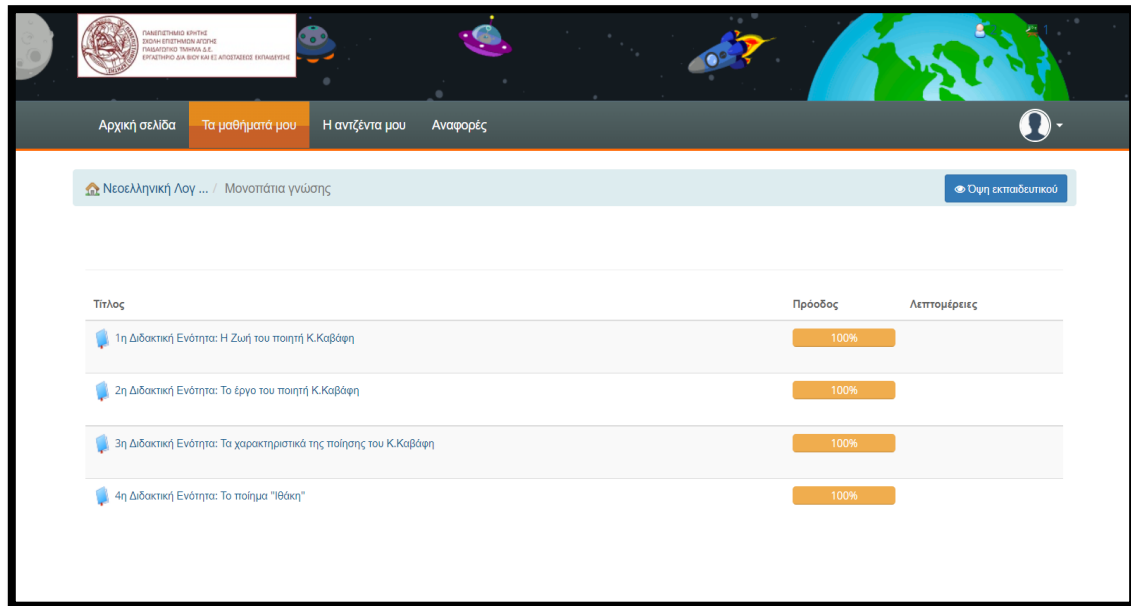

Ονομάζομαι Μπινάκη Κωστούλα και εργάζομαι ως φιλόλογος. Το ΕΥ επιμελήθηκε από εμένα και θα σε βοηθήσω να περιηγηθείς σε αυτό. Για οποιαδήποτε απορία σου προκύψει στείλε μου στο binaki_kon@hotmail.com

Εικόνα 4γ - Περιγραφή μαθήματος

5.2.2 Δομή – περιεχόμενα μαθήματος

Όταν ο εκπαιδευόμενος πατήσει το «Μονοπάτι γνώσης», εισέρχεται στα Περιεχόμενα του Ε.Υ. όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα (Εικόνα 5). Στο σημείο αυτό διακρίνονται 4 σύνδεσμοι που παραπέμπουν στο περιεχόμενο των τεσσάρων Διδακτικών Ενοτήτων στις οποίες χωρίζεται το μάθημα.

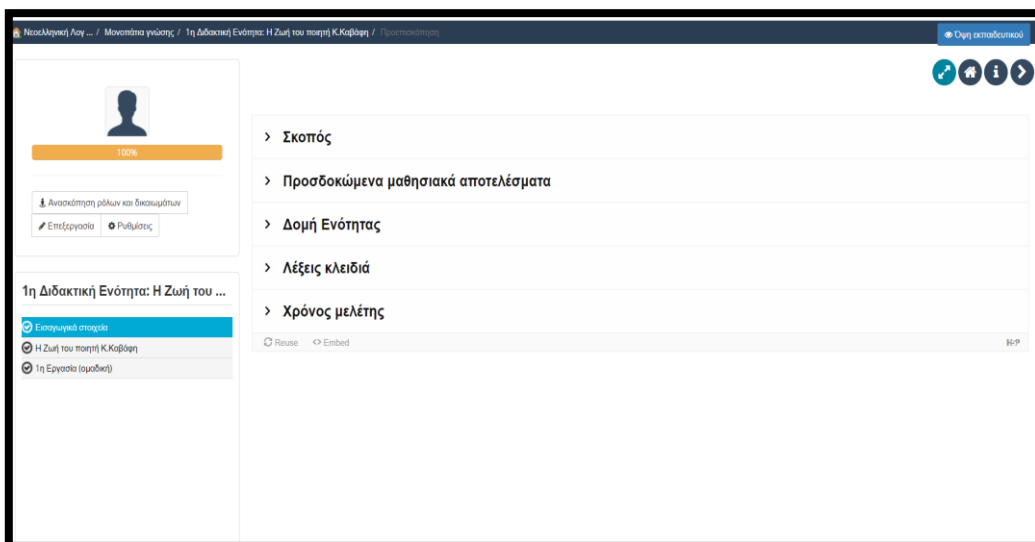

Εικόνα 5 – Περιεχόμενα / Διδακτικές Ενότητες

- 1η Διδακτική Ενότητα: Η Ζωή του ποιητή Κ.Καβάφη
- 2η Διδακτική Ενότητα: Το έργο του ποιητή Κ.Καβάφη
- 3η Διδακτική Ενότητα: Τα χαρακτηριστικά της ποίησης του Κ.Καβάφη
- 4η Διδακτική Ενότητα: Το ποίημα "Ιθάκη"

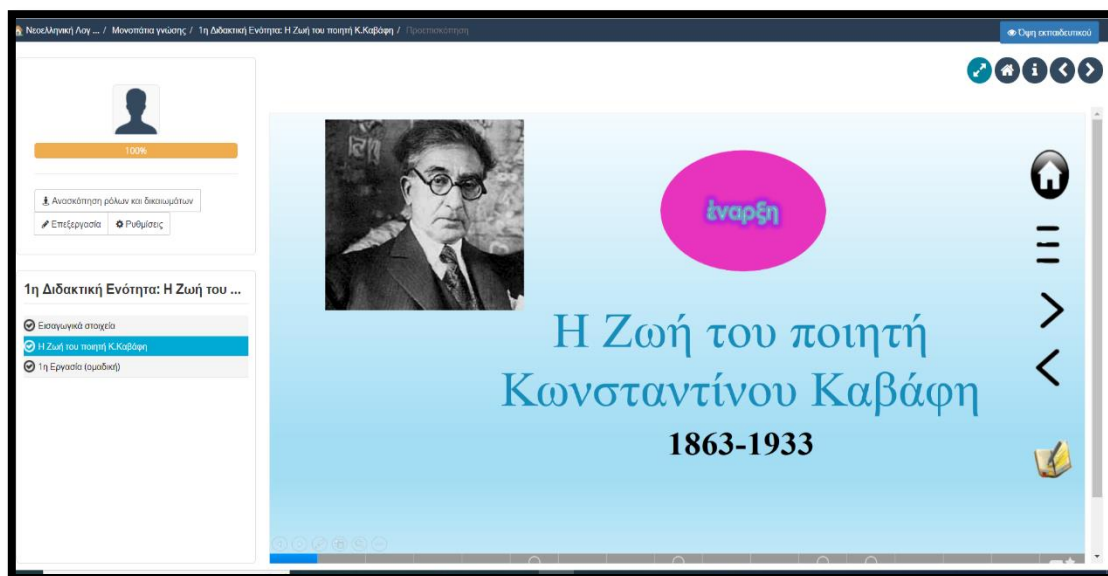
Πατώντας ο εκπαιδευόμενος πάνω σε αυτούς τους ενεργούς συνδέσμους και αφού έχει εισέλθει στην Διδακτική Ενότητα θα δει το περιεχόμενο αυτής. Στην αρχή υπάρχουν τα «Εισαγωγικά Στοιχεία», στα οποία γίνεται λόγος για τον Σκοπό, τα Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα, τη Δομή της Ενότητας, τις λέξεις κλειδιά καθώς και τον εκτιμώμενο χρόνο μελέτης (Εικόνα 6).

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Εικόνα 6 – Εισαγωγικά στοιχεία

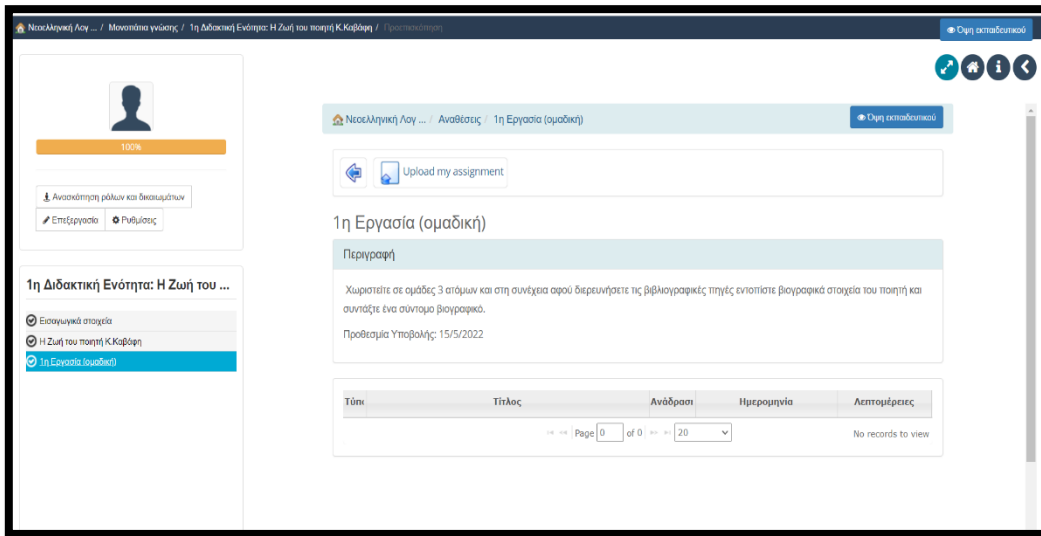
Έπειτα ακολουθεί η παρουσίαση της Ενότητας η οποία έχει σχεδιαστεί στο ψηφιακό εργαλείο H5P. Δίνεται ένα παράδειγμα από την 1^η Διδακτική Ενότητα (Εικόνα 7).

Εικόνα 7 – Παρουσίαση ενότητας (Αρχική σελίδα από την 1^η Δ.Ε.)

Στο τέλος της κάθε Ενότητας γίνεται μία ανάθεση εργασίας (ατομικής ή ομαδικής) για την αξιολόγηση του εκπαιδευμένου (Εικόνα 8).

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Εικόνα 8 – Παράδειγμα ανάθεσης εργασίας από την 1^η Δ.Ε.

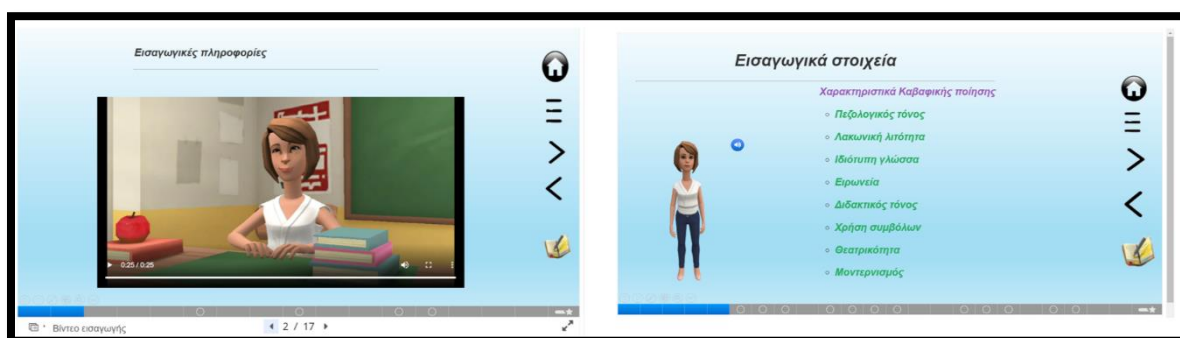
5.2.3 Μορφή παρουσίασης των διδακτικών Ενοτήτων

Και οι τέσσερις Δ.Ε. έχουν την ίδια δομή. Η πρώτη διαφάνεια λειτουργεί σαν εξώφυλλο. Περιέχει τον τίτλο της κάθε Δ.Ε με τη συνοδεία εικόνων που αντιπροσωπεύουν το περιεχόμενο των ενοτήτων, καθώς και ένα κουμπί «έναρξης» πατώντας πάνω στο οποίο ξεκινάει η παρουσίαση (Εικόνα 9).

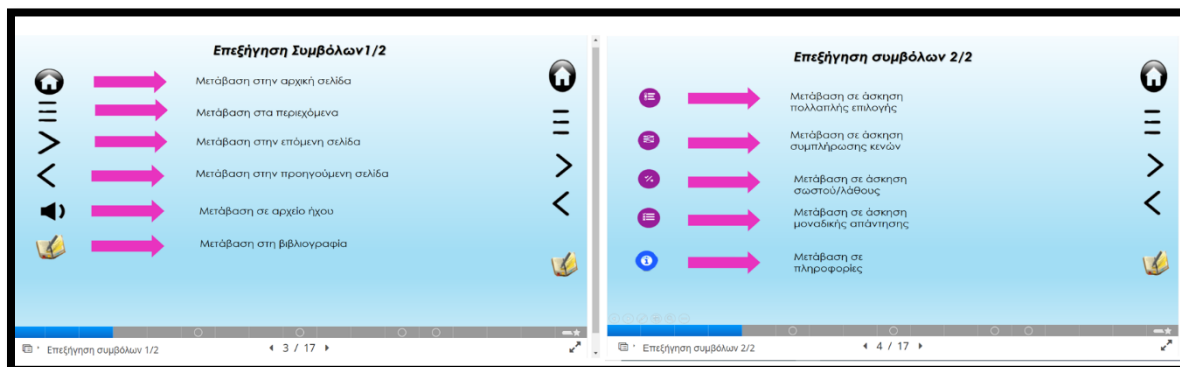
Εικόνα 9- Παράδειγμα εξωφύλλου από 1^η Δ.Ε

Η δεύτερη διαφάνεια αποτελεί τις εισαγωγικές πληροφορίες. Αυτές παρουσιάζονται είτε με βίντεο (1^η Δ.Ε) (εικόνα 10) είτε με ηχητικό μήνυμα από το avatar (3^η Δ.Ε) (εικόνα 11). Στο σημείο αυτό γίνεται μία σύντομη αναφορά στο περιεχόμενο της ενότητας.

εικόνα 10 – παράδειγμα από εισαγωγικές πληροφορίες (1^η Δ.Ε και 3^η Δ.Ε.)

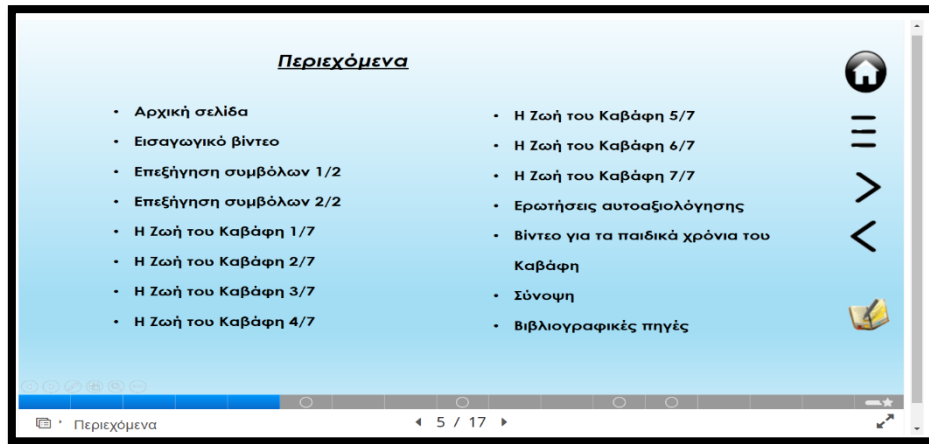
Στη συνέχεια, η 3^η και 4^η διαφάνεια αφιερώνονται στην επεξήγηση συμβόλων, όπως αποτυπώνεται στην εικόνα 11. Η επεξήγηση αυτή είναι απαραίτητη για να περιηγηθεί κανείς στην ενότητα, μεταβαίνοντας είτε στην αρχική σελίδα, είτε στα περιεχόμενα και τη βιβλιογραφία. Παράλληλα εξηγούνται και τα σύμβολα των ασκήσεων.

εικόνα 11 – Επεξήγηση συμβόλων

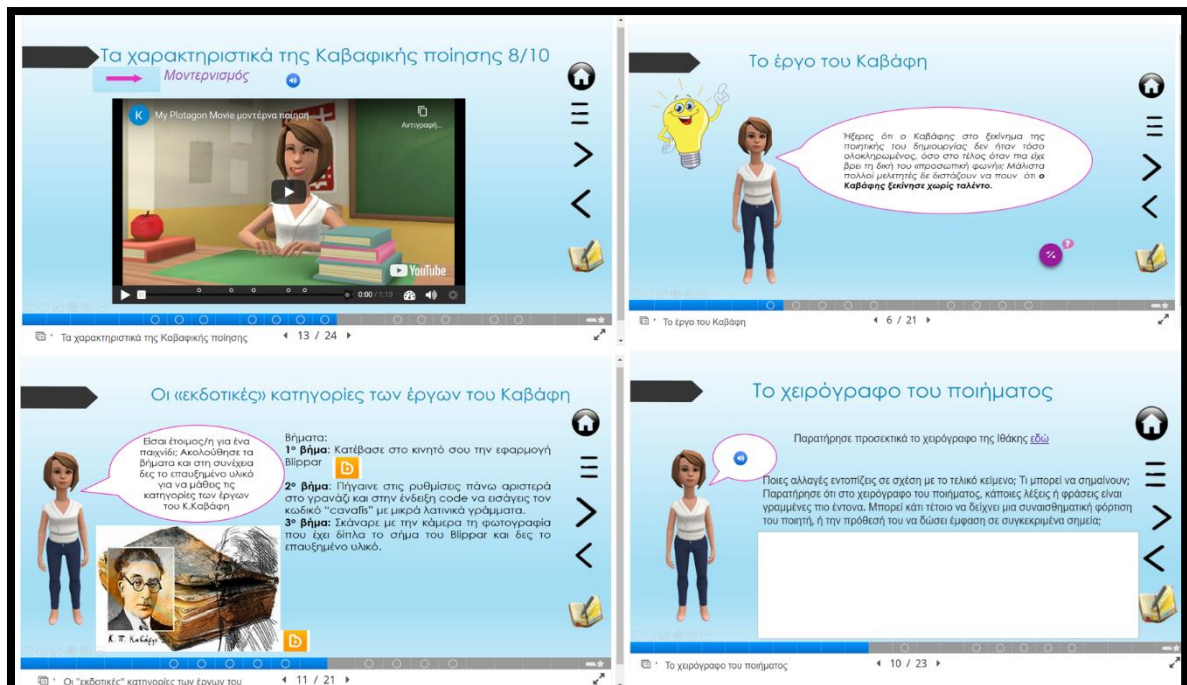
Την 5^η διαφάνεια αποτελούν τα Περιεχόμενα. Ο εκπαιδευόμενος, μέσω συνδέσμων, μπορεί απευθείας να μεταβεί στο κεφάλαιο που επιθυμεί, καθώς και να επιστρέψει πάλι σε αυτά πατώντας το αντίστοιχο εικονίδιο (βλ. εικόνα 12).

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

εικόνα 12 – Περιεχόμενα (παράδειγμα 1^{ης} Δ.Ε)

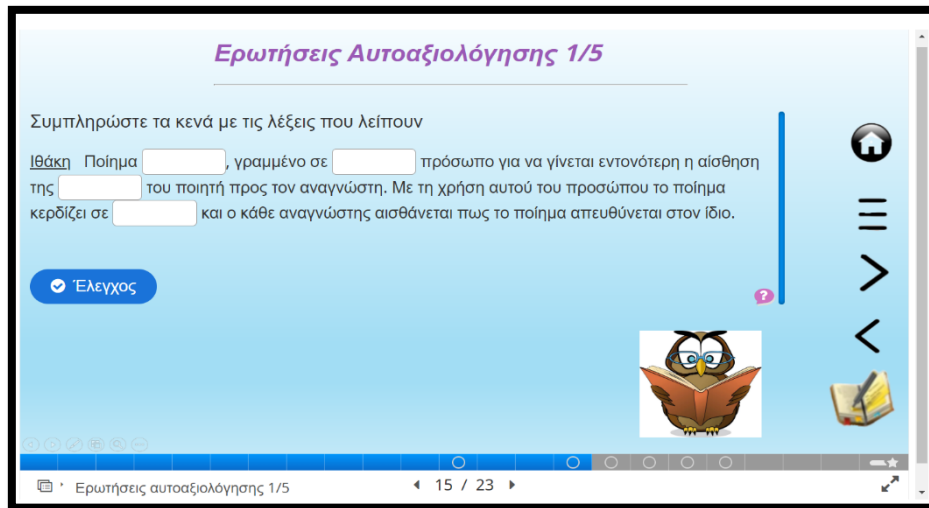
Από την 6^η διαφάνεια και μετά ξεκινάει η παρουσίαση του περιεχομένου του Ε.Υ. Κάθε Δ.Ε. χωρίζεται σε υποενότητες που αναλύει συγκεκριμένο θέμα η καθεμία. Παράλληλα ενσωματώνονται και ασκήσεις, δραστηριότητες και εργασίες που ανατίθενται στον εκπαιδευόμενο (βλ. εικόνα 13)

Εικόνα 13 – Παρουσίαση γνωστικού αντικείμενου/ Δραστηριότητες

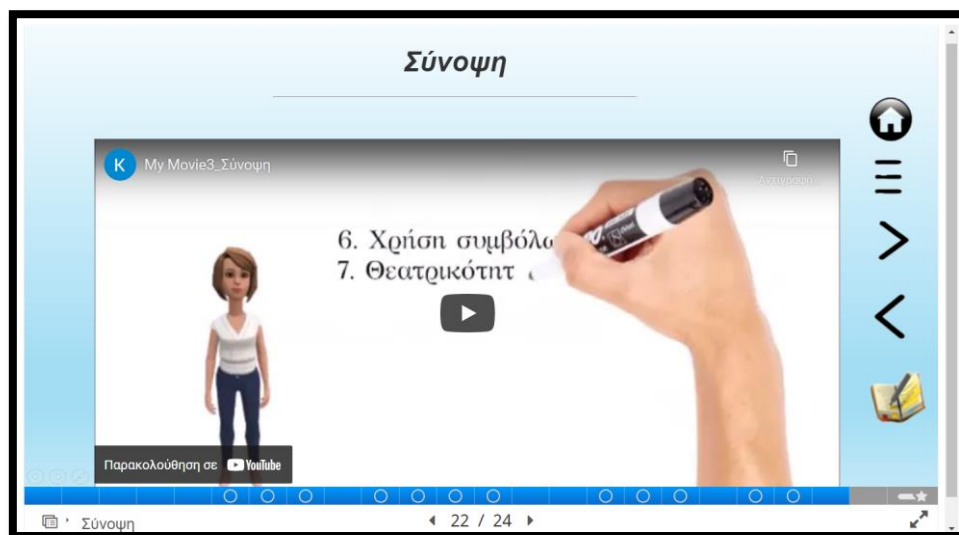
«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Μετά την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου ακολουθούν μια σειρά από ερωτήσεις Αυτοαξιολόγησης, οι οποίες βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να εμπεδώσει την ύλη (βλ. εικόνα 14).

Εικόνα 14: Παράδειγμα ερώτησης Αυτοαξιολόγησης από 3^η Δ.Ε

Μετά από αυτές, ακολουθεί η διαφάνεια της Σύνοψης (βλ. εικόνα 15).

Εικόνα 15: Παράδειγμα Σύνοψης από την 3^η Δ.Ε.

Στο τέλος της παρουσίασης της κάθε Ενότητας βρίσκεται η διαφάνεια με τη Βιβλιογραφία (βλ. εικόνα 16).

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Εικόνα 16: Παράδειγμα Βιβλιογραφίας από την 3^η Δ.Ε.

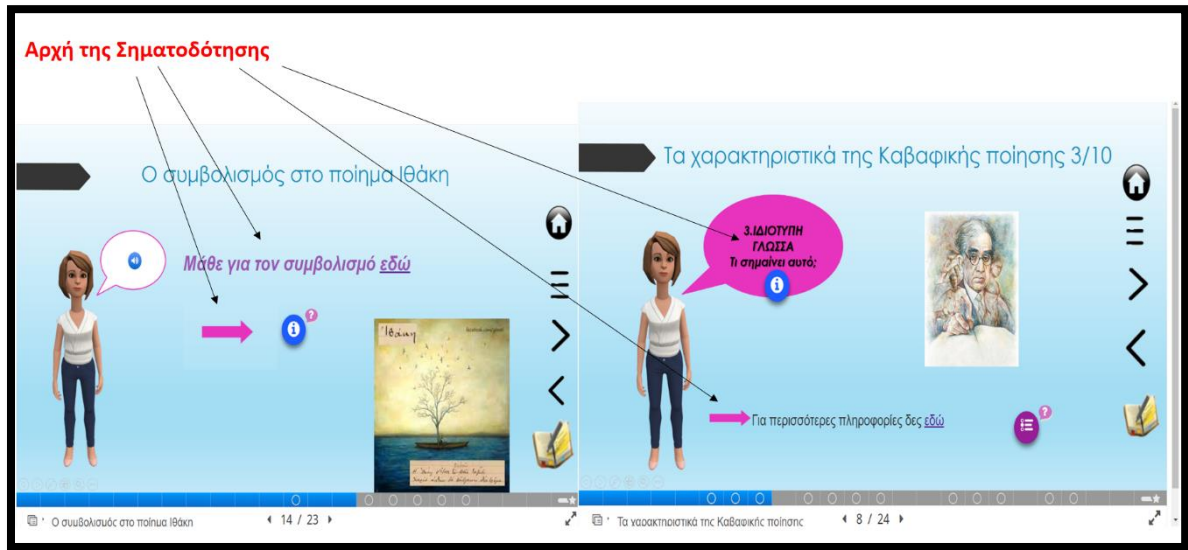
Συμπερασματικά, η δομή του Ε.Υ. είναι η ίδια σε όλες τις Δ.Ε. Αυτό επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο την διευκόλυνση της περιήγησής του στο Ε.Υ., καθώς είναι ευδιάκριτα τα στάδια που πρέπει να ακολουθήσει στην μελέτη του. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα άμεσης ανατροφοδότησης, που είναι πολύ σημαντική για τον εκπαιδευόμενο.

5.2.4 Εφαρμογή των αρχών της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer στο Ε.Υ.

Στην ενότητα αυτή θα αποτυπωθούν οι αρχές της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer, όπως αυτές έχουν εφαρμοστεί στο παρόν Ε.Υ.

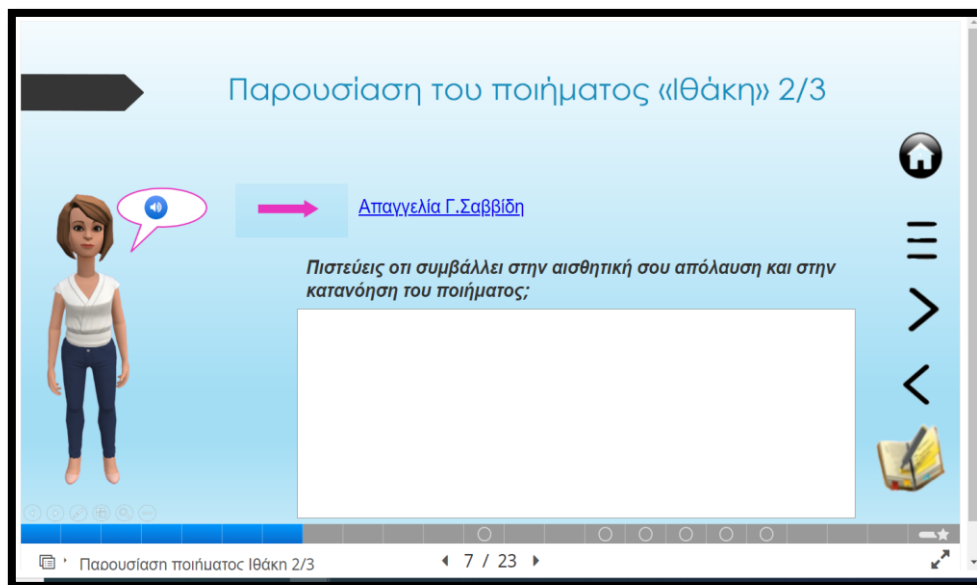
1) *Αρχή της Συνοχής*: Σε αυτό το Ε.Υ. δεν τοποθετήθηκαν περιττές πληροφορίες. Έτσι ο εκπαιδευόμενος μαθαίνει καλύτερα.

2) *Αρχή της Σηματοδότησης*: Στο Ε.Υ. έγινε μια προσπάθεια να δοθεί έμφαση στη λεκτική πληροφορία μέσα από σύμβολα. Αυτά καθοδηγούν τον εκπαιδευόμενο σε καίρια σημεία καθώς και σε δραστηριότητες ή σε άλλες πηγές, όπως φαίνεται στην εικόνα 17.

Εικόνα 17 : Αρχή Σηματοδότησης - Παραδείγματα από 3^η και 4^η Δ.Ε.

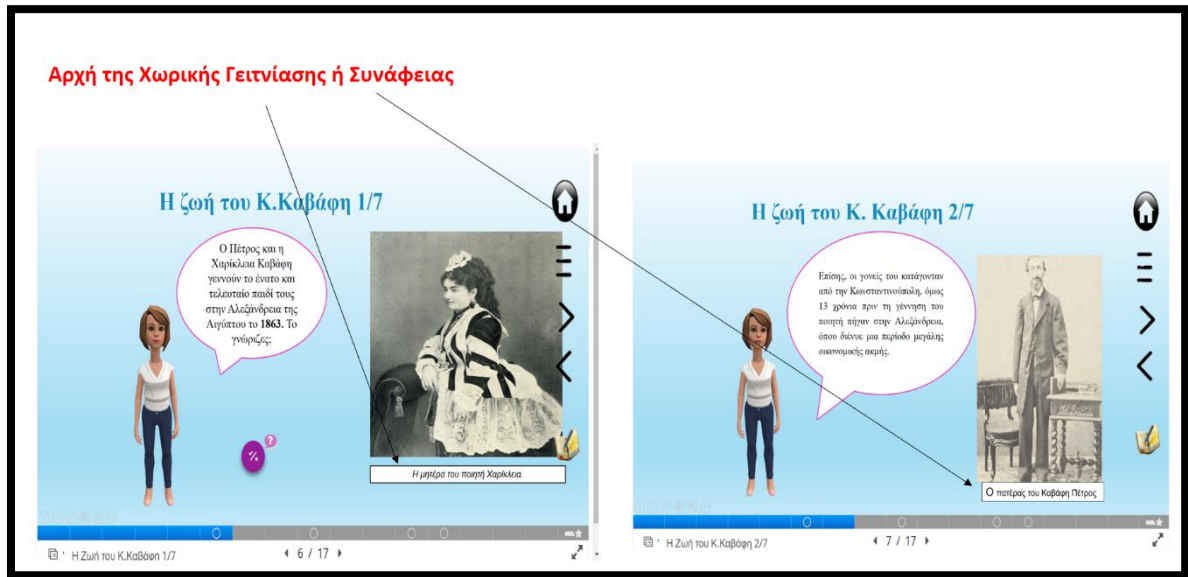
3) *Αρχή του Πλεονασμού*: Έγινε προσπάθεια να αποφεύγεται ο συνδυασμός εικόνας, ήχου και κειμένου ταυτόχρονα στην παρουσίαση του περιεχομένου. Για παράδειγμα κάτι που υπάρχει σαν προφορική αφήγηση δεν υπάρχει και ως κείμενο (βλ. εικόνα 18).

εικόνα 18: Αρχή Πλεονασμού - Παράδειγμα από 4^η Δ.Ε.

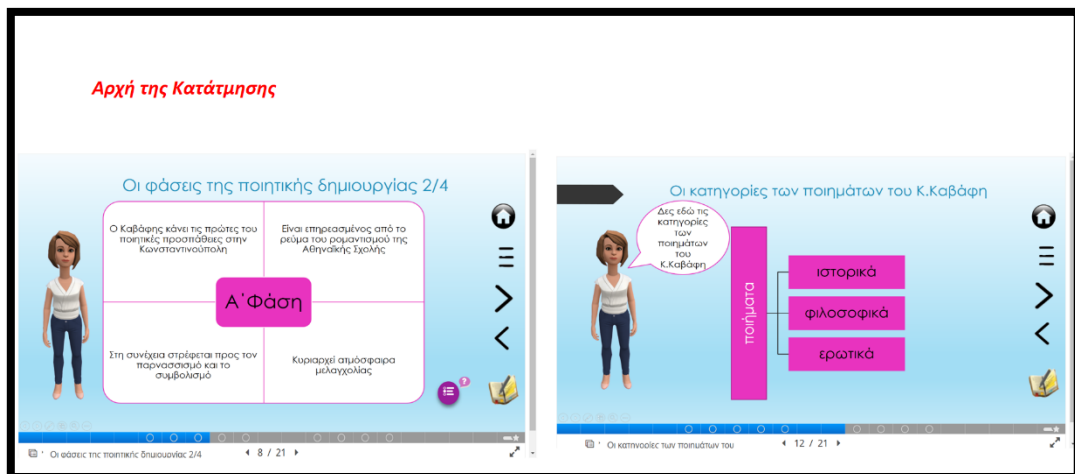
4) *Αρχή της Χωρικής Γειτνίασης ή Συνάφειας*: Σε όλο το Ε.Υ. έγινε μια προσπάθεια το κείμενο να εμφανίζεται κοντά στη σχετική εικόνα, ώστε ο εκπαιδευόμενος να μαθαίνει καλύτερα (βλ. εικόνα 19).

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Εικόνα 19: Αρχή της Χωρικής Γειτνίασης ή Συνάφειας – Παράδειγμα 1^{ης} Δ.Ε.

- 5) *Αρχή της χρονικής Γειτνίασης ή Συνάφειας*: Η αρχή αυτή επιβεβαιώνεται από την εικόνα 19, εφόσον κείμενο και εικόνα παρουσιάζονται ταυτόχρονα.
- 6) *Αρχή της Κατάτμησης*: Όσον αφορά αυτή την αρχή, σε όλο το Ε.Υ. έγινε προσπάθεια να παρουσιαστούν οι πληροφορίες σε μικρά τμήματα. Έτσι λοιπόν, η κατάτμηση έγινε στις διαφάνειες, σε «μπουκίτσες» ώστε το κείμενο να γίνεται πιο κατανοητό (βλ. εικόνα 20).

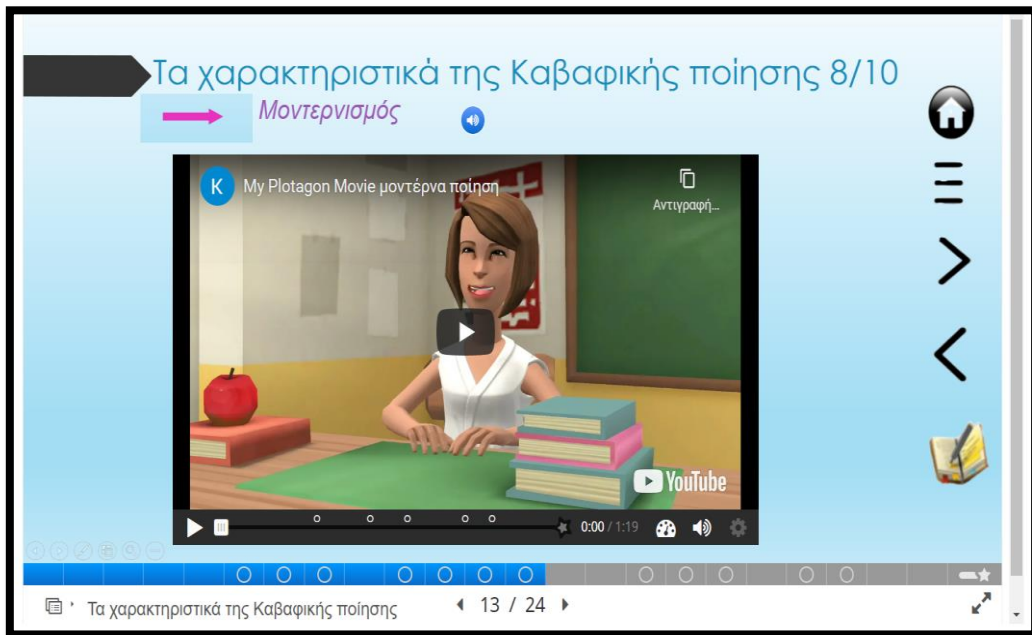
Εικόνα 20: Αρχή της Κατάτμησης – Παράδειγμα από 2^η Δ.Ε.

- 7) *Αρχή της Προπαίδευσης*: Η 2^η και 3^η Δ.Ε. του Ε.Υ. έχουν προπαιδευτικό ρόλο, εφόσον εξηγούνται βασικές έννοιες της λογοτεχνίας όπου στη συνέχεια εφαρμόζονται στην Ιθάκη.

Έτσι ο εκπαιδευόμενος έχει εξοικειωθεί και μπορεί να αναγνωρίσει τα στοιχεία αυτά στο ποίημα.

8) *Πολυμεσική αρχή*: Η αρχή αυτή είναι ευδιάκριτη σε όλο το Ε.Υ. αφού το κείμενο συνοδεύεται από εικόνες, διαδραστικά βίντεο και προφορική αφήγηση σε συνδυασμό με οπτικό υλικό. Όλα αυτά επιβεβαιώνονται από τις παραπάνω εικόνες (βλ. εικόνες 10 έως 20).

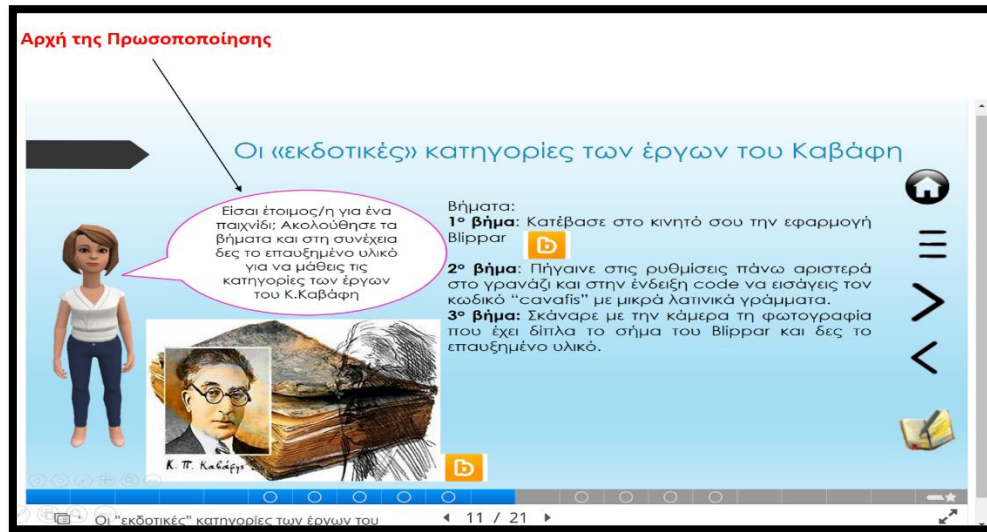
9) *Αρχή της Τροπικότητας ή Προσαρμοστικότητας*: Ο εκπαιδευόμενος μαθαίνει καλύτερα αν το πολυμέσο συνδυάζεται με την προφορική αφήγηση. Γι' αυτό το λόγο έγινε προσπάθεια σε όλο το Ε.Υ. να δημιουργηθούν βίντεο για να αποσαφηνιστούν δύσκολα στοιχεία θεωρίας όπως τα στοιχεία του μοντερνισμού στην 3^η Δ.Ε (βλ. εικόνα 21).

Εικόνα 21: Αρχή της Τροπικότητας ή Προσαρμοστικότητας – Παράδειγμα 3^{ης} Δ.Ε.

10) *Αρχή της Πρωσοποποίησης*: Όλο το Ε.Υ. διαπνέει ένα φιλικό ύφος. Γίνεται λοιπόν χρήση μιας φιλικής γλώσσα καθώς και χρησιμοποιείται παντού το δεύτερο πρόσωπο για να καλύψει τις ανάγκες του εκπαιδευόμενου (βλ. εικόνα 22).

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Εικόνα 22: Αρχή της Πρωσοποποίησης – Παράδειγμα από 2^η Δ.Ε.

- 11) *Αρχή της Φωνής*: Όλες οι αφηγήσεις έχουν ευγενικό και φιλικό χαρακτήρα.
- 12) *Αρχή της Εικόνας*: Σε όλο το Ε.Υ. χρησιμοποιείται ένα avatar και όχι η εικόνα του αφηγητή, εφόσον αυτή δεν προσφέρει κάτι στην κατάκτηση της γνώσης (βλ. εικόνα 23).

Εικόνα 23: Αρχή της Εικόνας – Παράδειγμα από 1^η Δ.Ε.

Συμπερασματικά, στο παρόν Ε.Υ εφαρμόζονται σε μεγάλο βαθμό οι παραπάνω αρχές. Επομένως, το Ε.Υ. πληροί εκείνες τις προϋποθέσεις ώστε να είναι κατάλληλο για εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα όμως, σε επόμενο κεφάλαιο, στην έρευνα

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

αποτίμησης του Ε.Υ. θα διαπιστωθεί ο παραπάνω ισχυρισμός και φυσικά θα υπάρξει ανατροφοδότηση και συγκεκριμένες παρατηρήσεις που θα βελτιώσουν το παρόν Ε.Υ.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

6. Μεθοδολογία έρευνας

Εισαγωγή

Το θέμα που πραγματεύεται η παρούσα έρευνα αφορά το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο σκοπός της έρευνας, οι στόχοι και τα ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία ανέρχονται σε τρία. Στη συνέχεια, ακολουθεί η χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας, το είδος της έρευνας και οι συμμετέχοντες σε αυτήν. Ακόμη, γίνεται αναφορά στις μεθόδους έρευνας, τα μέσα συλλογής δεδομένων, τον τρόπο με τον οποίο επεξεργάστηκαν τα ερευνητικά δεδομένα καθώς και οι περιορισμοί που υπήρξαν αλλά και τα ζητήματα δεοντολογίας.

6.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να αποτιμηθεί το εκπαιδευτικό υλικό που σχεδιάστηκε για συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα το θέμα του εκπαιδευτικού υλικού είναι η γνωριμία των μαθητών με τον ποιητή Κ.Καβάφη και η ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος «Ιθάκη».

6.2 Στόχοι της έρευνας

Στόχοι της συγκεκριμένης έρευνας είναι::

- να διερευνηθεί αν το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- να διερευνηθεί αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.
- να διερευνηθούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

6.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Οι παραπάνω στόχοι διαμορφώνονται στα εξής κύρια ερευνητικά ερωτήματα, καθώς το κάθε ερευνητικό ερώτημα αντιστοιχεί σε έναν στόχο:

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Ποιες οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού;

6.4. Χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας

Η έρευνα που σχετίζεται με την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού διεξήχθη τον Μάιο του 2022.

6.5 Είδος έρευνας

Η έρευνα σε ό,τι αφορά τη μέθοδό της, είναι μια ποιοτική έρευνα. Μέσα από την ποιοτική μέθοδο δίνεται η ευκαιρία στον ερευνητή να μελετήσει με κάθε λεπτομέρεια τις απόψεις των συμμετεχόντων στην έρευνα για το Ε.Υ και να προκύψουν τα κατάλληλα συμπεράσματα. Πρόκειται για μια έρευνα αξιολόγησης και αποτίμησης του εκπαιδευτικού υλικού (Τσιάτσος, 2015). Πιο συγκεκριμένα να αξιολογηθεί το Ε.Υ. ώστε να υπάρξει δυνατότητα βελτίωσής του.

Βασικός στόχος της ποιοτικής έρευνας συνιστά η εις βάθος κατανόηση της κατάστασης που μελετάται, έχοντας ως δείγμα ένα μικρό αριθμό ατόμων. Κατά τους Ίσαρη και Πούρκο (2015), «η ποιοτική έρευνα είναι η έρευνα που πραγματοποιείται σε πραγματικές και όχι σε τεχνητές, πειραματικά ελεγχόμενες συνθήκες. Είναι η έρευνα που δίνει έμφαση και εστιάζεται στο νόημα και όχι στη συμπεριφορά του ανθρώπου.»

6.6 Η μέθοδος της δειγματοληψίας – οι συμμετέχοντες στην έρευνα

Το δείγμα της έρευνας αυτής σε ένα πρώτο στάδιο αποτελείται συνολικά από τρία άτομα. Πιο συγκεκριμένα από τρεις μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος «Επιστήμες της

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)», οι οποίοι είναι γνώστες του αντικειμένου και κλήθηκαν να αποτιμήσουν το εκπαιδευτικό υλικό. Σύμφωνα με τους Ίσαρη & Πουρκός (2016), πρόκειται για μια δειγματοληπτική μέθοδο που συνδυάζει τη «δειγματοληψία ευκολίας» (convenience sampling) σε συνδυασμό με τη « δειγματοληψία ειδικών» (experts sampling) .Τα άτομα αυτά, που βρίσκονται στο τελικό στάδιο των σπουδών τους, κλήθηκαν να αποτιμήσουν το εκπαιδευτικό υλικό αφού διέθεταν τις κατάλληλες γνώσεις. Η διερεύνηση των απόψεων των τριών αυτών ειδικών της ΕξΑΕ θα δώσει απάντηση στα δύο πρώτα ερευνητικά ερωτήματα.

Σε ένα δεύτερο στάδιο στο πλαίσιο της ερευνητικής στρατηγικής μας και προκειμένου να διερευνηθεί το τρίτο ερευνητικό ερώτημα το εκπαιδευτικό υλικό δόθηκε και σε πέντε φιλόλογους - εκπαιδευτικούς , γνώστες του αντικειμένου του εκπαιδευτικού υλικού, οι οποίοι ωστόσο δεν γνωρίζουν τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ. Στην προκειμένη περίπτωση χρησιμοποιήθηκε «δειγματοληψία ευκολίας» (Convenience sampling) καθώς επιλέχθηκαν οι συγκεκριμένοι φιλόλογοι επειδή ήταν «άμεσα διαθέσιμοι» (Ίσαρη & Πουρκός, 2016) και μπορούν να δώσουν στοιχεία για την επάρκεια του περιεχομένου του εκπαιδευτικού υλικού.

6.7 Μέθοδοι έρευνας και μέσα συλλογής δεδομένων

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παρούσας έρευνας αποφασίστηκε να γίνει μία έρευνα απόψεων (Ποιοτική προσέγγιση). Στους συμμετέχοντες αρχικά δόθηκε ο ηλεκτρονικός σύνδεσμος της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Chamilo μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προκειμένου να έχουν πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό και να το μελετήσουν. Στη συνέχεια δόθηκε αρχικά ένα ερωτηματολόγιο, με κλειστού και ανοιχτού τύπου ερωτήσεις, μόνο στους τρεις ειδικούς της ΕξΑΕ. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε από το ΕΔΙΒΕΑ προκειμένου να βοηθήσει στη συλλογή δεδομένων (βλ. Παράρτημα Α).

Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, σχεδιάστηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να διερευνά τα δύο πρώτα ερευνητικά ερωτήματα. Από αυτά προκύπτουν εννέα ερευνητικοί άξονες. Οι άξονες αυτοί διερευνώνται μέσα από μια σειρά ερωτήσεων που αντιστοιχούν σε καθέναν από αυτούς. Πιο αναλυτικά, οι ερωτήσεις που αφορούν την αποτίμηση του Εκπαιδευτικού Υλικού αφορούν αρχικά το προφίλ των συμμετεχόντων (σύνολο 7 ερωτήσεις, κλειστού τύπου) και στη συνέχεια διατυπώνονται 42 ερωτήσεις (ανοιχτού τύπου) που αφορούν το 1^ο

Ερευνητικό Ερώτημα και διερευνούν αν το ΕΥ διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ. Στη συνέχεια υπάρχουν άλλες 15 ερωτήσεις που διερευνούν το 2^ο Ερευνητικό Ερώτημα, αν δηλαδή το ΕΥ διέπεται από τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης και σχολιάζονται τα θετικά σημεία του ΕΥ καθώς και τρόποι βελτίωσής του. Τα παραπάνω αποδίδονται στον παρακάτω πίνακα.

(1^ο και 2^ο ερευνητικό ερώτημα) Οι ερωτήσεις του ερωματολογίου ανά ερευνητικό άξονα
1^{ος} Άξονας: Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση
Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση;
Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ.);
Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων;
Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών;
Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές;
2^{ος} Άξονας: Το Ε.Υ. συμβάλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου
Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη;
Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών;

Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας;
Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη;
Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική;
Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης;
Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο;
Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες;
Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video;
Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση;
3^{ος} Άξονας: Ευχρηστία του Ε.Υ.
Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ.) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;
Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ.) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;
Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη;
Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο;
4^{ος} Άξονας: Το Ε.Υ. υποστηρίζει - καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του
Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό;

Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες);
Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του;
5^{ος} Άξονας: Το Ε.Υ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα;
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα;
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα;
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους;
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες;
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό;
6^{ος} Άξονας: Το Ε.Υ. παρέχει δυνατότητα Αναστοχασμού - Αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου;
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου;
Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα;
Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα;
7^{ος} Άξονας: Σκοπός / Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;
Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα;
Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων;
Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων;
Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;
Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;
8^{ος} Άξονας: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου;
Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο;
Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.);
Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο;
Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας;
Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου;
Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου;
Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο;

Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων;
Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου γίνεται τμηματικά;
Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους;
Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου;
Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών;
Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.);
Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικείμενου;
9^{ος} Άξονας: Γενικές επισημάνσεις
Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;
Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

πίνακας 1 – Ερευνητικοί Άξονες (1^ο -2^ο Ερ. ερώτημα)

Στη συνέχεια δόθηκε ένα δεύτερο ερωτηματολόγιο στους πέντε εκπαιδευτικούς φιλόλογους με κλειστού και ανοιχτού τύπου ερωτήσεις προκειμένου να αποτυπωθούν οι απόψεις τους για το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού και ως εκ τούτου να απαντηθεί το τρίτο ερευνητικό ερώτημα. Οι ερωτήσεις αφορούν αρχικά το προφίλ των συμμετεχόντων (σύνολο 5 ερωτήσεις) και στη συνέχεια διατυπώνονται 7 ερωτήσεις που καλύπτουν τους τρεις άξονες όπως χαρακτηριστικά αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 2). Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε προκειμένου να βοηθήσει στη συλλογή των δεδομένων (βλ. Παράρτημα Β).

(3^ο ερευνητικό ερώτημα)
Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ανά ερευνητικό άξονα
1^{ος} Άξονας: Επιστημονική εγκυρότητα του Ε.Υ.
Κατά πόσο γίνεται στο Εκπαιδευτικό υλικό παράθεση πληροφοριών με την κατάλληλη βιβλιογραφική τεκμηρίωση;
Κατά πόσο είναι επιστημονικά έγκυρο το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού;
2^{ος} Άξονας: Παιδαγωγική Διάσταση
Κατά πόσο ανταποκρίνεται το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού στους μαθησιακούς στόχους που έχουν τεθεί;
Κατά πόσο βοηθάει το Εκπαιδευτικό Υλικό στο να αξιολογήσετε τους μαθητές σας;
Κατά πόσο είναι σύμφωνο το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού με όσα περιέχονται στο πρόγραμμα σπουδών του συγκεκριμένου μαθήματος;
3^{ος} Άξονας: Δυνατά – Αδύνατα σημεία του Ε.Υ.
Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του Εκπαιδευτικού Υλικού;
Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού.

πίνακας 2 – Ερευνητικοί Άξονες (3^ο Ερ.ερώτημα)

6.8 Τρόπος επεξεργασίας των ερευνητικών δεδομένων

Α) Μονάδα καταγραφής και ανάλυσης

Όπως έχει ήδη αναφερθεί εφαρμόστηκε Ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου, με μονάδα ανάλυσης να λαμβάνεται το θέμα (Τζάνη & Κεχαγιάς, 2005). Κάθε απάντηση που δίνεται αντιστοιχεί και σε ένα ερώτημα. Το θέμα είναι προσδιορισμένο από την ερώτηση.

B) Κατηγορίες κωδικοποίησης

Προκειμένου να γίνει η επεξεργασία των δεδομένων του πρώτου σταδίου της έρευνας, προσδιορίστηκαν οι εξής κατηγορίες όπως φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Κατηγορίες Ανάλυσης Ανά Ερευνητικό Άξονα
1^{ος} άξονας: Επιστημονική Συνοχή/ Τεκμηρίωση
α) Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
β) Αναφορά σε διαφορετικές πηγές
γ) Συγκριτική Ανάλυση πληροφοριών
δ) Ερμηνεία- κριτική συζήτηση πληροφοριών
ε) Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές
2^{ος} άξονας: Απλή και κατανοητή παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου
α) Φιλικό ύφος
β) Χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών
γ) Χρήση της καθομιλουμένης γλώσσας
δ) Ευανάγνωστη γραφή
ε) Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών
στ) Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης
ζ) Μόνο κείμενο
η) Κείμενο και εικόνες
θ) Κείμενο, εικόνες και βίντεο
ι) Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση
3^{ος} άξονας: Ευχρηστία του Ε.Υ
α) Κατανοητά και αναγνωρίσιμα κουμπιά
β) Κατανοητικά και αναγνωρίσιμα εικονίδια
γ) Εύκολη Πλοήγηση
δ) Ενεργοί Υπερσύνδεσμοι σε σωστό περιεχόμενο
4^{ος} άξονας: Υποστήριξη- καθοδήγηση εκπαιδευόμενου στη μελέτη του
α) Συμβουλές Μελέτης
β) Έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία
γ) Επεξηγηματικά σχόλια
5^{ος} άξονας: Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του
α) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την έκφραση απόψεων- κρίσεων

β) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την διατύπωση ερωτήσεων
γ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την συναισθηματική εμπλοκή
δ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανταλλαγή απόψεων με τους άλλους εκπαιδευόμενους
ε) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρηθεί μέλος μιας κοινωνικής ομάδας
στ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο για ενσωμάτωση/ εμπλουτισμό απόψεων
6^{ος} άξονας: Παροχή δυνατότητας αναστοχασμού- αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο
α) Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης
β) Δραστηριότητες ανάπτυξης αυτόνομης κριτικής σκέψης
γ) Δραστηριότητες ανάπτυξης διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση
δ) Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με την δική του πραγματικότητα
ε) Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα
7^{ος} άξονας: Σκοπός/ Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
α) Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού της κάθε διδακτικής ενότητας
β) Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων της κάθε διδακτικής ενότητας
γ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων
δ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων
ε) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων
στ) Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα
8^{ος} άξονας: Εφαρμογή Αρχών Πολυμεσικής Μάθησης
α) Συνδυασμός κειμένου και εικόνας (Πολυμεσική Αρχή)
β) Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή)
γ) Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας)
δ) Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής)
ε) Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)
στ) Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης)
ζ) Ηχητική παρουσίαση (Αρχή Προσωποποίησης)
η) Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής)
θ) Φιλικός χαρακτήρας- avatar (Αρχή Εικόνας)
ι) Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης)
ια) Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης)
ιβ) Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)
ιγ) Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες- εργασίες (Αρχή Σηματοδότησης)
ιδ) Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης)

ιε) Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης)
9^{ος} άξονας: Δυνατά στοιχεία εκπαιδευτικού υλικού
α) Δυνατά στοιχεία
10^{ος} άξονας: Προτεινόμενες αλλαγές για βελτίωση εκπαιδευτικού υλικού
α) Προτεινόμενες αλλαγές για βελτίωση

πίνακας 3 – Κατηγορίες (α΄ στάδιο)

Για το δεύτερο στάδιο της έρευνας, προκειμένου δηλαδή να αναλυθούν τα δεδομένα από το ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους εκπαιδευτικούς, προσδιορίστηκαν οι εξής κατηγορίες όπως φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Κατηγορίες Ανάλυσης Ανά Ερευνητικό Άξονα
1^{ος} άξονας: Επιστημονική Εγκυρότητα
A) Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
B) εγκυρότητα
2^{ος} άξονας: Παιδαγωγική διάσταση
A) μαθησιακοί στόχοι
B) αξιολόγηση
Γ) πρόγραμμα σπουδών
3^{ος} άξονας: Δυνατά σημεία Ε.Υ. – Αλλαγές
A) δυνατά στοιχεία
B) αλλαγές

πίνακας 4 - κατηγορίες (β΄ στάδιο)

6.9 Περιορισμοί της έρευνας

Η παρούσα έρευνα αρχικά σχεδιάστηκε για να αποτιμηθεί το εκπαιδευτικό υλικό. Η αποτίμηση αυτή πέρα από τους ειδικούς της ΕξΑΕ και τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο θα ήταν σκόπιμο να γίνει και από τους τελικούς χρήστες του, δηλαδή τους μαθητές. Ωστόσο, αυτό δεν κατέστη εφικτό στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας και αυτό συνιστά έναν πρώτο περιορισμό. Επιπρόσθετα, έναν δεύτερο περιορισμό αποτέλεσε το γεγονός ότι το δείγμα και των δύο ερευνών ήταν δείγμα ευκολίας. Βέβαια αυτό δεν υπήρξε εμπόδιο στο να συλλεχθούν πλούσια ερευνητικά δεδομένα.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

6.10 Ζητήματα Δεοντολογίας

Κατά το διάστημα διεξαγωγής της έρευνας δεν παρουσιάστηκαν ζητήματα παραβίασης των κανόνων δεοντολογίας, εφόσον τηρήθηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων στην έρευνα κατά τη διαδικασία επεξεργασίας των δεδομένων.

7. Παρουσίαση και Σχολιασμός των δεδομένων της έρευνας

7.1. Έρευνα Ε.Υ.

A. Το προφίλ των συμμετεχόντων

1. *Φύλο* (E1): Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν τρεις (3), δύο γυναίκες και ένας άνδρας.
2. *Ηλικία* (E2): Το δείγμα της έρευνας καλύπτει 3 ηλικιακές φάσεις. Ένας ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 22-30, ένας δευτερος στην ηλικιακή ομάδα 31-40 και ένας τρίτος στην 41-50.
3. *Έτη προϋπηρεσίας* (E3): Οι δύο από τους τρεις συμμετέχοντες έχουν από 11 έως 20 έτη προϋπηρεσίας ενώ ένας αξιολογητής από 0 έως 4.
4. *Εξοικείωση με μεθοδολογία ΕξΑΕ και ΤΠΕ* (E4, E5, E6, E7):

Και οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν απόλυτα εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ), με τη μέθοδο της ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ, όπως επίσης και με τη μελέτη του Ε.Υ. το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της ΕξΑΕ. Ωστόσο και οι τρεις δηλώνουν ότι κάνουν μέτρια χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη. Επομένως κρίνεται, ότι όλοι κατέχουν ειδικές γνώσεις πάνω στην μεθοδολογία της ΕξΑΕ οπότε είναι αρκετά ικανοί να αποτιμήσουν το Ε.Υ.

B. Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων

Στο σημείο αυτό θα παρουσιαστούν τα ευρήματα της έρευνας σε πίνακες. Προκειμένου να διατηρηθεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων χρησιμοποιούνται τα γράμματα Α, Β και Γ που

αντιστοιχούν στα υποκείμενα της έρευνας (1^ο στάδιο). Στο τέλος του κάθε ερευνητικού άξονα σχολιάζονται τα ευρήματα.

1ος Ερευνητικός άξονας: Επιστημονική συνοχή / τεκμηρίωση (Ερωτήσεις Α1,Α2,Α3, Α4,Α5)

α) *Βιβλιογραφική τεκμηρίωση:*

Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση;	
A	Υπάρχει σε ολόκληρο το ΕΥ η παράθεση πληροφοριών- απόψεων με τη σχετική βιβλιογραφία
B	Συμφωνώ απόλυτα πως στο ευ γίνεται παράθεση απόψεων με τη σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση.
Γ	Στο Ε.Υ γίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό παράθεση πληροφοριών/απόψεων με βιβλιογραφική τεκμηρίωση

πίνακας 5: Βιβλιογραφική τεκμηρίωση

β) *Αναφορά σε διαφορετικές πηγές:*

Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ.);	
A	Γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών
B	Στο Ε.Υ. γίνεται σχετική αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών.
Γ	Στο Ε.Υ γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών σε ικανοποιητικό βαθμό

πίνακας 6: Αναφορά σε διαφορετικές πηγές

γ) *Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών*

Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων;
--

A	Στο ΕΥ γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών- απόψεων μέσω των διαφορετικών πηγών που χρησιμοποιούνται
B	Συμφωνώ απόλυτα ότι στο ευ γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών
Γ	Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων σε ικανοποιητικό βαθμό

Πίνακας 7: Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών

δ)Ερμηνεία- κριτική συζήτηση πληροφοριών

Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών;	
A	Στο ΕΥ γίνεται κριτική συζήτηση των πληροφοριών
B	Το ΕΥ είναι πλήρως εμπλουτισμένο με την κριτική συζήτηση των πληροφοριών
Γ	Το Ε.Υ. είναι αρκετά εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών.

Πίνακας 8 – Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών

ε) Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές (Α5)

Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές;	
A	Το Ε.Υ παρέχει αρκετές διαφορετικές πηγές για περαιτέρω μελέτη
B	Το ευ παρέχει σε μεγάλο βαθμό τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.
Γ	Το Ε.Υ παρέχει αρκετές διαφορετικές πηγές για περαιτέρω μελέτη

Πίνακας 9- Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές

Σχολιασμός 1^ο Ερευνητικού Άξονα:

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι το Ε.Υ. διαθέτει επιστημονική συνοχή και τεκμηρίωση. Συγκεκριμένα, ισχυρίζονται ότι οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτό τεκμηριώνονται βιβλιογραφικά σε μεγάλο βαθμό και ότι δίνεται η δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές σε ικανοποιητικό βαθμό. Επιπλέον συμφωνούν και οι τρεις ότι υπάρχει συγκριτική ανάλυση και γίνεται κριτική συζήτηση των πληροφοριών.

2ος Ερευνητικός άξονας: Απλή-κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου (Ερωτήσεις B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10)

α) Φιλικό ύφος

Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη;	
A	Το ύφος είναι αρκετά φιλικό και ευχάριστο προς τον αναγνώστη. Σε αυτό βοηθάει και η χρήση του άβιταρ
B	Το ύφος γραφής του ΕΥ είναι αρκετά φιλικό και προσιτό στον αναγνώστη
Γ	Το Ε.Υ παρουσιάζει σε μεγάλο βαθμό απλά και κατανοητά το Γνωστικό αντικείμενο.

Πίνακας 10 – Φιλικό ύφος

β) Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών;	
A	Γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών
B	Στο ευ γίνεται επαρκή χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών.
Γ	Στο Ε.Υ γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών σε μέτριο βαθμό

Πίνακας 11 – Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών

γ) Χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας

Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας;	
A	Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι απόλυτα κατανοητή
B	Στο ευ γίνεται μια ορθή χρήση της απλής και καθομιλουμένης γλώσσας
Γ	Στο Ε.Υ χρησιμοποιείται η καθομιλούμενη γλώσσα στο μέγιστο βαθμό που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί

Πίνακας 12 – Χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας

δ) Ευανάγνωστη γραφή

Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη;	
A	Η γραφή που χρησιμοποιείται σε ολόκληρο το ΕΥ είναι ευανάγνωστη

B	Η γραφή του υλικού είναι ευανάγνωστη και καθαρή.
Γ	Η γραφή του Ε.Υ είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό ευανάγνωστη

Πίνακας 13 – Ευανάγνωστη γραφή

ε) Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών

Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική;	
A	Δεν υπήρχαν διαφάνειες με πολλές πληροφορίες που να κουράζουν τον αναγνώστη, παρά ελάχιστες εξαιρέσεις
B	Οι πληροφορίες του υλικού δε διακρίνονται από πυκνότητα αλλά από καθαρότητα και επάρκεια
Γ	Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ είναι πολύ ικανοποιητική

Πίνακας 14 – Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών

στ) Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης

Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης;	
A	Γίνεται τμηματική παρουσίαση του ΕΥ
B	Το ευ παρουσιάζεται τμηματικά σε μεγάλο μέρος του
Γ	Γίνεται τμηματική παρουσίαση του ΕΥ

Πίνακας 15 – Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης

ζ) Μόνο κείμενο

Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο;	
A	Το ΕΥ μπορεί να χαρακτηριστεί ως πολυτροπικό, καθώς υπήρχαν διαδραστικά βίντεο, παραπομπές σε εικόνες και εξωτερικούς συνδέσμους, ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης και ηχητικά αποσπάσματα
B	Το ευ δεν περιέχει μόνο κείμενο
Γ	Το Ε.Υ δεν περιέχει μόνο κείμενο αλλά περιέχει και εικόνες, βίντεο κ.λπ

Πίνακας 16 – Μόνο κείμενο

η) Κείμενο και εικόνες

Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες;	
A	Το ΕΥ δεν περιείχε μόνο κείμενο και εικόνες

<i>B</i>	Το ευ είναι πολυτροπικό. Συνδυάζει κείμενο και εικόνα και πολυμέσα
<i>Γ</i>	Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες καθώς και βίντεο. Όλα τα στοιχεία αυτά εμφανίζονται μέσα στο Ε.Υ σε μεγάλο βαθμό

Πίνακας 17 – Κείμενο και εικόνες

θ) Κείμενο, εικόνες και βίντεο

Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video;	
<i>A</i>	Το ΕΥ περιείχε κείμενο, εικόνες και βίντεο
<i>B</i>	Το ευ περιέχει πληθώρα μέσων όπως κείμενο, διαδραστικά βίντεο και εικόνες που διευκολύνουν στην παρακολούθησή του
<i>Γ</i>	Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες καθώς και βίντεο. Όλα τα στοιχεία αυτά εμφανίζονται μέσα στο Ε.Υ σε μεγάλο βαθμό

Πίνακας 18 – Κείμενο, εικόνες και βίντεο

ι) Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση

Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση;	
<i>A</i>	Χρησιμοποιήθηκαν απαλές αποχρώσεις που δεν κουράζουν τον αναγνώστη αλλά ταυτόχρονα ομορφαίνουν την παρουσίαση των πληροφοριών
<i>B</i>	Συμφωνώ πως οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση
<i>Γ</i>	Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν σε ικανοποιητικό βαθμό στην αλληλεπίδραση

Πίνακας 19 – Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση

Σχολιασμός 2^ο Ερευνητικού Άξονα:

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αποφαινόνται ότι πράγματι το Ε.Υ. παρουσιάζεται με απλό και κατανοητό τρόπο. Πιο συγκεκριμένα συμφωνούν ότι το ύφος είναι αρκετά φιλικό και ότι γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών. Μάλιστα τονίζουν ότι χρησιμοποιείται όσο το δυνατόν η γλώσσα της καθημερινότητας και ότι η γραφή είναι ευανάγνωστη. Όσο για την πυκνότητα των πληροφοριών αυτή είναι ικανοποιητική και παρουσιάζεται τμηματικά στην οθόνη, χωρίς να κουράζει, με τέτοιες μάλιστα χρωματικές συνθέσεις που διευκολύνουν την άνετη αλληλεπίδραση. Τέλος, κρίνουν ότι στο Ε.Υ.

υπάρχει συνδυασμός κειμένου, εικόνων και βίντεο που διευκολύνουν την κατανόηση του περιεχομένου.

3ος Ερευνητικός άξονας: Ευχρηστία (Ερωτήσεις Γ1, Γ2, Γ3 ,Γ4)

α) Κατανοητά και αναγνωρίσιμα κουμπιά

Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ.(εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;	
A	Τα κουμπιά ήταν πλήρως λειτουργικά και κατανοητά, καθώς στις πρώτες διαφάνειες υπήρχε επεξήγηση για το κάθε κουμπί
B	Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο ευ (εμπρός, πίσω κλπ) είναι πλήρως κατανοητά και αναγνωρίσιμα
Γ	Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ) είναι απόλυτα κατανοητά και αναγνωρίσιμα

Πίνακας 20 - «Κατανοητά και αναγνωρίσιμα κουμπιά

β) Κατανοητά και αναγνωρίσιμα εικονίδια

Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;	
A	Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν ήταν απολύτως κατανοητά και αναγνωρίσιμα
B	Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο ευ είναι επίσης κατανοητά και αναγνωρίσιμα. Μπορεί κάποιος να περιηγηθεί με ευκολία στις πηγές και στις δραστηριότητες.
Γ	Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι απόλυτα κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

Πίνακας 21 – Κατανοητά και αναγνωρίσιμα εικονίδια

γ) Εύκολη πλοήγηση

Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη;	
A	Η πλοήγηση στο ΕΥ γινόταν με μεγάλη ευκολία
B	Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη και προσιτή.
Γ	Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι πολύ εύκολη.

Πίνακας 22 – Εύκολη πλοήγηση

δ) Ενεργοί υπερσύνδεσμοι σε σωστό περιεχόμενο

Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο;	
A	Οι υπερσύνδεσμοι οδηγούσαν σε αυτό που περίμενε ο εκπαιδευόμενος
B	Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν ξεκάθαρα στο αναμενόμενο περιεχόμενο
Γ	Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν πάντα στο αναμενόμενο περιεχόμενο

Πίνακας 23-Ενεργοί υπερσύνδεσμοι σε σωστό περιεχόμενο

Σχολιασμός 3ου Ερευνητικού Άξονα:

Όλοι οι συμμετέχοντες στην έρευνα επιβεβαιώνουν την ευχρηστία του Ε.Υ. Πιο συγκεκριμένα, θεωρούν ότι τόσο τα κουμπιά όσο και τα εικονίδια είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα, αφού επεξηγούνται σε κάθε ενότητα. Επιπλέον οι υπερσύνδεσμοι οδηγούν πάντα στο επιθυμητό περιεχόμενο. Επομένως, τα παραπάνω κάνουν την πλοήγηση εύκολη και προσιτή όπως επισημαίνεται από το δείγμα της έρευνας.

4ος Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Δ1, Δ2, Δ3)

α) Συμβουλές μελέτης

Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό;	
A	Παρέχονται οι κατάλληλες οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο θα μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό
B	Στο ευ στην αρχή κάθε ενότητας παρέχονται συμβουλές για τη σωστή μελέτη του.
Γ	Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό σε μεγάλο βαθμό

Πίνακας 24 – Συμβουλές μελέτης

β) Έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία

Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες);	
A	Στο ΕΥ υπήρχαν βελάκια για να τονίσουν τι θα μπορούσε να κάνει ο αναγνώστης
B	Είναι ξεκάθαρο πως το ευ υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία. Αυτό γίνεται με ιδιαίτερα πλαίσια, με έντονη γραφή κλπ

Γ	Στο Ε.Υ τα περισσότερα σημεία που πρέπει να δώσει έμφαση ο εκπαιδευόμενος παρουσιάζονται με σήμανση είτε μέσω έντονης γραφής είτε με πλαίσια.
---	---

Πίνακας 25 – Έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία

γ) Επεξηγηματικά σχόλια

Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του;	
Α	Υπήρχαν σχόλια με την μορφή ερωτηματικού, όπου πατούσε ο εκπαιδευόμενος για να λυθούν οι απορίες του
Β	Ο σπουδαστής έχει το υλικό ως καθοδηγητή ώστε να υποστηρίζεται από επεξηγηματικά σχόλια και να γίνει πιο επαρκής η μελέτη του
Γ	Στο Ε.Υ. υπάρχουν πολλά επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του.

Πίνακας 26 – Επεξηγηματικά σχόλια

Σχολιασμός 4ου Ερευνητικού Άξονα:

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω δεδομένα, το Ε.Υ. παρέχει υποστήριξη- καθοδήγηση στον εκπαιδευόμενο κατά τη μελέτη του. Συγκεκριμένα, όλοι συμφώνησαν ότι δίνει συμβουλές για το πώς να μελετήσουν οι εκπαιδευόμενοι καθώς και δίνεται έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία με την κατάλληλη σήμανση και μάλιστα ότι πάντοτε υποστηρίζονται από επεξηγηματικά σχόλια.

5ος Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του (Ερωτήσεις Ε1, Ε2, Ε3, Ε4, Ε5, Ε6)

α) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την έκφραση απόψεων- κρίσεων

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα.	
Α	Υπήρχαν αναθέσεις εργασιών, οι οποίες βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις απόψεις του
Β	Συμφωνώ απόλυτα πως το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα. Πχ. Η συγκριτική μελέτη του ποιήματος της Ιθάκης με το παράλληλο ποίημα "Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον".

	«Διάβασε εδώ το ποίημα του Κ.Καβάφη "Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον". Ποια κοινά στοιχεία εντοπίζεις με την Ιθάκη;»
Γ	Το Ε.Υ. εμπεριέχει αρκετές δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα

Πίνακας 27 – Δραστηριότητες για έκφραση κρίσεων

β) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα;	
A	Μέσω δραστηριοτήτων μπορούσε ο εκπαιδευόμενος να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις
B	Είναι σαφές πως το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα, όπως πχ. Να συντάξει ένα βιογραφικό του Καβάφη μέσα από μία αναζήτηση και μια σειρά ερωτήσεων όσον αφορά τη ζωή και το έργο του.
Γ	Το Ε.Υ. εμπεριέχει λίγες δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα

Πίνακας 28 – Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων

γ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη συναισθηματική εμπλοκή

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα;	
A	Είναι δυνατή η συναισθηματική εμπλοκή του ενδιαφερόμενου μέσω των δραστηριοτήτων
B	Το Ε.Υ. εμπεριέχει ικανοποιητικό αριθμό δραστηριοτήτων, οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα. Τόσο οι ατομικές όσο και οι ομαδικές δραστηριότητες συμβάλλουν στη συναισθηματική εμπλοκή του εκπαιδευόμενου.
Γ	Το Ε.Υ. εμπεριέχει κάποιες δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα

Πίνακας 29– Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη συναισθηματική εμπλοκή

δ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους;	
A	Υπήρχαν ομαδικές εργασίες που έδιναν τη δυνατότητα για ανταλλαγή απόψεων με τους άλλους εκπαιδευόμενους

B	Είναι ξεκάθαρο στην περίπτωση της ομαδικής εργασίας που ανατίθεται πως ο εκπαιδευόμενος ενθαρρύνεται να αλληλεπιδράσει και να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους.
Γ	Το Ε.Υ. δεν εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους

Πίνακας 30 – Δραστηριότητες ανταλλαγής απόψεων

ε) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος μιας κοινωνικής ομάδας

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες;	
A	Θα μπορούσαν να προστεθούν δραστηριότητες, οι οποίες θα ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας
B	Συμφωνώ πως το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες.
Γ	Το Ε.Υ. δεν εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες

Πίνακας 31 – Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος μιας κοινωνικής ομάδας

στ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο για ενσωμάτωση/εμπλουτισμό των απόψεών του

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό;	
A	Θα μπορούσαν να προστεθούν δραστηριότητες, οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλουτίσει τις απόψεις του στο ΕΥ
B	Μέσα από δραστηριότητες και εργασίες το Ε.Υ. ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό.
Γ	Το Ε.Υ. δεν εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό.

Πίνακας 32 – Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο για ενσωμάτωση/εμπλουτισμό των απόψεών του

Σχολιασμός 5ου Ερευνητικού Άξονα:

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα σχολίασαν θετικά το Ε.Υ. ως προς το ότι περιείχε δραστηριότητες που ενθάρρυναν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώσει τις δικές του απόψεις

και ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα, όπως και να εμπλακεί συναισθηματικά. Ωστόσο δύο συμμετέχοντες θα ήθελαν περισσότερες δραστηριότητες όπου ο εκπαιδευόμενος να ανταλλάσσει απόψεις με άλλους εκπαιδευόμενους και να θεωρεί τον εαυτό του μέλος μιας ομάδας. Αυτές οι παρατηρήσεις λαμβάνονται υπόψη ώστε να βελτιωθεί το Ε.Υ.

6ος Ερευνητικός άξονας: Δυνατότητα αναστοχασμού - αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Στ1, Στ2, Στ3, Στ4, Στ5)

α) Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου;	
A	Υπάρχουν αρκετές δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευόμενου
B	Συμφωνώ ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου. Τέτοιες είναι οι ασκήσεις σωστού λάθους και συμπλήρωσης κενών.
Γ	Το Ε.Υ. εμπεριέχει πολλές δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου.

Πίνακας 33 – Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης

β) Δραστηριότητες ανάπτυξης αυτόνομης κριτικής σκέψης

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου;	
A	Θα μπορούσαν να προστεθούν περισσότερες δραστηριότητες που θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου
B	Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες ατομικές και ομαδικές οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου.
Γ	Το Ε.Υ. εμπεριέχει κάποιες δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου

Πίνακας 34– Δραστηριότητες ανάπτυξης αυτόνομης κριτικής σκέψης

γ) Δραστηριότητες ανάπτυξης διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;	
A	Υπάρχουν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την

B	Είναι επαρκής η ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου
Γ	Το Ε.Υ. εμπεριέχει κάποιες δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου

Πίνακας 35 – Δραστηριότητες ανάπτυξης διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση διαύλων επικοινωνίας

δ) Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα;	
A	Στο ΕΥ εμπεριέχονται δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα
B	Μέσα από ερωτήσεις αναστοχασμού ο εκπαιδευόμενος ενθαρρύνεται να συμμετέχει στο μάθημα μέσα από δραστηριότητες σύνδεσης όσων μαθαίνει με τη δική του πραγματικότητα. Πχ. Μέσα από τη μελέτη του κόμικ Ιθάκη
Γ	Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα

Πίνακας 36 – Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με την πραγματικότητά του

ε) Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα;	
A	Οι δραστηριότητες και οι αναθέσεις εργασιών ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα
B	Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα.
Γ	Το Ε.Υ. εμπεριέχει κάποιες δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα

Πίνακας 37– Δραστηριότητες εφαρμογής γνώσης στην πραγματικότητά του

Σχολιασμός βου Ερευνητικού Άξονα:

Όλοι οι συμμετέχοντες στην έρευνα συμφώνησαν ότι το Ε.Υ. παρέχει δυνατότητα αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο. Πιο συγκεκριμένα θεωρούν ότι οι δραστηριότητες που εμπεριέχονται είναι αρκετές και βοηθούν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Επιπλέον, οι δραστηριότητες αυτές ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση καθώς και τον βοηθούν να συσχετίζει τα

δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα όπως και να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα. Χαρακτηριστική είναι η παρατήρηση ενός υποκειμένου της έρευνας που αναφέρει ότι μέσα από τη μελέτη του κόμικ “Ithaca” μπορεί ο εκπαιδευόμενος να το συσχετίσει με τη δική του πραγματικότητα.

7ος Ερευνητικός άξονας: Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων (Ερωτήσεις Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6)

α) Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε Διδακτικής Ενότητας

Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;	
A	Στην αρχή κάθε ενότητας διατυπώνεται ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας
B	Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας.
Γ	Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας σε πολύ μεγάλο βαθμό

Πίνακας 38 – Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού

β) Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε Διδακτικής Ενότητας

Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα;	
A	Στην αρχή κάθε ενότητας διατυπώνονται με σαφήνεια τα προσδοκώμενα αποτελέσματα
B	Συμφωνώ απόλυτα πως στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα.
Γ	Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα σε μεγάλο βαθμό

Πίνακας 39 – Σαφήνεια προσδοκώμενων στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε Διδακτικής Ενότητας.

γ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων;	
A	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων
B	Είναι γεγονός πως τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων.
Γ	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων σε μεγάλο βαθμό

Πίνακας 40 – Παρακίνηση σε επίπεδο γνώσεων

δ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων σε επίπεδο δεξιοτήτων

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων;	
A	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων
B	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων
Γ	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων σε μεγάλο βαθμό

Πίνακας 41 – Παρακίνηση σε επίπεδο δεξιοτήτων

ε) Παρακίνηση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων σε επίπεδο στάσεων

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;	
A	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων
B	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων
Γ	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων σε μεγάλο βαθμό

Πίνακας 42 – Παρακίνηση σε επίπεδο στάσεων

στ) Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;	
A	Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα
B	Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα
Γ	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί σε μεγάλο βαθμό να ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα

Πίνακας 43 – Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα

Σχολιασμός 7ου Ερευνητικού Άξονα:

Θετική ήταν η αξιολόγηση από τα υποκείμενα της έρευνας σε αυτόν τον άξονα, καθώς όλοι συμφώνησαν ότι ο σκοπός και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της κάθε διδακτικής ενότητας διατυπώνονται με σαφήνεια. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι παρακινούνται σε επίπεδο γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων και έτσι ελέγχουν και την πρόοδό τους.

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

8ος Ερευνητικός άξονας: Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης (Ερωτήσεις A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15)

α) Συνδυασμός κειμένου και εικόνας

Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου; (Πολυμεσική Αρχή)	
A	Για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου υπάρχει συνδυασμός κειμένου και εικόνας
B	Συμφωνώ απόλυτα, στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου
Γ	Στο Ε.Υ το γνωστικό αντικείμενο παρουσιάζεται σε μεγάλο βαθμό με συνδυασμό κειμένου και εικόνας

Πίνακας 44 – Συνδυασμός κειμένου εικόνας

β) Χρήση εικόνων

Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο; (Πολυμεσική Αρχή)	
A	Η χρήση των εικόνων βοηθούν στην οπτικοποίηση της πληροφορίας που είναι γραμμένη
B	Το ευ συνάδει με την πολυμεσική αρχή πως οι εικόνες βοηθούν στην κατανόηση γνωστικού αντικείμενου
Γ	Η χρήση των εικόνων στο Ε.Υ με βοηθάει πολύ να κατανοήσω το γνωστικό αντικείμενο

Πίνακας 45 – Χρήση εικόνων

γ) Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.); (Αρχή της Τροπικότητας)	
A	Στο ΕΥ υλικό υπάρχουν ηχητικά μηνύματα
B	Στο Ε.Υ. υπάρχουν αρκετά στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.)
Γ	Στο Ε.Υ υπάρχουν κάποια στοιχεία αφήγησης όπως π.χ. περιγραφή, σχόλια

Πίνακας 46 – Στοιχεία αφήγησης

δ) Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής)

Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο; (Αρχή της Συνοχής)	
A	Στο ΕΥ δεν συμπεριλήφθηκαν μη σχετικές πληροφορίες
B	Στο Ε.Υ. δε συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο. Το ευ διέπεται από συνοχή.
Γ	Δεν παρατήρησα σε κάποιο σημείο του Ε.Υ μη σχετικές πληροφορίες

Πίνακας 47 – Μη σχετικές πληροφορίες

ε) Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
A	Στο ΕΥ γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας
B	Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας
Γ	Η γλώσσα που χρησιμοποιείται στο Ε.Υ είναι πολύ φιλική.

Πίνακας 48 – Φιλική γλώσσα

στ) Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
A	Στο ΕΥ γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου που προσδίδει μια οικειότητα
B	Στο ευ γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου και αυτομάτως το κείμενο γίνεται πιο προσιτό. Πχ. Πιστεύεις ότι συμβάλλει στην αισθητική σου απόλαυση και στην κατανόηση του ποιήματος;
Γ	Στο Ε.Υ υλικό γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου στα βίντεο, ωστόσο δεν γίνεται αρκετή χρήση δεύτερου προσώπου στα κείμενα

Πίνακας 49 – Χρήση β' προσώπου

ζ) Ηχητική παρουσίαση (Αρχή της Προσωποποίησης)

Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
A	Υπάρχουν σημεία με ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου
B	Στο Ε.Υ. γίνεται παράλληλη ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου. Πολυτροπικότητα και πολυμεσικότητα εφαρμόζεται στο ευ.
Γ	Ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται σε κάποια λίγα κομμάτια του Ε.Υ

Πίνακας 50 – Ηχητική παρουσίαση

η) Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής)

Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
A	Το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι απόλυτα φιλικό και ευχάριστο
B	Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο
Γ	Στα κομμάτια εκείνα που γίνεται ηχητική παρουσίαση το ύφος της είναι πολύ φιλικό προς τον εκπαιδευόμενο

Πίνακας 51 – Φιλικό ύφος αφήγησης

θ) Φιλικός χαρακτήρας – Avatar (Αρχή Εικόνας)

Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων; (Αρχή της Εικόνας)	
A	Γίνεται εμφάνιση του άβαταρ που ενισχύει τη διαδικασία της μάθησης
B	Συμφωνώ απόλυτα, στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων
Γ	Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων

Πίνακας 52 – Εμφάνιση φιλικού avatar

ι) Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης)

Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά; (Αρχή της Κατάτμησης)	
A	Η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά
B	Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά και βαθμιαία συμβάλλοντας στη βαθύτερη κατανόησή του.
Γ	Το χαρακτηριστικό αυτό της τμηματικής παρουσίασης του γνωστικού αντικειμένου είναι πολύ έντονο στο Ε.Υ

Πίνακας 53 – Τμηματική παρουσίαση

ια) Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
A	Στο ΕΥ υπάρχει ποικιλία δραστηριοτήτων που παρέχουν ανατροφοδότηση

B	Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους. Η βιωματικότητα είναι βασική για την εμπέδωση ενός αντικειμένου
Γ	Στο Ε.Υ. υπάρχουν αρκετές διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους

Πίνακας 54 – Ανατροφοδότηση

ιβ) Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Κατάτμησης)	
A	Μακροσκελή κείμενα υπήρχαν σε ελάχιστες διαφάνειες
B	Στο Ε.Υ. δεν υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου
Γ	Δεν παρατήρησα την ύπαρξη μακροσκελών κειμένων στην παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου

Πίνακας 55 – Μακροσκελή κείμενα

ιγ) Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή Σηματοδότησης)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Κατάτμησης)	
A	Το ΕΥ παρείχε σαφείς οδηγίες
B	Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών
Γ	Οι οδηγίες που δίνονται στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και των εργασιών είναι πολύ σαφείς

Πίνακας 56 – Σαφείς οδηγίες

ιδ) Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.); (Αρχή της Σηματοδότησης)	
A	Στο εκπαιδευτικό υλικό υπήρχε έντονη γραφή και βελάκια
B	Συμφωνώ πως τα στοιχεία επισήμανσης στο ευ είναι επαρκή
Γ	Στο Ε.Υ. υπάρχουν πολλά στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.)

Πίνακας 57 – Στοιχεία επισήμανσης

ιε) Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προπαίδευσης)	
A	Στην αρχή κάθε διδακτικής ενότητας υπήρχε βίντεο για το τι πρόκειται να ακολουθήσει
B	Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου
Γ	Στο Ε.Υ. υπάρχουν ικανοποιητικές στον αριθμό εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου

Πίνακας 58 – Εισαγωγικές δραστηριότητες

Σχολιασμός 8ου Ερευνητικού Άξονα:

Όσον αφορά τον 8^ο άξονα και το κατά πόσο εφαρμόστηκαν οι αρχές της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης στο Ε.Υ., η αποτίμηση ήταν θετική. Συγκεκριμένα, τονίζουν ότι στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κειμένου και εικόνας προκειμένου να παρουσιαστεί το γνωστικό αντικείμενο. Επιπλέον η χρήση εικόνας βοηθάει τον εκπαιδευόμενο στην κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου. Παράλληλα, στο Ε.Υ. εφαρμόζεται η αρχή της Τροπικότητας, εφόσον υπάρχουν στοιχεία αφήγησης. Επιπλέον το Ε.Υ. διακρίνεται και από την αρχή της Συνοχής, εφόσον κανείς δεν παρατήρησε άσχετες πληροφορίες με το γνωστικό αντικείμενο. Ακόμα διαπιστώνεται και η αρχή της Προσωποποίησης εφόσον διαπιστώνεται η χρήση φιλικής γλώσσας, η χρήση του β' προσώπου και σε κάποια σημεία γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου, με φιλικό ύφος. Μάλιστα η χρήση του avatar κρίνεται ότι βοηθάει στη δημιουργία μιας φιλικής ατμόσφαιρας καθώς και ενισχύει τη μαθησιακή διαδικασία. Οι διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση, επίσης βοηθούν στην πρόσληψη του γνωστικού αντικειμένου. Το Ε.Υ. ακολουθεί και την αρχή της Κατάτμησης, καθώς το γνωστικό αντικείμενο παρουσιάζεται τμηματικά, χωρίς να κουράζει. Ένας συμμετέχων στην έρευνα αναφέρθηκε σε ελάχιστες διαφάνειες με μακροσκελή κείμενο, γεγονός που δεν αναιρεί το χαρακτήρα όλης της παρουσίασης. Επιπρόσθετα, στο Ε.Υ. εφαρμόζεται και η αρχή της Σηματοδότησης εφόσον υπάρχει έντονη γραφή, υπογράμμιση κ.α. και ταυτόχρονα παρέχονται στους εκπαιδευόμενους και σαφείς οδηγίες για τις δραστηριότητες που έχουν να εκπονήσουν. Τέλος, το Ε.Υ. διακρίνεται και από την αρχή της Προπαίδευσης εφόσον οι εισαγωγικές δραστηριότητες βοηθούν τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του.

9ος Ερευνητικός άξονας: Δυνατά στοιχεία εκπαιδευτικού υλικού

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;	
A	Φιλικότητα ύφους Ευχρηστία ΕΥ Καθοδήγηση εκπαιδευόμενου
B	Είναι ευκολονόητο, διέπεται από τις βασικές πολυμεσικές αρχές και είναι άμεσο στον εκπαιδευόμενο.
Γ	1) Η σαφήνεια στο σκοπό και στους στόχους 2) Η απλότητα με την οποία παρουσιάζεται το γνωστικό αντικείμενο μέσα από το εκπαιδευτικό υλικό 3) Η πολύ καλή δομή του

Πίνακας 59 –Δυνατά σημεία

Σχολιασμός 9ου Ερευνητικού Άξονα:

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αναφέρθηκαν σε διαφορετικά στοιχεία ως τα πιο δυνατά του Ε.Υ. Πιο συγκεκριμένα σχολιάστηκαν θετικά η φιλικότητα του ύφους, η ευχρηστία του Ε.Υ., η καθοδήγηση που προσφέρει στον εκπαιδευόμενο, η πολυμεσική παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου, η σαφήνεια στη διατύπωση στόχων και σκοπών και η δομή του. Δύο αναφέρθηκαν στο πόσο απλά και κατανοητά παρουσιάζεται το γνωστικό αντικείμενο.

10ος Ερευνητικός άξονας: Προτεινόμενες αλλαγές για βελτίωση Ε.Υ.

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.	
A	περισσότερες δραστηριότητες που θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου περισσότερες δραστηριότητες που θα οδηγούν τον εκπαιδευόμενο να αλληλοεπιδρά.
B	Η χρήση περισσότερων πολυμέσων είναι ίσως μια καλή πρακτική, όπως επίσης και περισσότερες δραστηριότητες για την αλληλεπίδραση των μαθητών
Γ	1) Θα χρησιμοποιούσα παντού δεύτερο πρόσωπο για να απευθυνθώ στους εκπαιδευόμενους 2) Θα χρησιμοποιούσα στην αρχή περισσότερα στοιχεία που θα παρακινούσαν τους εκπαιδευόμενους να ασχοληθούν με το εκπαιδευτικό υλικό και το γνωστικό αντικείμενο 3) Ίσως χρησιμοποιούσα περισσότερα πολυμέσα.

Πίνακας 60 –Αλλαγές για βελτίωση

Σχολιασμός 10ου Ερευνητικού Άξονα:

Όσον αφορά τις αλλαγές που προτείνουν, οι περισσότεροι αναφέρονται σε διορθωτικές παρεμβάσεις στο Ε.Υ. Πιο συγκεκριμένα δύο θα έκαναν χρήση περισσότερων πολυμέσων

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

στην παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου. Δύο επίσης θα ήθελαν περισσότερες δραστηριότητες που να οδηγούν στην αλληλεπίδραση των εκπαιδευόμενων και ένας πιο πολλές δραστηριότητες που να αναπτύσσουν την κριτική σκέψη των εκπαιδευόμενων. Ένας επίσης θα ήθελε στην αρχή «περισσότερα στοιχεία που θα παρακινούσαν τους εκπαιδευόμενους να ασχοληθούν με το εκπαιδευτικό υλικό και το γνωστικό αντικείμενο». Τέλος ένας θα ήθελε να χρησιμοποιείται παντού το β' ενικό.

Όλα τα παραπάνω αξίζει να μελετηθούν περεταίρω, ώστε να αξιοποιηθούν στα πλαίσια της βελτίωσης του Ε.Υ.

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα : Ποιες οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού;

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι για να μελετηθεί το 3^ο ερευνητικό Ερώτημα σχεδιάστηκε ένα δεύτερο ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε πέντε φιλόλογους. Εδώ θα γίνει η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας.

A. Το προφίλ των συμμετεχόντων

1. Φύλο (E1): Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν πέντε (5), όλες γυναίκες.
2. Ηλικία (E2): Το δείγμα της έρευνας καλύπτει 2 ηλικιακές φάσεις. Δύο ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 31-40, άλλες δύο στην ηλικιακή ομάδα 41-50 και μία στην άνω των 50.
3. Έτη προϋπηρεσίας (E3): Οι τέσσερις από τους πέντε συμμετέχοντες έχουν από 11 έως 20 έτη προϋπηρεσίας ενώ ένας αξιολογητής από 5 έως 10.

B. Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων

Στο σημείο αυτό θα παρουσιαστούν τα ευρήματα της έρευνας σε πίνακες. Προκειμένου να διατηρηθεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων χρησιμοποιούνται τα γράμματα Α, Β , Γ, Δ, Ε που αντιστοιχούν στα υποκείμενα της έρευνας (2^ο στάδιο). Στο τέλος του κάθε ερευνητικού άξονα σχολιάζονται τα ευρήματα.

4. Εξοικείωση με ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη (E4, E5):

Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	
A	Είμαι εξοικειωμένη.

B	Σε μέτριο επίπεδο – κυρίως όσον αφορά την κάλυψη των αναγκών που προέκυψαν τα τελευταία δύο χρόνια λόγω της τηλεεκπαίδευσης.
Γ	Αρκετά
Δ	Στη διάρκεια της πανδημίας του κορονοϊού και του συνακόλουθου εγκλεισμού μας ως εκπαιδευτικός- φιλόλογος στην ιδιωτική εκπαίδευση αξιοποίησα τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας, ενώ παράλληλα παρακολουθώ στο ΕΑΠ το αντίστοιχο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών
E	Σε μέτριο επίπεδο για την κάλυψη των αναγκών που προέκυψαν τα τελευταία δύο χρόνια λόγω της τηλεεκπαίδευσης.

Πίνακας 61- Εξοικείωση με ΤΠΕ

Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.	
A	Τις χρησιμοποιώ αρκετά
B	Δε χρησιμοποιώ συχνά τις ΤΠΕ για την παράδοση των μαθημάτων ή την αξιολόγηση των μαθητών. Η χρήση ΤΠΕ περιορίζεται στο πλαίσιο της τηλεεκπαίδευσης σε ενδεχόμενη ανάγκη για εξ αποστάσεως διδασκαλία.
Γ	Λίγες φορές
Δ	Χρησιμοποιώ τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην εκπαιδευτική πράξη τα τελευταία τρία χρόνια. Συγκεκριμένα, δημιουργώ εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό και αξιοποιώ στην εκπαιδευτική πράξη τόσο σύγχρονες όσο και ασύγχρονες μεθόδους μάθησης.
E	Σε μέτριο επίπεδο για την κάλυψη των αναγκών που προέκυψαν τα τελευταία δύο χρόνια λόγω της τηλεεκπαίδευσης.

Πίνακας 62- Εξοικείωση με ΤΠΕ

Σχολιασμός E4-E5:

Δύο συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν αρκετά εξοικειωμένοι με τις ΤΠΕ, δύο σε μέτριο βαθμό ενώ μία παρακολουθεί στο ΕΑΠ το αντίστοιχο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Επίσης, τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν αρκετά τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) όμως δύο τις χρησιμοποιούν σε μέτριο βαθμό για τις ανάγκες της Τηλεκπαίδευσης τον καιρό της πανδημίας.

1^{ος} άξονας: Επιστημονική Εγκυρότητα (Α.1, Α.2)

A :Βιβλιογραφική Τεκμηρίωση

Κατά πόσο γίνεται στο Εκπαιδευτικό υλικό παράθεση πληροφοριών με την κατάλληλη βιβλιογραφική τεκμηρίωση;	
A	Η βιβλιογραφική τεκμηρίωση είναι επαρκής

B	Σε κάθε σημείο του Ε.Υ. που παρέχεται υπάρχουν οι κατάλληλες πηγές, γεγονός που καθιστά αξιόπιστο το υλικό στα μάτια εκπαιδευτικών και μαθητών.
Γ	Η βιβλιογραφική τεκμηρίωση είναι άρτια.
Δ	Μελετώντας το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό ΕξΑΕ εντοπίζω σε όλο το υλικό την παράθεση των πληροφοριών με την αντίστοιχη και κατάλληλη βιβλιογραφική αναφορά.
Ε	Η βιβλιογραφική τεκμηρίωση είναι κατάλληλη.

Πίνακας 63: Βιβλιογραφική Τεκμηρίωση

B: Εγκυρότητα

Κατά πόσο είναι επιστημονικά έγκυρο το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού;	
A	Το περιεχόμενο είναι έγκυρο επιστημονικά.
B	Το Ε.Υ. είναι εύστοχο, χωρίς περιττές πληροφορίες, ανταποκρίνεται στους εκπαιδευτικούς στόχους και όλες οι πληροφορίες που παρατίθενται συνοδεύονται από έγκυρες πηγές
Γ	Το περιεχόμενο είναι έγκυρο επιστημονικά.
Δ	Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό είναι επιστημονικά έγκυρο, καθώς οι γνώσεις που παρουσιάζονται διακρίνονται από ακρίβεια, επιστημονική τεκμηρίωση και αντικειμενικότητα. Επιπλέον, το υλικό είναι επικαιροποιημένο με βάση τη σύγχρονη βιβλιογραφία.
Ε	Το περιεχόμενο είναι έγκυρο επιστημονικά.

Πίνακας 64: Εγκυρότητα

Σχολιασμός 1^ο άξονα:

Και οι πέντε συμμετέχοντες στην έρευνα συμφωνούν για την επιστημονική εγκυρότητα του Ε.Υ., καθώς αυτό τεκμηριώνεται και με την κατάλληλη βιβλιογραφία. Μάλιστα, οι περισσότερες διακρίνουν την εγκυρότητα των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν. Επομένως ως προς την επιστημονική εγκυρότητα του Ε.Υ. αυτό κρίθηκε κατάλληλο.

2^ο άξονας: Παιδαγωγική Διάσταση (B.1, B.2,B.3)

A)Μαθησιακοί στόχοι

Κατά πόσο ανταποκρίνεται το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού στους μαθησιακούς στόχους που έχουν τεθεί;	
A	Τα χαρακτηριστικά της ποίησης του Καβάφη ο μαθητής/η μαθήτρια καλείται να τα ανακαλύψει μόνος/η. Είναι ενδιαφέρον και προωθεί την ενεργητική και ανακαλυπτική μάθηση

B	Μέσα από την αναλυτική και διαδραστική παρουσίαση της «Ιθάκης» ικανοποιούνται πλήρως οι μαθησιακοί στόχοι που έχουν τεθεί στην αρχή του μαθήματος
Γ	Το Περιεχόμενο είναι σε απόλυτη συμφωνία με τους στόχους που έχουν τεθεί και κατάλληλο για την επίτευξή τους.
Δ	Μελετώντας προσεκτικά το περιεχόμενο των διδακτικών ενοτήτων του εκπαιδευτικού υλικού και τους μαθησιακούς στόχους που έχουν τεθεί στην αρχή διαπιστώνω ότι αυτό ανταποκρίνεται με ακρίβεια και επάρκεια στα επιδιωκόμενα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
E	Οι μαθησιακοί στόχοι που έχουν τεθεί στην αρχή του μαθήματος ικανοποιούνται πλήρως.

Πίνακας 65- Μαθησιακοί στόχοι

B) Αξιολόγηση

Κατά πόσο Βοηθάει το Εκπαιδευτικό Υλικό στο να αξιολογήσετε τους μαθητές σας;	
A	Βοηθάει να αξιολογήσουμε δεξιότητες, όπως γνώση, κατανόηση, συνθετική ικανότητα, δημιουργικότητα.
B	Οι ασκήσεις αυτοαξιολόγησης και οι εργασίες που προτείνονται (ομαδική και ατομική) βοηθούν στην ορθή αξιολόγηση του μαθητή αποφεύγοντας παρωχημένους τρόπους αξιολόγησης που χρησιμοποιούσα ως τώρα
Γ	Θεωρώ πως είναι πολύ βοηθητικό γιατί περιλαμβάνει ατομικές εργασίες σε κάθε διδακτική ενότητα
Δ	Το εκπαιδευτικό υλικό «Νεοελληνική Λογοτεχνία: Γνωριμία με τον ποιητή Κ.Καβάφη - Η περίπτωση της "Ιθάκης"» βοηθάει σημαντικά στην αξιολόγηση των μαθητών μου, καθώς περιέχει αρκετές εργασίες τόσο ομαδικές όσο και ατομικές. Βασικό πλεονέκτημα του παρόντος εκπαιδευτικού υλικού είναι οι συχνές ασκήσεις εμπέδωσης του περιεχομένου, όπως πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης κενών, άσκηση σωστού- λάθους και άσκηση μοναδικής απάντησης, οι οποίες βοηθούν τους εκπαιδευόμενους στην κατανόηση του μαθήματος και τους εκπαιδευτικούς στην αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας.
E	Βοηθάει στην ορθή αξιολόγηση του μαθητή

Πίνακας 66- Αξιολόγηση

Γ) Πρόγραμμα σπουδών

Κατά πόσο είναι σύμφωνο το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού με όσα περιέχονται στο πρόγραμμα σπουδών του συγκεκριμένου μαθήματος;	
A	Το υλικό είναι σύμφωνο με τα προγράμματα σπουδών.
B	Το πρόγραμμα σπουδών προβάλλει πέρα από την απόκτηση γνώσεων, την όξυνση της κρίσης και την προώθηση του προβληματισμού. Η παρουσίαση της «Ιθάκης» με έναν τόσο διαδραστικό και σύγχρονο τρόπο ικανοποιεί του στόχους τους προγράμματος σπουδών
Γ	Το υλικό είναι σύμφωνο με τα προγράμματα σπουδών.

<i>Δ</i>	Το εκπαιδευτικό υλικό είναι εύστοχο και σύμφωνο με όσα περιέχονται στο πρόγραμμα σπουδών του συγκεκριμένου μαθήματος. Αυτό γίνεται φανερό από τη δομή, το περιεχόμενο και τους προσδοκώμενους στόχους του μαθήματος.
<i>Ε</i>	Το υλικό είναι σύμφωνο με τα προγράμματα σπουδών.

Πίνακας 67 – Πρόγραμμα Σπουδών

Σχολιασμός 2^ο άξονα:

Όσον αφορά τον 2^ο άξονα, όλοι οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού ανταποκρίνεται στους μαθησιακούς στόχους που έχουν τεθεί. Χαρακτηριστική είναι η απάντηση μιας συναδέλφου που σχολιάζει ότι μέσα από το Ε.Υ. προωθείται η ανακαλυπτική μάθηση. Επίσης το Ε.Υ. κρίθηκε κατάλληλο για την αξιολόγηση των μαθητών, αφού με τις δραστηριότητες που περιέχει αξιολογούνται δεξιότητες, όπως γνώση, κατανόηση, συνθετική ικανότητα και δημιουργικότητα. Τέλος, το Ε.Υ. είναι σύμφωνο με όσα περιέχονται στο πρόγραμμα σπουδών του συγκεκριμένου μαθήματος. Μάλιστα δύο συνάδελφοι αναφέρθηκαν χαρακτηριστικά ότι το πρόγραμμα σπουδών προβάλλει πέρα από την απόκτηση γνώσεων, την όξυνση της κρίσης και την προώθηση του προβληματισμού, γεγονός που το παρόν Ε.Υ. ικανοποιεί.

3^ος άξονας: Δυνατά σημεία Ε.Υ. - Αλλαγές (1,2)

Α) Δυνατά στοιχεία

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του Εκπαιδευτικού Υλικού;	
<i>Α</i>	Ο τρόπος παρουσίασης, η διαδραστικότητα, η δυνατότητα αυτόνομης μελέτης.
<i>Β</i>	1. Πρωτοτυπία (η ως τώρα αναχρονιστική παράδοση ποιημάτων προκαλούσε αποστροφή στους μαθητές, σε αντίθεση με το παρόν Ε.Υ.) 2. Διαδραστικότητα/ Αλληλεπίδραση 3. Πληρότητα και εγκυρότητα στο Εκπαιδευτικό Υλικό.
<i>Γ</i>	Η χρήση σύντομης παρουσίασης που εστιάζει στα βασικά σημεία σε συνδυασμό με βίντεο και η ύπαρξη ερωτήσεων αυτοαξιολόγησης.
<i>Δ</i>	Δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού είναι α) η πολυμορφικότητα και η ευρηματικότητα με την αξιοποίηση των πρόσθετων και ψηφιακών πηγών, την αξιοποίηση διαφορετικών μέσων (βίντεο, ήχος και κείμενο), δημιουργία εύστοχων εργασιών β)η συνάφεια των εργασιών με μαθησιακά αποτελέσματα (τα οποία είναι διατυπωμένα με ακρίβεια και ανταποκρίνονται στα τρία επίπεδα: γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις) και γ) την επιστημονική τεκμηρίωση
<i>Ε</i>	1. Διαδραστικότητα 2. Έγκυρο περιεχόμενο

	3.Ο τρόπος παρουσίασης
--	------------------------

Πίνακας 68- Δυνατά στοιχεία

B)Προτεινόμενες Αλλαγές

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού.	
Α	Ίσως θα έπρεπε να υπήρχε θεωρητικό κομμάτι για την ποίηση του Καβάφη, ώστε να βοηθηθούν οι μαθητές
Β	Λόγω της φύσης του μαθήματος, ίσως θα ήταν καλό να υπήρχαν «καρτέλες» με συνοπτικές πληροφορίες για το περιεχόμενο ανά ενότητα. Ίσως κάποιοι μαθητές να μην «πατήσουν» σε κάθε παραπομπή που οδηγεί στις ανάλογες πηγές.
Γ	Περισσότερο κείμενο στην παρουσίαση, λόγω της φύσης του μαθήματος.
Δ	Καλύτερα γραφικά
Ε	Θα πρότεινα μικρότερο αριθμό μαθησιακών στόχων σε κάθε διδακτική ενότητα.

Πίνακας 69- Προτεινόμενες αλλαγές

Σχολιασμός 3^ο άξονα:

Ως προς τα δυνατά στοιχεία του Ε.Υ. τρεις σχολίασαν θετικά τη διαδραστικότητά του, τον τρόπο παρουσίασης του και την πολυμορφικότητά του. Επίσης, δύο συνάδελφοι τόνισαν την εγκυρότητα του περιεχομένου του καθώς και τη συνάφεια με τους μαθησιακούς στόχους. Επιπλέον μία αναφέρθηκε στη χρησιμότητα των ερωτήσεων αυτοαξιολόγησης και την πρωτοτυπία του Ε.Υ. Ως προς τις αλλαγές, δύο φιλόλογοι ήθελαν περισσότερο κείμενο στην παρουσίαση λόγω της φύσης του μαθήματος. Μία επιθυμούσε καλύτερα γραφικά και μία άλλη προτείνει μικρότερο αριθμό μαθησιακών στόχων σε κάθε διδακτική ενότητα. Φυσικά όλες αυτές οι αλλαγές θα ληφθούν υπόψιν για τη βελτίωση του Ε.Υ..

8. Σύνοψη – Συμπεράσματα – Συνεισφορά

8.1 Συμπεράσματα – Συσχέτιση με τη βιβλιογραφία

Το παρόν Ε.Υ. (όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο) σχεδιάστηκε με τη βοήθεια του εργαλείου H5P και της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Chamilo. Η αποτίμηση έγινε από τρεις ειδικούς στην ΕξΑΕ προκειμένου να απαντηθούν τα δύο πρώτα ερευνητικά ερωτήματα αλλά και από πέντε φιλόλογους – εκπαιδευτικούς προκειμένου να διερευνηθούν οι απόψεις τους σχετικά με την εγκυρότητα και όχι μόνο του Ε.Υ. Έπειτα από μελέτη και διεξοδική ανάλυση των δεδομένων επιχειρείται μια παράθεση των τελικών συμπερασμάτων ανά ερευνητικό ερώτημα. Αυτά είναι τα εξής:

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα

1. Το Ε.Υ. διαθέτει επιστημονική συνοχή και τεκμηρίωση. Συγκεκριμένα, οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτό τεκμηριώνονται βιβλιογραφικά σε μεγάλο βαθμό και δίνεται η δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές σε ικανοποιητικό βαθμό. Επιπλέον, υπάρχει συγκριτική ανάλυση και γίνεται κριτική συζήτηση των πληροφοριών.
2. Το περιεχόμενο του Ε.Υ. παρουσιάζεται με απλό και κατανοητό τρόπο. Πιο συγκεκριμένα, το ύφος είναι αρκετά φιλικό και γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών. Μάλιστα χρησιμοποιείται όσο το δυνατόν η γλώσσα της καθομιλουμένης και η γραφή είναι ευανάγνωστη. Όσο για την πυκνότητα των πληροφοριών αυτή είναι ικανοποιητική και παρουσιάζεται τμηματικά στην οθόνη, χωρίς να κουράζει, με τέτοιες μάλιστα χρωματικές συνθέσεις που διευκολύνουν την άνετη αλληλεπίδραση. Τέλος, στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κειμένου, εικόνων και βίντεο που διευκολύνουν την κατανόηση του περιεχομένου.

Επομένως, το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνει αυτό που έχουν δείξει προηγούμενες έρευνες. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους Σπανακά και Λιοναράκη (2017) η σαφήνεια και η κατανοησιμότητα οφείλουν να διέπουν το Ε.Υ. και μάλιστα χωρίς εικόνες είναι δύσκολο να γίνουν κατανοητές κάποιες έννοιες. Μάλιστα η κατάτμηση

- της ύλης βοηθάει στην ορθή μελέτη του υλικού (Αναστασιάδης & Σπαντιδάκης, 2016).
3. Επιβεβαιώθηκε και η ευχρηστία του Ε.Υ. Πιο συγκεκριμένα, τόσο τα κουμπιά όσο και τα εικονίδια είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα, αφού επεξηγούνται σε κάθε ενότητα. Επιπλέον οι υπερσύνδεσμοι οδηγούν πάντα στο επιθυμητό περιεχόμενο. Επομένως, τα παραπάνω κάνουν την πλοήγηση εύκολη και προσιτή. Τα συμπεράσματα, λοιπόν, ως προς την ευχρηστία του Ε.Υ. έρχονται σε συμφωνία με τα συμπεράσματα της έρευνας των Σταυγιανουδάκη και Καλογιαννάκη (2019), στην οποία απέδειξαν ότι το Ε.Υ. ήταν αρκετά εύχρηστο. Όλοι οι μαθητές συμφώνησαν στο με πόση ευκολία χειρίζονταν το Ε.Υ. που τους δόθηκε.
 4. Το Ε.Υ. παρέχει υποστήριξη- καθοδήγηση στον εκπαιδευόμενο κατά τη μελέτη του. Συγκεκριμένα, δίνει συμβουλές για το πώς να μελετήσουν οι εκπαιδευόμενοι καθώς και δίνεται έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία με την κατάλληλη σήμανση και μάλιστα πάντοτε υποστηρίζονται από επεξηγηματικά σχόλια. Έτσι λοιπόν, εφαρμόστηκε αυτό που οι Σπανακά και Λιοναράκης (2017), είχαν τονίσει στις αρχές τους, ότι δηλαδή πρέπει να τονίζονται όλα τα σημεία ακόμα και τα αυτονόητα. Επιπλέον, εφαρμόζεται και η αρχή της σηματοδότησης σύμφωνα με τον Mayer (2001), ώστε ο εκπαιδευόμενος να κατευθύνεται στο σωστό σημείο για να επεξεργαστεί τις πληροφορίες του.
 5. Το Ε.Υ. περιείχε δραστηριότητες που ενθάρρυναν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώσει τις δικές του απόψεις και ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα, όπως και να εμπλακεί συναισθηματικά. Ωστόσο, δύο συμμετέχοντες θα ήθελαν περισσότερες δραστηριότητες όπου ο εκπαιδευόμενος να ανταλλάσσει απόψεις με άλλους εκπαιδευόμενους και να θεωρεί τον εαυτό του μέλος μιας ομάδας. Αυτές οι παρατηρήσεις λαμβάνονται υπόψη ώστε να βελτιωθεί το Ε.Υ. Τα παραπάνω επιβεβαιώθηκαν και από τις έρευνα των Παπαϊωάννου, Κουτρομάνος κ.α. (2022) όπου τονίζεται ότι μέσα από το Ε.Υ. καλλιεργείται ο στοχαστικός διάλογος και η κριτική σκέψη.
 6. Το Ε.Υ. παρέχει δυνατότητα αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο. Πιο συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες που εμπεριέχονται είναι αρκετές και βοηθούν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Επιπλέον, οι

δραστηριότητες αυτές ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση καθώς και τον βοηθούν να συσχετίζει τα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα όπως και να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα.

Τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώνονται από την Μυρογιάννη (2002) (οπ.αναφ. στο Ραλλιάς & Αναστασιάδης, 2015) καθώς τονίζει ότι βασικός ρόλος του Ε.Υ. είναι να διευκολύνει την αυτοαξιολόγηση και την ανατροφοδότηση.

7. Στο Ε.Υ. ο σκοπός και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της κάθε διδακτικής ενότητας διατυπώνονται με σαφήνεια. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι παρακινούνται σε επίπεδο γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων και έτσι ελέγχουν και την πρόοδό τους.

Συμπερασματικά, το παρόν Ε.Υ. διέπεται σύμφωνα με τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ σε σημαντικό βαθμό, αφού κατά το σχεδιασμό του ακολουθήθηκαν οι αρχές σχεδιασμού και αναάπτυξης Ε.Υ. για την ΕξΑΕ σύμφωνα με τους Σπανακά και Λιοναράκη (2017).

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα

1. Στο Ε.Υ. εφαρμόστηκαν και οι δώδεκα αρχές της Γνωστικής Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer (Mayer, 2015) καθώς οι αξιολογητές διατύπωσαν θετικές κρίσεις .
2. Δυνατά στοιχεία θεωρήθηκαν η φιλικότητα του ύφους, η ευχρηστία του Ε.Υ., η καθοδήγηση που προσφέρει στον εκπαιδευόμενο, η πολυμεσική παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου, η σαφήνεια στη διατύπωση στόχων και σκοπών και η δομή του. Δύο αναφέρθηκαν στο πόσο απλά και κατανοητά παρουσιάζεται το γνωστικό αντικείμενο.

Τα δυνατά σημεία του Ε.Υ. συμφωνούν με τη βιβλιογραφία του πεδίου καθώς και τον τρόπο σχεδιασμού Ε.Υ. για την ΕξΑΕ, σύμφωνα με την αρχή της Γνωστικής Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer (Mayer, 2015).

3. Όσον αφορά τις αλλαγές που προτείνουν, οι περισσότεροι αναφέρονται σε διορθωτικές παρεμβάσεις στο Ε.Υ. Πιο συγκεκριμένα, προτάθηκε η χρήση

περισσότερων πολυμέσων στην παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου. Κάποιοι θα ήθελαν περισσότερες δραστηριότητες που να οδηγούν στην αλληλεπίδραση των εκπαιδευόμενων και ένας πιο πολλές δραστηριότητες που να αναπτύσσουν την κριτική σκέψη των εκπαιδευομένων. Ένας επίσης θα ήθελε στην αρχή «περισσότερα στοιχεία που θα παρακινούσαν τους εκπαιδευόμενους να ασχοληθούν με το εκπαιδευτικό υλικό και το γνωστικό αντικείμενο». Τέλος ένας θα ήθελε να χρησιμοποιείται παντού το β'ενικό.

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα

1. Το Ε.Υ. αποτιμήθηκε θετικά για την επιστημονική του εγκυρότητα καθώς αυτό τεκμηριώνεται και με την κατάλληλη βιβλιογραφία. Μάλιστα, διακρίνεται και για την εγκυρότητα των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν.
2. Το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού ανταποκρίνεται στους μαθησιακούς στόχους που έχουν τεθεί. Επίσης το Ε.Υ. κρίθηκε κατάλληλο για την αξιολόγηση των μαθητών, αφού με τις δραστηριότητες που περιέχει αξιολογούνται δεξιότητες, όπως γνώση, κατανόηση, συνθετική ικανότητα και δημιουργικότητα. Τέλος, το Ε.Υ. είναι σύμφωνο με όσα περιέχονται στο πρόγραμμα σπουδών του συγκεκριμένου μαθήματος.

Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από την έρευνα των Παπαϊωάννου , Κουτρομάνος κ.α. (2022) όπου τονίζεται ότι μέσα από το Ε.Υ. καλλιεργείται ο στοχαστικός διάλογος και η κριτική σκέψη.

3. Ως προς τα δυνατά στοιχεία του Ε.Υ. τρεις σχολίασαν θετικά τη διαδραστικότητά του, τον τρόπο παρουσίασης του και την πολυμορφικότητά του. Επίσης, τόνισαν την εγκυρότητα του περιεχομένου του καθώς και τη συνάφεια με τους μαθησιακούς στόχους. Επιπλέον αναφέρθηκε η χρησιμότητα των ερωτήσεων αυτοαξιολόγησης και η πρωτοτυπία του Ε.Υ.
4. Ως προς τις αλλαγές, προτάθηκε περισσότερο κείμενο στην παρουσίαση λόγω της φύσης του μαθήματος. Αναφέρθηκε επίσης, η χρήση καλύτερων γραφικών και προτάθηκε μικρότερος αριθμός μαθησιακών στόχων σε κάθε διδακτική ενότητα. Φυσικά όλες αυτές οι αλλαγές θα ληφθούν υπόψιν για τη βελτίωση του Ε.Υ..

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

8.2 Εκτιμώμενη συνεισφορά εργασίας

Η συνεισφορά της εργασίας θα μπορούσε να εντοπιστεί αρχικά σε εκπαιδευτικό επίπεδο. Μέσα από αυτήν δημιουργήθηκε συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ για το μάθημα της Λογοτεχνίας, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί στην Α΄ Λυκείου αλλά και σε όλες τις τάξεις της Δευτεροβάθμιας, προκειμένου να καλλιεργηθεί η φιλαναγνωσία στους μαθητές. Έτσι θα ενισχυθεί η παραδοσιακή διδασκαλία της Λογοτεχνίας με εναλλακτικές μεθόδους μάθησης. Πιο συγκεκριμένα, το παρόν Ε.Υ. με κάποιες βελτιώσεις θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από αρκετούς εκπαιδευτικούς της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ώστε να γίνει το μάθημα της Λογοτεχνίας πιο ενδιαφέρον και να ανταποκριθεί στο σύγχρονο Πρόγραμμα Σπουδών. Σε κάθε περίπτωση θα μπορούσε να αποτελέσει μια καλή πρακτική και πηγή έμπνευσης για μελλοντική δημιουργία Ε.Υ. και για άλλες θεματικές ενότητες.

Σε επίπεδο ερευνητικό η συνεισφορά επίσης θα είναι σημαντική, αφού θα εμπλουτιστεί η βιβλιογραφία στο πεδίο της ΕξΑΕ με περισσότερα ερευνητικά δεδομένα, ειδικά σε επίπεδο δευτεροβάθμιας. Επίσης, είναι σημαντικό που σχεδιάστηκαν και εφαρμόστηκαν μέθοδοι αξιολόγησης του Ε.Υ.. Έτσι, θα μπορούσε να αποτελέσει βιβλιογραφική πηγή πληροφοριών για άλλους ερευνητές σχετικά με τη μεθοδολογία και τα μέσα συλλογής δεδομένων.

Επιπλέον, σε επίπεδο θεωρητικό είναι σημαντική η παρούσα εργασία. Έγινε μια άξια λόγου επισκόπηση της βιβλιογραφίας για θεωρητικά ζητήματα του πεδίου. Πιο συγκεκριμένα, αποσαφηνίστηκαν έννοιες που αφορούν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, τη χρήση των ΤΠΕ και άλλες θεωρητικές προσεγγίσεις.

8.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Το παρόν Ε.Υ. μπορεί στο μέλλον, να εφαρμοστεί στην πράξη από εκπαιδευτικούς στα πλαίσια του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου. Έτσι θα μελετηθεί από τους ίδιους τους μαθητές στο δικό τους χώρο και χρόνο. Με αυτόν τον τρόπο το Ε.Υ. θα αποτιμηθεί από τους ίδιους τους μαθητές και θα δοθεί η ευκαιρία στον ερευνητή να διερευνήσει τις απόψεις των μαθητών σχετικά με την αποτελεσματικότητά του στην κατάκτηση της γνώσης. Επιπλέον, θα μπορούσε να διερευνηθεί κατά πόσο άλλαξε η στάση

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

τους απέναντι στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και αν τους έχει καλλιεργηθεί το αίσθημα της φιλαναγνωσίας.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ελληνόγλωσσες:

Αγγελιδάκη, Μ. (2018). *Η συνομιλία των τεχνών: η αξιοποίηση των τεχνών στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση* (Doctoral dissertation, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Σχολή Επιστημών Αγωγής. Τμήμα Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης). Ανακτήθηκε στις 8/6/2022 από <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/44603>

Αθανασοπούλου Α.(2008). Ιχνηλατώντας το πεδίο της Λογοτεχνίας. Παρατηρήσεις για τη θεωρία και τη διδακτική της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Ήρινα, 2, 32-41. Ανακτήθηκε στις 8/6/2022 από

http://users.sch.gr/afroath/downloads/Didaktiki_LOGOTEXNIAS.pdf

Αλιβίζος, Σ., Απόστολος, Κ., & Παράσχου, Β. (2015). Online Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Από τη Θεωρία στην Πράξη.[ηλεκτρ. βιβλ.]. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/2IarkuE>.

Αναστασιάδης, Π., (2014). Η έρευνα για την ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ (e-learning) στο Ελληνικό Τυπικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ανασκόπηση και προοπτικές για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Open Education, The Journal of Open and Distance Education and Educational Technology*, Vol.10 (No 1), pp.5-32.

Αναστασιάδης, Π. (2017). «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2000-2015»: Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μια αποτίμηση της ερευνητικής συνεισφοράς. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 13(1), 88-128.

Αναστασιάδης, Π., & Σπαντιδάκης, Ι. (2016). Διαδικτυακά Περιβάλλοντα για τους μαθητές της Ελληνόγλωσσας Εκπαίδευσης στη Διασπορά: Βασικές αρχές σχεδιασμού. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7(3Α).

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Αποστολίδου, Β., & Εκπαίδευσης, Π. Δ. Διδακτική της Λογοτεχνίας. Ανακτήθηκε στις 9/6/2022 από <https://opencourses.auth.gr/courses/OCRS217/>

Γκελαμέρης, Δ. Β. (2015). Πώς οι νέες Διαδικτυακές Τεχνολογίες διαμορφώνουν την Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση στο άμεσο μέλλον. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 11(1), 51-71.

Γκικόσος, Ι., & Κουτσούμπα, Μ. (2005). Θεωρητικές προσεγγίσεις στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού στην ΑεξΑΕ. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.). *Σπουδές στην Εκπαίδευση, Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές*.

Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2016). Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας.

Καμπύλης, Ν. (2017). Εφαρμογή και αξιολόγηση του μαθήματος με τίτλο «Μαθαίνω πως να μαθαίνω να αθλούμαι» που υλοποιήθηκε με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως διδασκαλίας στο πλαίσιο ενός ομίλου αριστείας στο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Πατρών. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 13(1), 38-53.

Κανελλόπουλος, Α., Κουτσούμπα, Μ. Ι., & Γκικόσος, Ι. (2020). Οπτικοακουστική Μάθηση και Τηλεδιάσκεψη στην εξΑΕ. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 16(1), 44-63.

Κατσιάπη, Χ. (2021). Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά την περίοδο αναστολής λειτουργίας των σχολείων λόγω του κορωνοϊού. Μελέτη περίπτωσης στο μάθημα της Ιστορίας Γ΄ Λυκείου. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 17(2), 176-193.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Κοντογεωργάκου, Β. Δ. (2021). Μαθήματα αρχαίας Ιστορίας με τη Μεθοδολογία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 17(1), 138-149.

Κελενίδου, Π., Αντωνίου, Π., & Παπαδάκης, Σ. (2017). Η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση. Συστηματική ανασκόπηση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9(2Α), 168-184.

Κουστουράκης, Γ., Παναγιωτακόπουλος, Χ., & Κατσιλλης, Γ. (2000). Κοινωνιολογική προσέγγιση του αυτοαξιολογούμενου στρες σε δασκάλους εξαιτίας της εισόδου των “Νέων Τεχνολογιών” στην εκπαιδευτική διαδικασία: Η περίπτωση του “άγχους για τους υπολογιστές”. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, (110), 122-131.

Ανακτήθηκε

στις

11/3/2022

από

http://creativity.a2hosted.com/masters/app/upload/users/3/3/my_files/1%CE%B7/j005.pdf

Κωνσταντινίδη, Δ. Α., & Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2022). Πολυμεσικά στοιχεία στην σχολική εξ αποστάσεως ενισχυτική διδασκαλία. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(9B), 1-20.

Λιοναράκης, Α. (2001α). Ανοικτή και εξ αποστάσεως πολυμορφική εκπαίδευση. Προβληματισμοί για μια ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.), *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (σελ:33-52). Αθήνα: Προπομπός.

Λιοναράκης, Α. (2001β). Για ποια εξ αποστάσεως εκπαίδευση μιλάμε;. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.) *Πρακτικά 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης*. Πάτρα: Ε.Α.Π.

Λιοναράκης, Α. (2006). Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης-Στοιχεία θεωρίας και πράξης*.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Τ., Ιωακειμίδου, Β., Παπαδημητρίου, Σ., & Καραγιάννη, Ε. (2020). Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, βασικές αρχές και εφαρμογές.

Μαυροειδής, Η., Γκικόσος, Ι., & Κουτσούμπα, Μ. (2014). Επισκόπηση θεωρητικών εννοιών στην εκπαίδευση από απόσταση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 10(1), 88-100.

Μιχαηλίδης, Τ. Η διδακτική της λογοτεχνίας στον 21ο αιώνα: προκλήσεις, όρια και προβληματισμοί. Ανακτήθηκε στις 9/6/2022 από https://www.researchgate.net/publication/334251649_E_didaktike_tes_logotechnias_ston_21_o_aiona_proklesis_oria_kai_problematismoι

Μουζάκης, Χ. (2006). Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εκπαίδευση ενηλίκων – Παραδείγματα και περιπτώσεις εφαρμογής. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ). Ανακτήθηκε στις 11/3/2022 από <http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/2535/790.pdf>

Μουζάκης, Χ., Μπινιάρη, Λ., & Παπαδημητρίου, Σ. (2019). Ανοικτή Εκπαίδευση και Πολιτικές για την Ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη Σχολική Εκπαίδευση: Μια Συγκριτική Μελέτη. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 15(2), 144-166.

Μπονίδης, Κ. Θ. (2004). *Το Περιεχόμενο του Σχολικού Βιβλίου ως Αντικείμενο Έρευνας*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση. Οδηγός για τον εκπαιδευτικό. (2021). Αθήνα: ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ανακτήθηκε στις 6/6/2021 file:///C:/Users/user/Downloads/%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1_%CE%9B_%CE%A0%CE%A3.pdf

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Paradimitriou, S. T., & Sofos, A. (2019). Πρόγραμμα εξ αποστάσεως επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπ/σης «Ψηφιακός Γραμματισμός στα Οπτικοακουστικά Μέσα σε Διαδικτυακά Περιβάλλοντα Μάθησης»: Αποτελέσματα και Προτάσεις από την Πιλοτική Εφαρμογή. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 15(1), 73-91.

Παπαϊωάννου, Π. Ε., Κουτρομάνος, Γ., Κωτσίδης, Κ., & Αναστασιάδης, Π. (2022). Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού με τη μέθοδο της εξΑΕ για το μάθημα «Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία» της Γ΄ Λυκείου. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(4Α), 82-97.

Παπακωνσταντίνου, Ε., & Καραλής, Θ. (2015). Αναφορές στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στον Ελληνικό Τύπο της περιόδου 1943-1954. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(3Α).

Παπαλαμπρακόπουλος, Π. (2019). *Παράγοντες επιτυχίας προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με νέες τεχνολογίες στο πλαίσιο της μη τυπικής εκπαίδευσης: Η περίπτωση του Κέντρου Διά Βίου Μάθησης Πανεπιστημίου Πατρών* (Doctoral dissertation).

Παπαφίλιππου, Ν., Τσιάτσος, Θ., Μανούσου, Ε., & Λιοναράκης, Α. (2016). Διερεύνηση συμπληρωματικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο πλαίσιο ενισχυτικής διδασκαλίας μαθηματικών με την αξιοποίηση εκπαιδευτικού λογισμικού. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 12(2), 73-89.

Ραλλιάς, Δ., & Αναστασιάδης, Π. (2015). Δημιουργία διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(3Α).

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α' Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Σαρακατσάνου, Ε., & Βασάλα, Π. (2016). Διαμεσολαβημένη διαπροσωπική επικοινωνία σπουδαστών και Καθηγητών-Συμβούλων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 6(1Α).

Σκουλαρίδου, Ε., & Μαυροειδής, Η. (2016). Συμπληρωματική σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση με χρήση μαθησιακών αντικειμένων από το Πανελλήνιο Αποθετήριο Μαθησιακών Αντικειμένων-Φωτόδεντρο. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 12(2), 56-72.

Σπανακά, Α. Κ., & Λιοναράκης, Α. (2017). Οι Επτά Αρχές Δημιουργίας Εκπαιδευτικού Υλικού. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9(6B), 121-123.

Σταυγιαννουδάκης, Σ., & Καλογιαννάκης, Μ. (2020). Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση: μελέτη περίπτωσης με το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και αρχική αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της ενότητας της κινηματικής στη Φυσική της Α' Λυκείου. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 10(2Α), 44-57.

Συμεού, Α. (2007). Εγκυρότητα και αξιοπιστία στην ποιοτική εκπαιδευτική έρευνα: Παρουσίαση, αιτιολόγηση και πράξη. *Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας "25 Χρόνια Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας*, 333-339.

Συντιχάκη, Ά., Φούντζουλας, Γ., Μανούσου, Ε., & Κουτσούμπα, Μ. (2019). Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού ασύγχρονης εξ αποστάσεως πολυμορφικής εκπαίδευσης για τη διδασκαλία ελληνικού παραδοσιακού χορού σε αρχάριους ενήλικες. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 10(1Α), 214-226.

Τζάνη, Μ. & Κεχαγιάς, Χ. (2005). *Μεθοδολογία Έρευνας Κοινωνικών Επιστημών*. Αθήνα: Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Ανακτήθηκε στις 14/5/2022 από <http://benl.primedu.uoa.gr/database1/method.pdf>

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Τσιάτσιος, Θ. (2015). Εκπαιδευτικά περιβάλλοντα διαδικτύου [ηλεκτρ. Βιβλ.]. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε στις 18/5/2022 από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3200>

Φιλιπούσης, Γ. (2015). «Ποιος φοβάται το διαδίκτυο;» Μια πλουραλιστική προσέγγιση της μάθησης με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(2Α).

Χουλιάρα, Ξ., Λιοναράκης, Α., & Σπανακά, Α. (2016). Η έννοια της πολυμορφικότητας στο εξΑΕ διδακτικό υλικό: θεώρηση, σχεδιασμός, ζητήματα εφαρμογής. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 6(1Α).

Ξενογλώσσες:

Brusilovsky, P. (1999). Adaptive and intelligent technologies for web-based education. *Ki*, 13(4), 19-25.

Holmberg, B. (1977). Distance education: A survey and bibliography.

Holmberg, B. (2003). Distance Education in Essence (2nd ed.). Oldenburg: Bibliotheks und Informationssystem der Universität Oldenburg Ανακτήθηκε στις 16/3/2022 από: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.541.6464&rep=rep1&type=pdf>

Keegan, D. J. (1980). On defining distance education. *Distance education*, 1(1), 13-36.

Keegan, D. (2013). *Otto Peters on distance education: The industrialization of teaching and learning*. Routledge. Ανακτήθηκε στις 11/3/2023 από [file:///C:/Users/user/Downloads/10.4324_9780203350249_previewpdf%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/10.4324_9780203350249_previewpdf%20(2).pdf)

Mayer, R. (2005). Cognitive Theory of Multimedia Learning. In R. Mayer (Ed.), *The Cambridge Handbook of Multimedia Learning*. (Cambridge Handbooks in Psychology, 31-48. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511816819.004

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Ανακτήθηκε στις 19/3/2020 από
<http://files.onearmedman.com/fordham/mayer2005ch3.pdf>.

Mena, M. (1992). New pedagogical approaches to improve production of materials in distance education. In International Journal of E-Learning & Distance Education, 7(3): 131-140. Ανακτήθηκε στις 16/3/2022 από
<http://www.ijede.ca/index.php/jde/article/view/510/67>

Moore, M. G. (1993). Theory of transactional distance. In D. Keegan (ed.), Theoretical principles of distance education. New York: Routledge, 22-38. Ανακτήθηκε στις 11/3/2023 από <http://www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/found/moore93.pdf>

Peters, O. (2010). Distance Education in Transition. Developments and Issues (5th ed.). Oldenburg: BIS-Verlag der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg. Ανακτήθηκε στις 11/3/2023 από
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.477.2748&rep=rep1&type=pdf>

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Παράρτημα Α : Ερωτηματολόγιο 1

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

UNIVERSITY OF CRETE
Department of Primary Education

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.

E-Learning Lab

Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α
www.edivea.org

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

««Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου. Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη - Η περίπτωση της Ιθάκης.»

»

Επιβλέπων: Αναστασιάδης Παναγιώτης

Υπεύθυνος Έρευνας: «Μπινάκη Κωστούλα»

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε.

Ο σκοπός του ερωτηματολογίου είναι διττός. Αφενός διερευνάται εάν το υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αφετέρου αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων.

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, θα είναι σεβαστό το απόρρητο των απαντήσεών σας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας κοινοποιηθούν αμέσως μετά το τέλος της στατιστικής επεξεργασίας.

Ο Υπεύθυνος Έρευνας: «Μπινάκη Κωστούλα»

Υπογραφή

Δημογραφικά στοιχεία

(Ζητείται η συμπλήρωση δημογραφικών στοιχείων)

1. Φύλλο (Κυκλώστε)	Άντρας	Γυναίκα		
2. Ηλικία (Κυκλώστε)	22-30	31-40	41-50	>51
3. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε)	0-4	5-10	11-20	>20

4. Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.

6. Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.

7. Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;

A. Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση του Ε.Υ.

A.1. Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.2. Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ).

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.3. Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.4. Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.5. Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B. Το Ε.Υ. συμβάλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου

B.1. Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.2. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.3. Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.4. Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.5. Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.6. Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.7. Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.8. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.9. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.10. Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ. Ευχρηστία του Ε.Υ.

Γ.1. Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.2. Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.3. Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.4. Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Ε. Το Ε.Υ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Ε.1. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.2. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.3. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

E.4. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους.

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

E.5. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες.

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

E.6. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό.

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ. Το Ε.Υ. παρέχει δυνατότητα Αναστοχασμού - Αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο

Στ.1. Το Ε.Υ. εμπειριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.2. Το Ε.Υ. εμπειριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.3. Το Ε.Υ. εμπειριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.4. Το Ε.Υ. εμπειριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.5. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα.

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ζ. Σκοπός / Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Ζ.1. Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας.

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ζ.2. Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα.

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.3. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.4. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.5. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.6. Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

1

2

3

4

5

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

(Για να θυμηθείτε τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης δείτε εδώ:

<https://www.edivea.org/mayer.html>)

A.1. Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου. (Πολυμεσική Αρχή)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.2. Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο. (Πολυμεσική Αρχή)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.). [\(Αρχή της Τροπικότητας\)](#)

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.4. Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο. [\(Αρχή της Συνοχής\)](#)

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.5. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.6. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.7. Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.8. Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο. [\(Αρχή της Φωνής\)](#)

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.9. Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων. [\(Αρχή της Εικόνας\)](#)

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.10. Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου γίνεται τμηματικά.

(Αρχή της Κατάτμησης)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.11. Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους. (Αρχή της Προσωποποίησης)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.12. Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου. (Αρχή της Κατάτμησης)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.13. Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών. (Αρχή της Σηματοδότησης)

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.14. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.). ([Αρχή της Σηματοδότησης](#))

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.15. Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικείμενου. ([Αρχή της Προπαίδευσης](#))

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γενικές Επισημάνσεις

1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

2. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Παράρτημα Β : Ερωτηματολόγιο εκπαιδευτικών

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

UNIVERSITY OF CRETE
Department of Primary Education

E-Learning Lab

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.

Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α
www.edivea.org

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια απόπειρα διερεύνησης των απόψεών σου σχετικά με το περιεχόμενο του Ε.Υ. που σχεδιάστηκε για την εξ αποστάσεως συμπληρωματική διδασκαλία του μαθήματος της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου. Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, είναι εξασφαλισμένο το απόρρητο των απαντήσεών σου.

Ο Υπεύθυνος Έρευνας: «Μπινάκη Κωστούλα»

Υπογραφή

Δημογραφικά στοιχεία

(Ζητείται η συμπλήρωση δημογραφικών στοιχείων)

1. Φύλλο (Κυκλώστε)	Άντρας	Γυναίκα		
2. Ηλικία (Κυκλώστε)	22-30	31-40	41-50	>51
3. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε)	0-4	5-10	11-20	>20

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

4.Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

Παρατηρήσεις / Σχόλια

5.Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.

Παρατηρήσεις / Σχόλια

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το περιεχόμενο του Ε.Υ.;

A. Επιστημονική εγκυρότητα του Ε.Υ.

A.1. Κατά πόσο γίνεται στο Εκπαιδευτικό υλικό παράθεση πληροφοριών με την κατάλληλη βιβλιογραφική τεκμηρίωση;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

A.2. Κατά πόσο είναι επιστημονικά έγκυρο το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B. Παιδαγωγική διάσταση

B.1. Κατά πόσο ανταποκρίνεται το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού στους μαθησιακούς στόχους που έχουν τεθεί;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.2. Κατά πόσο Βοηθάει το Εκπαιδευτικό Υλικό στο να αξιολογήσετε τους μαθητές σας;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.3. Κατά πόσο είναι σύμφωνο το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού με όσα περιέχονται στο πρόγραμμα σπουδών του συγκεκριμένου μαθήματος;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»

Γ. Δυνατά σημεία Ε.Υ.– Αλλαγές

1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του Εκπαιδευτικού Υλικού;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

2. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το περιεχόμενο του Εκπαιδευτικού Υλικού.

Παρατηρήσεις/Σχόλια

Σας ευχαριστώ για τη συνεργασία σας

«Μπινάκη Κωστούλα», Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για Συμπληρωματική Σχολική ΕξΑΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄Λυκείου: Γνωριμία με τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη : « Η περίπτωση της Ιθάκης»